

Samarkand quyosh
fotoelektr stansiyasi va energiya
saqlash akkumulyator tizimi (ESAT)
loyihasi
O'zbekiston
Respublikasi

Manfaatdor tomonlarni jalb qilish
Reja

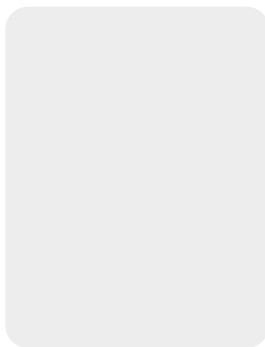
2024 yil dekabr, 1.3 versiyasi

HUJJAT HAQIDA MA'LUMOT

LOYIHA NOMI	Samarkand quyosh fotoelektr stansiyasi va energiya saqlash akkumulyator tizimi (ESAT) loyihasi
LOYIHA RAQAMI 5Cs	1305/001/153
HUJJAT NOMI	Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi (MTJQR)
BUYURTMACHI	ACWA Power Kompaniyasi
5Cs LOYIHA MENEJERI	Ketrin Sarunday
5Cs LOYIHA DIREKTORI	Ken Veyd

HUJJATLARNI NAZORAT QILISH

VERSIYA	SANA	TAVSIF	TUZILDI	TEKSHIRILDI	TASDIQLANDI
1.0	2024 yil 1-iyul	Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi	K. S.	B.K.	K.R.V.
1.1	1/12/2024	AMIM ma'lumotlarini oshkor qilish uchun yangilanishlar	K. S.	BK	K.R.V.
1.2	6/12/2024	Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi	K. S.	K.R.V.	M.B.
1.3	10/12/2024	Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi	K. S.	K.R.V.	M.B.

1	Moliyaviy kapital	Joylashuvi, etkazib berish usuli yoki funksiyasidan qat'i nazar, barcha tashkilotlar o'z mahsulotlari yoki xizmatlarini uzoq muddatli etkazib berishni ta'minlaydigan "5 Capitals kompaniyaning barqarorlik modeli" ga bog'liq.
2	Ijtimoiy kapitali	
3	Tabiiy kapitali	
4	Sanoat kapitali	Barqaror rivojlanish 5 Capitals faoliyatining asosini tashkil etadi. Qayerda faoliyat yuritishimizdan qat'i nazar, biz mijozlarimizga investitsiya fondlarini saqlash va ko'paytirish vositalarini taqdim etishga intilamiz.
5	Inson kapitali	

MAS'ULIYATNI RAD ETISH

5 Capitals kompaniyasi ushbu hujjat boshqa shaxslar tomonidan yoki boshqa maqsadlarda ishlatilishi mumkinligi oqibatlari uchun javobgar emas.

Ushbu hujjatda maxfiy ma'lumotlar va patentlangan intellektual mulk mavjud. Ushbu hujjat buyurtma bergan tomonning rozilgisiz boshqa tomonlarga ko'rsatilmastligi kerak.

Undan boshqa tomonlar yoki boshqa maqsadlarda foydalanilmasligi kerak. Atrof-muhit va boshqaruv konsalting kompaniyasi 5 Capitals BAA, Dubai, Shayx Zayd yo'li, pochta qutisi 119899

MUNDARIJA

1	KIRISH	1
1.1	Loyihani asoslash va harakat rejasi	1
1.2	Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarga qo'yiladigan talablar	2
1.3	MTJQR maqsadlari	3
1.4	MTJQR doirasi	4
1.5	MTJQR tuzilishi	5
2	LOYIHANING TAVSIFI	7
2.1	Loyiha haqida asosiy ma'lumotlar	7
2.2	Loyihani amalga oshirish joyi	7
2.3	Yer sotib olish	10
2.4	Mavjud yerlardan foydalanish	11
2.4.1	100 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi	11
2.4.2	400 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi	12
2.4.3	Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)	13
2.4.4	Nurobod ESAT va yer osti kabeli	13
2.4.5	70-km va 4.9-km HEULLar	14
2.4.6	11-km va 19-km TBTO HEULLar	15
2.5	AMIMga ta'sir etuvchi omillarni dastlabki aniqlash	16
2.6	Loyiha ob'ektlari	19
2.6.1	Asosiy ob'ektlar	19
2.6.2	Tegishli ob'ektlar	22
2.6.3	Yordamchi ob'ektlar	23
2.7	Qurilish ishlari, resurslar va chiqindilar	27
2.7.1	Qurilish ishlari	27
2.7.2	Qurilish uskunalari	29
2.7.3	Qurilish materiallari va chiqindilari	29
2.7.4	Elektr energiyasiga bo'lgan talab	30
2.7.5	Qurilish ishchi kuchi	30
2.8	Foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish ishlari, resurslar va chiqindilar	31
2.8.1	Operatsion ishlar	31
2.8.2	Operatsion uskunalari	31

2.8.3	Operatsion materiallar va chiqindilar _____	31
2.8.4	Elektr energiyasiga bo'lgan talab _____	31
2.8.5	Operativ ishchi kuchi _____	32
2.9	Loyihaning muhim bosqichlari _____	32
2.10	Sazaganda elektr energiyasini sotib olish sxemasi _____	33
3	QONUNCHILIK BAZASI _____	36
3.1	Milliy Qonunchilik va me'yoriy hujjatlar _____	36
3.1.1	Milliy AMTBda jamoatchilik ishtiroki _____	36
3.1.2	Jamoatchilik shikoyatlarini hal qilish _____	37
3.2	Qarz beruvchi tomonidan AMIM bo'yica qo'yiladigan talablar _____	38
3.2.1	XMKning AMIM sohasidagi faoliyat standartlari _____	38
3.2.2	IV Ekvator tamoyillari _____	39
3.2.3	Atrof-muhitni muhofaza qilish va xavfsizlik sohasida xavflarni baholash va boshqarish bo'yicha FTA _____	39
3.2.4	O'IBning ekologik va ijtimoiy siyosati _____	40
4	MANFAATDOR TOMONLAR XARITASI _____	42
5	MANFAATDOR TOMONLARNI JALB QILISH DASTURI _____	51
5.1	Manfaatdor tomonlarni jalb qilish usullari _____	51
5.1.1	Manfaatdor tomonlar bilan dastlabki o'zaro hamkorlik _____	54
5.1.2	Kelajakda manfaatdor tomonlarning ishtiroki _____	75
5.2	Ta'sir choralari qo'llashni oldini olish choralari _____	89
6	SHIKOYATLARNI KORIB CHIQISH MEXANIZMI _____	90
6.1	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining asosiy tamoyillari _____	90
6.2	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi doirasi _____	91
6.3	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmini boshqarish bosqichlari _____	91
6.3.1	Shikoyatlarni ko'rib chiqish tartiblarini e'lon qilish. _____	91
6.3.2	Shikoyat topshirish _____	92
6.3.3	Shikoyatni kuzatib borish _____	93
6.3.4	Shikoyatlarni ko'rib chiqish va tekshirish _____	94
6.3.5	Shikoyatlarni hal qilish variantlari va javob _____	94
6.4	Qurilish va foydalanishga topshirish bosqichida shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi _____	96
6.5	Foydalanish bosqichida shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi _____	97

6.6	Ayollar, zaif va kam ta'minlangan aholining shikoyatlarini ko'rib chiqish tartibi _____	98
6.6.1	Gender asosidagi zo'ravonlik va jinsiy zo'ravonlik (GZJZ) _____	99
6.7	Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari _____	99
6.8	Texnologik jarayon va vaqt _____	101
6.9	Loyiha axborot markazi _____	103
6.10	Trening _____	104
7	AMALGA OSHIRISH REJASI _____	105
7.1	Rol va mas'uliyat _____	105
7.1.1	Ijtimoiy mutaxassis (loyiha kompaniyasi) _____	105
7.1.2	Salomatlik, xavfsizlik va atrof-muhit bo'yicha menejer (loyiha kompaniyasi) _____	106
7.1.3	SS, MMQ, X va AMMQ bo'yicha menejeri (Bosh pudratchi) _____	106
7.1.4	Jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis (Bosh pudratchi) _____	107
7.1.5	TVTR qo'mitasi _____	108
7.2	Monitoring va hisobot _____	109
8	KO'RIB CHIQISH _____	113
A-ILOVA	– SHIKOYAT NAMUNASI _____	114
B-ILOVA	- SHIKOYAT REESTRI SHABLONI _____	116
C-ILOVA	LOYIHA VA SHKCHM BILAN TANISHISH VARAQASI _____	117
D-ILOVA	LOYIHADAN TA'SIRLANGAN TUMANLAR VA JAMOALAR RO'YXATI _____	119

QISQARTMALAR RO'YXATI

QISQARTMALAR	MA'NOSI!!
OTB	Osiyo taraqqiyot banki
TD	Ta'sir doirasi
ESAT	Energiya saqlash akkumulyator tizimi
AMIBR-Q	Qurilish paytida Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv rejasi
JABM	Jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis
TFBK	Tijoriy foydalanish boshlangan kuni
DEG	Germaniyaning DEG korporatsiyasi
RMT	Rivojlanishni moliyalashtirish tashkilotlari
ZCh	Zaryadsizlantirish chuqurligi
AMTB	Atrof-muhitga ta'sirni baholash
EBT	Energiya boshqaruv tizimi
ETMI	Ekvatorial tamoyillarga amal qiluvchi moliyaviy institutlar
AMIB	Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv
AMITB	Atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirni baholash
AMIBT	Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv tizimi
FGM	Fokus-guruh muhokamalari
PGZ	Potensial gender zo'ravonligi
IXT	Ilg'or xalqaro tajribalar
OYuM	Og'ir yuk mashinalari
SS, MMQ, X va AMMQ	Sog'liqni saqlash, mehnatni muhofaza qilish, xavfsizlik va atrof-muhitni muhofaza qilish
XMI	Xalqaro moliya institutlari
MA	Mahalliy aholi
YaXHB	Yaponiya xalqaro hamkorlik banki
ITB	Islom taraqqiyot banki
AJ	Aksiyadorlik jamiyati
AMBS	Asosiy ma'lumot beruvchilar bilan suhbatlar
YOITR	Yer sotib olish va iqtisodiy tiklash rejasi
MHO	Mahalliy hokimiyat organlari
TBTO	Tsiklning boshlanishi - tsiklning oxiri
YISH	Yer ijarasi shartnomasi
MVIA	Milliy vazirliklar, idoralar va agentliklar
EAMMIOV	Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi
O'MET	O'zbekiston milliy elektr tarmog'i
NNT	Nodavlat notijorat tashkiloti
HQM	Hisobotning qisqacha mazmuni
FTXK	Foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish

QISQARTMALAR	MA'NOSI!!
AMIBR-I	Ish paytida atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv rejasi
HEUL	Havo elektr uzatish liniyasi
TKJ	Loyihadan ta'sirlangan jamoalar
LAM	Loyiha axborot markazlari
EESOSh	Elektr energiyasini sotib olish shartnomasi
DXSh	Davlat-xususiy sheriklik
FS	XMI faoliyati standartlari
FE	Fotoelektr
JEZ	Jinsiy ekspluatatsiya va zo'ravonlik
MTJQR	Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi

1 KIRISH

1.1 Loyihani asoslash va harakat rejasi

O'zbekiston Markaziy Osiyo mintaqasida iqtisodiyoti eng tez rivojlanayotgan mamlakatlar qatoriga kiradi va elektr energiyasiga talab ortib bormoqda. 2018-yilga kelib mamlakatda elektr energiyasi iste'moli 50 million TVt/soatga yetdi, aholi sonining doimiy o'sishi va sanoat rivojlanishi tufayli ichki elektr energiyasiga ichki talab yiliga 4 foizga o'sishi prognoz qilinmoqda. 2019 yilda O'zbekistonda elektr energiyasi ishlab chiqarishning belgilangan quvvati 63 TVt soatni tashkil etdi, ishlab chiqarishning 85 foizi tabiiy gaz bilan ishlaydigan issiqlik elektr stansiyalariga to'g'ri keladi.

Elektr energiyasi iste'molining barqaror o'sish tendentsiyasi, eski elektr stansiyalari unumdorligining pasayishi va yuzaga kelayotgan iqlim muammolari, ayniqsa Toshkent, Andijon, Namangan, Farg'ona, Samarqand va Surxondaryo viloyatlarida misli ko'rilgan elektr ta'minoti taqchilligiga olib keldi. 2022-yil dekabr oyida qishning keskin haroratida isitish uchun elektr energiyasiga bo'lgan talabning keskin ortishi natijasida elektr tarmoqlarida jiddiy ortiqcha yuk paydo bo'ldi, bu esa butun Toshkent viloyatida elektr ta'minotida uzilishlarga olib keldi. O'zbekistonda yuzaga kelayotgan energetika inqirozi mamlakatning qayta tiklanadigan energetika bazasini rivojlantirish bo'yicha shoshilinch choralar ko'rish uchun asos bo'ldi. Ushbu harakat mamlakatning ko'mir energiyasidan voz kechish va ekologik yo'naltirilgan iqtisodiyotga o'tishga qaratilgan siyosatiga mos keladi. Ushbu dastur asosan 2030 yilga qadar 10000 MVt quvvatga ega quyosh energiyasiga erishish uchun qo'shimcha qayta tiklanadigan energiya manbalarini yaratishni va boshqa maqsadlarni o'z ichiga oladi.

2023-yil 19-martdagi bosh bitimni bajarish maqsadida "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" aksiyadorlik kompaniyasi (O'MET) (AJ) ACWA Power kompaniyasi (keyingi o'rinlarda loyihani ishlab chiquvchi deb yuritiladi) bilan Samarqand viloyatida 500 megavatt-soat quvvatga ega bo'libgan, ikkita fotovoltaiik stansiya (100 MVt va 400 MVt) va akkumulyator energiyasini saqlash fizimini jadal rivojlantirish va ishlatish uchun elektr energiyasini sotib olish to'g'risida shartnoma (EESOSh) tuzdi (keyinchalik "loyiha"deb nomlanadi). Shartnoma, shuningdek, tegishli ulanish inshootlarini (ya'ni elektr uzatish liniyalarini) qurishni o'z ichiga oladi. EESOSh mos ravishda FES va ESAT komponentlari uchun tijoriy foydalanish boshlangan kundan boshlab (TFBK) 25 va 20 yil mos ravishda muddatga mo'ljallangan. Shartnoma muddati tugagandan so'ng, loyiha ob'ektlari O'METga keyinchalik foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish (FTXK) uchun topshiriladi.

Shu maqsadda “ACWA Power Sazagan Solar 1” MChJ loyiha kompaniyasi 2023-yil 2-martda davlat ro'yxatidan o'tkazildi. Loyihaga tayyorgarlik ko'rish jarayonida loyiha ishlab chiqaruvchisi Rivojlanishni moliyalashtirish tashkilotlari (RMT), jumladan Osiyo taraqqiyot banki (OTB), Xalqaro moliya korporatsiyasi (XMK) va Yaponiya xalqaro hamkorlik banki (YXHB) (keyingi o'rinlarda loyiha kreditorlari deb ataladi) dan xalqaro moliyalashtirish bo'yicha murojaat qildi.

Tegishli AMIM baholash mezonlariga muvofiq kompleks rejalashtirish va ruxsat berishni ta'minlash uchun Loyihani ishlab chiquvchisi 5 Capitals kompaniyasiga (maslahatchiga) Atrof-muhitga va ijtimoiy ta'siri baholashni (AMITB) o'tkazish va loyiha uchun yerni sotib olish va iqtisodiy tiklash rejasini (YOITR) ishlab chiqishni topshirdi. Maslahatchi AMITB va YSOTVTR tadqiqotlarini yakunlashni va tegishli manfaatdor tomonlarni jalb qilishni qo'llab-quvvatlash uchun Juru va Index Consulting kompaniyalarini mahalliy sub-maslahatchilar sifatida jalb qildi.

1.2 Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarga qo'yiladigan talablar

Loyiha Samarqand viloyati Nurobod tumanida ikkita fotoelektr stansiya va bitta ESAT-stansiya qurishni, shuningdek, Samarqand viloyatida oltita havo elektr uzatish liniyasini (HEUL) tashkil etishni nazarda tutadi. Loyihani ishlab chiquvchi loyihani moliyalashtirish uchun bir qator rivojlanish moliya tashkilotlariga (RMT) murojaat qiladi. O'z faoliyatida ushbu RMTlar barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun investitsiya loyihalari bilan bog'liq AMIM xavflarni aniqlash, baholash va boshqarishga qaratilgan AMIM siyosatiga amal qiladi.

Rivojlanish loyihalarining ekologik va ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlash bo'yicha majburiyatlar biologik xilma-xillikni saqlash, atrof-muhitning ifloslanishiga qarshi kurash, iqlim o'zgarishi, madaniy merosni saqlash, inson huquqlarini himoya qilish kabi dolzarb rivojlanish masalalariga oid ko'plab xalqaro konventsiyalar va MRI faoliyatining mezonlarida mustahkamlangan., qaror qabul qilishda jamoatchilikning ishtiroki va ma'lumotlarga kirish. Ushbu majburiyat, shuningdek, RMTning sheriklari, mijozlari va manfaatdor tomonlari (shu jumladan, loyihadan ta'sirlangan jamoalar) oldidagi majburiyatini asoslab beruvchi shaffoflik, hisobdorlik va yaxshi boshqaruv tamoyillariga asoslanadi.

Keng ko'lamli xalqaro shartnomalar va tarmoq tavsiyalariga muvofiq, manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik barqaror va ijtimoiy mas'uliyatli rivojlanishni rejalashtirish va amalga oshirishning asosiy elementidir. Atrof-muhit va ijtimoiy xavflarni kamaytirish choralarini aniqlash, baholash, rejalashtirish va tegishli monitoring, manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashish va birgalikda rejalashtirish kontekstida ekspert va mahalliy bilimlardan foydalanish va tegishli loyiha

xatarlarini minimallashtirishga qaratilgan. Loyiha haqida uni ishlab chiqishning barcha bosqichlarida ma'lumot berish, shuningdek, manfaatdor tomonlarning ma'lumotlarga kirish huquqini ta'minlaydi hamda mazmunli va maslahat suhbatini bilan bir qatorda manfaatdor tomonlarni ma'lum investitsiyalarga jalb qilishga yordam beradi.

Shunday qilib, loyihani ishlab chiqishda manfaatdor tomonlarni jalb qilish atrof-muhit va ijtimoiy muhitdagi xavflarni minimallashtirish, potentsial Benefitsiarlar uchun loyihaning barqaror va adolatli foydasini yaratish, shuningdek, loyihani ishlab chiqishning tegishli maqsadlari, mezbon mamlakat qoidalarini va RMT ko'rsatmalariga rioya qilmaslik bilan bog'liq huquqiy, moliyaviy va obro' - e'tibor xatarlarini bartaraf etish uchun juda muhimdir. Shunday qilib, loyihani atrof-muhit va ijtimoiy muhit nuqtai nazaridan baholash va manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarning tegishli jarayonlari parallel ravishda amalga oshirilishi kerak bo'lgan uzviy bog'liq jarayonlardir. Shunga ko'ra, bu erda taqdim etilgan Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi (MTJQR) loyiha manfaatdor tomonlari bilan mazmunli va tabaqalashtirilgan maslahatlashuvlar o'tkazish va loyihani amalga oshirish davrida (ya'ni rejalashtirish, qurish va foydalanish bosqichlarida) ma'lumotlarni oshkor qilish uchun qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Loyiha darajasida manfaatdor tomonlarni jalb qilish uchun huquqiy konteksti ushbu hujjatning 2.1-bo'limida keltirilgan.

1.3 MTJQR maqsadlari

Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik milliy qonunchilik va loyiha kreditorlarining AMITBga ta'sir qilish risklari sohasidagi faoliyati standartlariga muvofiq AMIMni o'tkazishning asosiy talablaridan biridir. Ushbu hujjatlarga ko'ra, loyihani rejalashtirishning dastlabki bosqichlarida boshlanadigan va uni amalga oshirishning barcha keyingi bosqichlarida davom etadigan manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarning muhim va moslashuvchan jarayoni AMIMga ta'sir qilish xavfi sohasidagi faoliyat standartlarining quyidagi maqsadlariga erishilishini ta'minlashga qaratilgan:

- Loyihani amalga oshirishga ta'sir o'tkazish va/yoki unga ta'sir ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'lgan tomonlar, shuningdek, loyiha natijalaridan manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikdagi, informatsion va shaffof muloqotni o'rnatish.
- Atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirini aniqlash va baholash uchun mahalliy va ekspert bilimlaridan foydalanish va birlashtirish, so'ngra loyihani optimallashtirish va yumshatish choralari samarali rejalashtirish.
- Mahalliy hamjamiyat tomonidan qo'llab-quvvatlashni ta'minlash va loyihadan maqsadli benefitsiarlarga barqaror foyda keltirish.

Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro aloqalar-bu "jonli" jarayon bo'lib, u maxsus va hujjatlashtirilgan Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi (MTJQR) orqali tashkil etilishi kerak.

1.4 MTJQR doirasi

Ushbu hujjatda ko'rsatilgan MTJQR loyihani rejalashtirish, qurish va foydalanish bosqichlarida manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashish va ma'lumotlarni oshkor qilish uchun ishlab chiqilgan. Ushbu qo'llanma qonun hujjatlari talablariga va loyiha kreditorlari tomonidan belgilangan AMIM sohasidagi faoliyat standartlariga, shu jumladan XMK faoliyati standartlari (XMK FS) va Ekvator tamoyillariga (ET) mos keladi.

MTJQR loyihaning asosiy, yordamchi va tegishli rejalashtirilgan ob'ektlari bilan bog'liq bo'lgan barcha loyiha faoliyatiga taalluqlidir, xususan:

- Samarqand viloyati Nurobod tumanidagi 100 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi (va kirish yo'li).
- Samarqand viloyati Nurobod tumanidagi 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi (va kirish yo'li).
- Samarqand viloyati Nurobod tumanidagi saylov uchastkasi.
- Samarqand viloyati Nurobod tumanida 500 MVt quvvatga ega BESS va 220 kV er osti ulash kabeli.
- Samarqand viloyati Nurobod tumanida 4,9 kilometr 220 kV elektr uzatish liniyasi.
- Samarqand viloyati Nurobod tumanida 70 kilometr 220 kV elektr uzatish liniyasi.
- Samarqand viloyatining Nurobod va Pastdarg'om tumanlarida 220 kV li 11 kilometrlik ikkita havo elektr uzatish liniyasi.
- Samarqand viloyatining Pastdarg'om va Samarqand tumanlarida 220 kV 19 kilometrlik ikkita havo elektr uzatish liniyasi.
- Loyihaning qurilish bosqichida rejalashtirilgan yordamchi inshootlar.

Bundan tashqari, ushbu Rejaning 5-bo'limida batafsil bayon qilinganidek, MTJQR doirasidagi manfaatdor tomonlarni jalb qilish faoliyati quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Maslahatlashuvning turli usullari (masalan, rasmiy maslahat yozishmalar, fokus-guruh muhokamalari, asosiy ma'lumot beruvchilar bilan suhbatlar va boshqalar).
- Axborotni oshkor qilishning turli usullari (masalan, aholi bilan uchrashish, yozma bildirishnomalar va AMIM kafolat hujjatlari to'g'risida ma'lumot berish).
- Tashqi shikoyatlarni boshqarish (ya'ni, AMIM turli xil ta'sirlar bo'yicha loyiha bilan bog'liq shikoyatlarni to'plash va ularni bartaraf etish choralarini ko'rish).

Amalga oshirishning turli bosqichlarida loyiha faoliyatining prognoz qilinayotgan rivojlanishini, loyiha me'yoriy-huquqiy bazasidagi mumkin bo'lgan o'zgarishlarni va turli xil ijtimoiy-iqtisodiy dinamikani hisobga olgan holda, MTJQR "jonli" boshqaruv rejasi bo'ladi. Reja loyiha kreditorlari tomonidan belgilangan milliy me'yorlar va majburiyatlarga muvofiq loyiha o'zgaruvchan shartlari va AMITB natijalariga, AMIMning keyingi monitoringiga va AMIMga ta'sirini baholashning har qanday keyingi jarayonlariga moslashadi.

AMITB baholash tugagandan so'ng, MTJQR Loyiha kengroq atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv tizimiga (AMIBT) integratsiya qilinadi va mos ravishda yangilanadi.

1.5 MTJQR tuzilishi

Ushbu hujjatda keltirilgan manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi quyidagicha tuzilgan:

1. Kirish

- Loyihani asoslash va harakat rejasi
- Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarga qo'yiladigan talablar
- MTJQR maqsadlari
- MTJQR doirasi

2. LOYIHANING TAVSIFI

- Loyihani amalga oshirish joyi
- LOYIHANING TAVSIFI
- Ob'ektlarni qurishga qo'yiladigan talablar
- Loyiha ishlaganiga qo'yiladigan talablar
- Loyihani yaratishga qo'yiladigan talablar

3. Qonunchilik bazasi

- Milliy talablar
- Kreditorlarning talablari

4. Manfaatdor tomonlar xaritasi

5. Manfaatdor tomonlarni jalb qilish dasturi

- Manfaatdor tomonlarni jalb qilish dasturi
- Ta'sir choralarini qo'llashni oldini olish choralarini

6. Shikoyatlarni Korib Chiqish Mexanizmi

- Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining asosiy tamoyillari

- Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi doirasi
  - Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmini boshqarish bosqichlari
  - Qurilish va foydalanishga topshirish bosqichida shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi
  - Foydalanish bosqichida shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi
  - Ayollar, zaif va kam ta'minlangan aholining shikoyatlarini ko'rib chiqish tartibi
  - Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari
  - Texnologik jarayon va vaqt
  - Loyiha axborot markazi
  - Trening
- 7. Amalga oshirish rejasi**
- Rol va mas'uliyat
  - Monitoring va hisobot
- 8. Ko'rib chiqish**
- 9. Ilovalar**

2 LOYIHANING TAVSIFI

2.1 Loyiha haqida asosiy ma'lumotlar

Loyihaning 2-1 asosiy ma'lumotlari jadvali

LOYIHA NOMI	Samarkand quyosh fotoelektr stansiyasi va energiya saqlash akkumulyator tizimi (ESAT) loyihasi
LOYIHA ISHLAB CHIQRUVCHISI	ACWA Power Kompaniyasi
LOYIHA TASHKILOTI	ACWA Power Саҳагаһ Солап 1 000
ISTE'MOLCHI	O'zbekiston milliy elektr tarmog'i MChJ
BOSH PUDRATCHI	Larsen va Turbo (L&T)
OPERATSION VA TA'MIRLASH KOMPANIYASI	NOMAC
ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISH BO'YICHA MASLAHATCHI	Atrof-muhit va boshqaruv konsalting kompaniyasi 5 Capitals Pochta qutisi 119899, Dubai, BAA Tel: +971 (0) 4 343 5955, Faks: +971 (0) 4 343 9366 www.5capitals.com
	Juru Consulting" MCHJ hust ko'chasi, 10-uy, 100077 Toshkent, O'zbekiston Tel: +998 71 202 0440, Faks: +998 71 2020440 O'zbekistonda ro'yxatdan o'tgan va asosiy faoliyat joyiga ega bo'lgan "Nazar biznes va texnologiyalar" MCHJ: O'zbekiston, Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Bekarik ko'chasi, 14-uy, 7-xonadon.
ALOQA QILUVCHI SHAXS	Ken Veyd (direktor), Ken.wade@5capitals.com

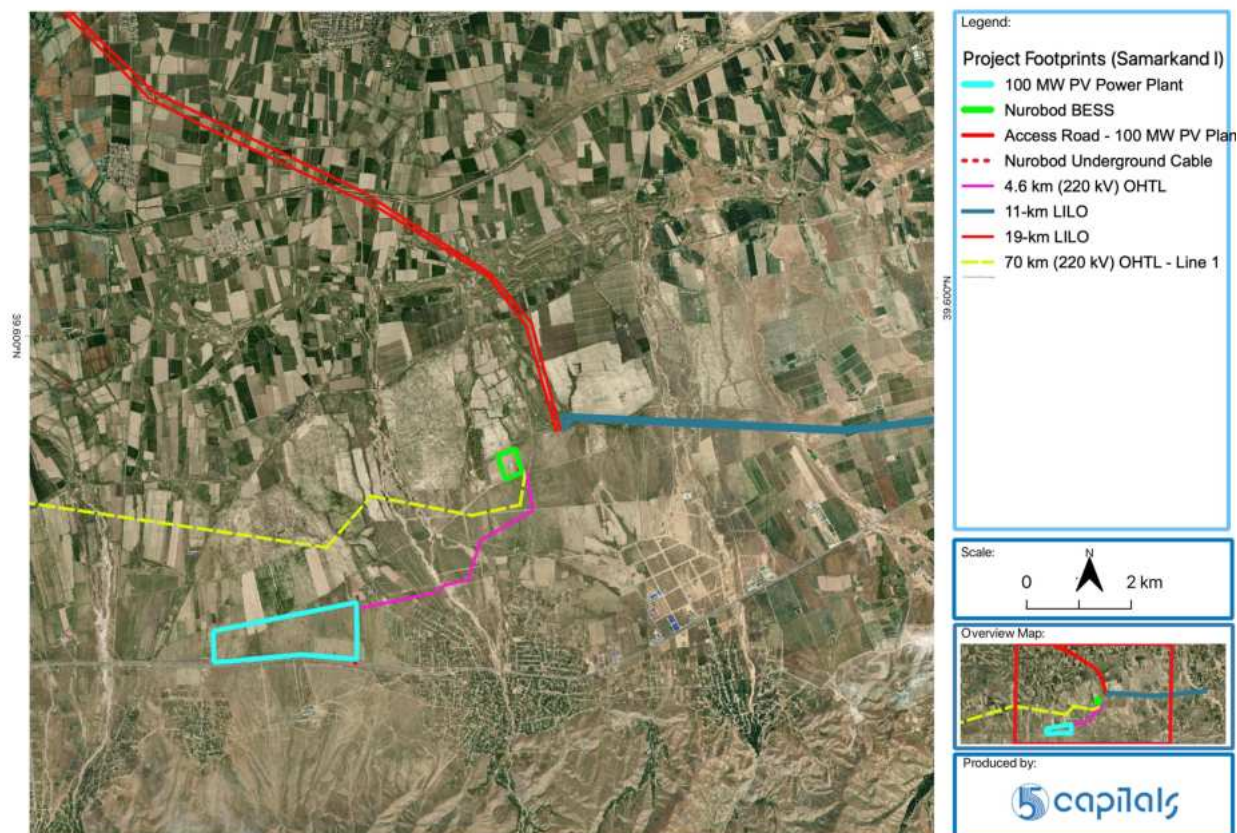
2.2 Loyihani amalga oshirish joyi

Loyiha Samarqand viloyatida joylashgan ikkita fotoelektr stansiya, bitta ESAT qurilmasi va yettita elektr uzatish liniyasini o'z ichiga olgan uchta asosiy komponentdan iborat.

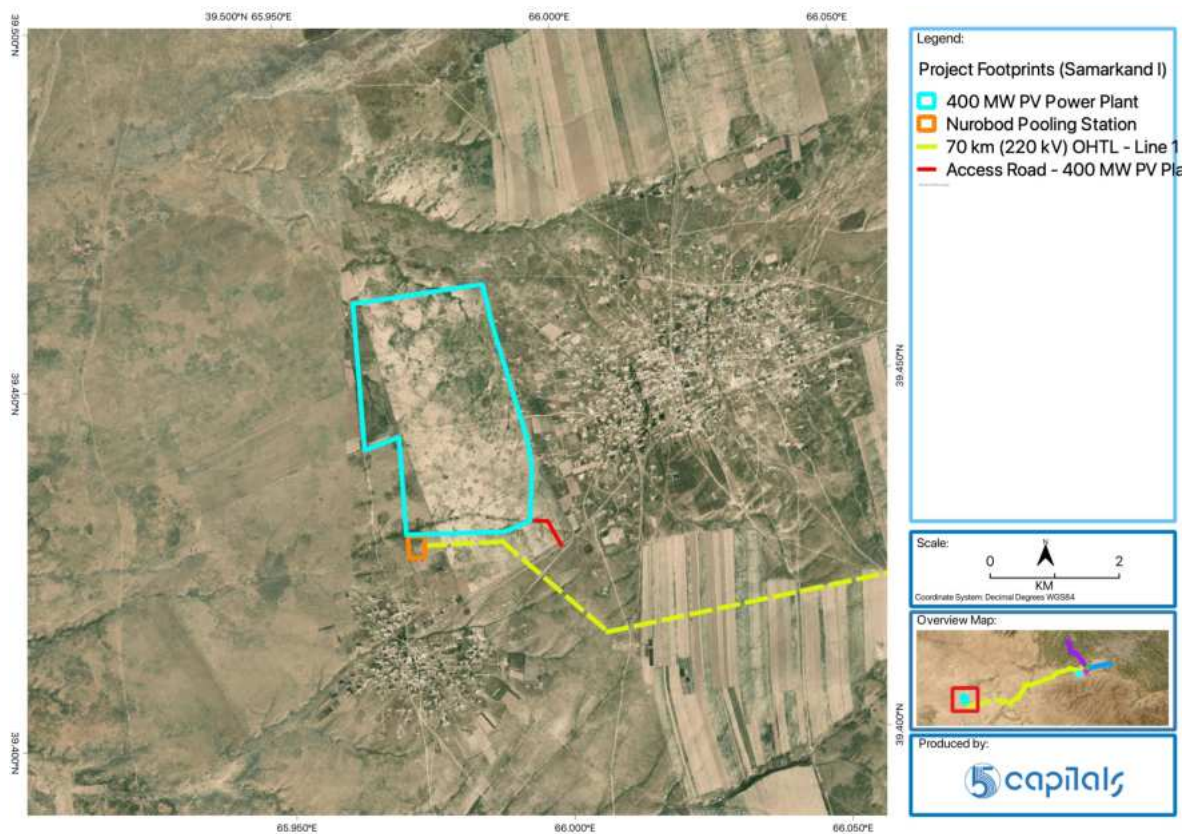
100 MVt va 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyalari Nurobod tumanida, Samarqand shahridan taxminan 17 va 78 km uzoqlikda joylashgan. ESAT va inshootni qo'shni podstansiyaga bog'lovchi 150 metrli yer osti kabeli Pstdarg'om tumanida, Samarqand shahridan taxminan 12 km uzoqlikda joylashgan. 100 MVt va 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyalari podstansiyaga mos ravishda 4,9 km va 70 km elektr uzatish liniyalari orqali ulanadi, ularning har biri 220 kilovolt (kv) kuchlanishga ega. Rejalashtirilgan podstansiya quyosh panellari va ESAT yordamida amalga oshirilayotgan "Samarqand II" loyihasi doirasida quriladi.

Bundan tashqari, loyiha doirasida yangi podstansiyaning tarmoqqa ulaydigan ikkita halqa liniyalari (TBTO) quriladi. Ikkita shimoliy 11 kilometr 220 kV va ikkita g'arbiy 19 kilometr 220 kV TBTO EHM nimstansiyadan mavjud ikkita HEULgacha uzaytiriladi.

Rejalashtirilgan loyiha ob'ektlarining nisbiy joylashuvi quyidagi rasmda va qo'shimchada ko'rsatilgan.2-12-2

2-1- rasm Rejalashtirilgan 100 MVt quvvatga ega fotoelekt stantsiya, Nurobod ESAT, HEUL yo'laklari va yangi kirish yo'llarining joylashuvi

2-2-rasm Rejalashtirilgan 400 MVt quvvatga ega FES joylashuvi va yangi kirish yo'li

Chiziqli bo'lmagan loyiha ob'ektlari uchun indikativ GPS koordinatalari quyidagi jadvalda keltirilgan.

2-2-jadval Loyiha hududi chegaralari uchun GPS koordinatalari

KENGLIK	UZUNLIK
100 MVt quvvatga ega FES	
66,67100788	39,5478947
66,70309628	39,551831
66,70265133	39,54206311
66,69050389	39,54323008
66,67086644	39,54257615
400 MVt quvvatga ega FES	
65,96305235	39,4610762
65,98647932	39,46322421
65,99377415	39,44100089
65,99430429	39,43733709
65,99368476	39,43003983

KENGLIK	UZUNLIK
65,98897432	39,42864873
65,97129917	39,42866702
65,97054867	39,44231101
65,96431009	39,44062496
65,94276584	39,40046985
Nurobod ESAT sayti	
65,97156865	39,42845134
65,97454371	39,42844425
65,97455479	39,42544241
65,97167309	39,42538893
SS (saqlash stantsiya) sayti	
65,97156865	39,42845134
65,97454371	39,42844425
65,97455479	39,42544241
65,97167309	39,42538893

2.3 Yer sotib olish

Loyihani ishlab chiquvchi O'zbekiston Energetika vazirligi (NEGU AJ vakili) bilan 2023-yil mart oyida EESOSh tuzdi. 2023-yilning 4-iyulida Prezident qarori bilan loyiha rejasi va uni amalga oshirishga topshiriq berildi.

Prezident qarori bilan boshqa qoidalar qatorida loyiha ob'ektlarini o'zlashtirish uchun mo'ljallangan aniq uchastkalar doirasidagi yerlarni olib qo'yishning huquqiy asoslari ham belgilab qo'yilgan. O'zbekistonda yer uchastkalarini olib qo'yish jarayoni asosan yer uchastkalari mavjud bo'lgan tuman va viloyat hokimliklarining yer uchastkalarini ajratish to'g'risidagi farmoyishlari asosida davlat zaxiralari olib qo'yilishi bilan boshlanadi. Keyinchalik davlat zaxiralari qaytarilgan erlar qayta tasniflanadi va er ijarasi shartnomalari (YISh) asosida yangi yer egalari qayta taqsimlanadi. Loyiha uchun LAO 2023-yil 20-iyulda chiqarilgan, ammo shu kungacha kirish cheklovlari va ko'chirish bo'yicha hech qanday cheklovlar joriy etilmagan va FE elektr stansiyalari va ESAT saytlari uchun YISh o'rnatilmagan. Bundan tashqari, rejalashtirilgan HEULlarni batafsil loyihalash ishlari olib borilmoqda va HEUL minoralarining izi o'rnatilmagan (ya'ni, har bir HEUL bo'ylab pilon turlari uchun maydon va joylashuvi).

Hozirgi vaqtda loyiha ob'ektlarining aksariyati qishloq xo'jaligi yerlaridan foydalanish uchun ajratilgan yer uchastkalariga to'g'ri keladi. Loyihaning yer olish jarayoni sanoat maqsadlarida foydalanish uchun yerni qayta taqsimlashni o'z ichiga oladi.

Loyiha bo'yicha ob'yektlar bo'yicha yer olish uchun mavjud bo'lgan eng yaxshi hisob-kitoblar quyidagi jadvalda jamlangan.

2-3-jadval Rejalashtirilgan loyiha ob'ektlari uchun yer olish

SER.R.	LOYIHA SAYTI	UMUMIY MAYDONI (HA)
1.	100 MVt quvvatga ega FES	216
2.	400 MVt quvvatga ega FES	800
3.	Nurobod ESAT va yer osti kabeli	16,8
4.	Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)	8,5
5.	4,9-km (220 kV) HEUL	9,7
6.	70-km (220 kV) HEUL	143
7.	11-km (220 kV) HEUL	[aniqlik kiritish kerak]
8.	11-km (220 kV) HEUL	[aniqlik kiritish kerak]
9.	19-km (220 kV) HEUL	[aniqlik kiritish kerak]
10.	19-km (220 kV) HEUL	[aniqlik kiritish kerak]
11.	100 MVt quvvatga ega fotoelektr stantsiyasiga kirish yo'li	0,016
12.	400 MVt quvvatga ega fotoelektr stantsiyasiga kirish yo'li	0,273

2.4 Mavjud yerlardan foydalanish

Quyidagi bo'limlar loyiha ob'ektlarining umumiy yerdan foydalanishini, shuningdek, sotib olinishi kerak bo'lgan hozirgi yerga egalik huquqini tavsiflaydi. Loyiha hududida mavjud yerdan foydalanish va egalik qilish to'g'risida qo'shimcha ma'lumotlar YOITR loyihasida keltirilgan.

2.4.1 100 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi

100 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi uchastkasi Nurobod tumani markazidan 30 kilometr janubi-sharqda va Samarqand shahridan 18 kilometr janubi-g'arbda joylashgan Nurobod tumanidagi qishloq hududida joylashgan.

Saytdagi erdan foydalanish asosan qishloq xo'jaligidir. AMITB davomida aniqlangan tadbirlarga mayda dehqonchilik va chorvachilik kiradi. Saytda hech qanday turar-joy binolari aniqlanmagan, biroq uchastkada bir nechta qishloq xo'jaligi inshootlari, jumladan, chorva

uchun qasr bor edi. Sayt yaqinidagi erdan foydalanish asosan o'xshash bo'lib, ekin fermalari va chorva mollari bor.

2-3-um 100 MVt quvvatga ega FES hududida yerdan foydalanish

2.4.2 400 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi

400 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi Nurobod tumanidagi qishloq hududida joylashgan bo'lib, u Nurobod tumani markazidan 31 kilometr janubi-g'arbda va Samarqand shahridan 79 kilometr janubi-g'arbda joylashgan.

Saytdagi yerdan foydalanish asosan chorvachilikdir. Turar-joy mulki sayt ichida mavjud emas. Atrofdagi yerlardan foydalanishga kichik dehqonchilik va ikkita turar joy jamoalari kiradi.

2-4-rasm 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi hududidagi quruq dasht va buta

2.4.3 Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)

Atrofdagi yerlardan foydalanishga kichik dehqonchilik va ikkita turar joy jamoalari kiradi. Hovuz stansiyasidagi erdan foydalanish asosan FES hududidagi yerdan foydalanishga o'xshaydi, bunda hech qanday turar-joy mulki yo'q.

2.4.4 Nurobod ESAT va yer osti kabeli

ESAT uchastkasi Pastdarg'om tumanidagi qishloq hududida joylashgan bo'lib, u Juma shahridan (tuman markazi) 8 kilometr janubda, Nurobod tumani markazidan 37 kilometr sharqda va Samarqand shahridan 13 kilometr janubi-g'arbda joylashgan.

ESAT va er osti kabel perimetri doirasidagi yerlar mavsumiy yaylov faoliyati cheklangan bo'sh lalmiyalardan iborat. Saytda qurilgan aktivlar mavjud emas. Bir kilometr radiusda joylashgan chorvachilik, chorvachilik fermalari, ekin fermalari va karer maydonlari bilan uchastka yaqinidagi erdan foydalanish nisbatan xilma-xil edi.

2-5-rasm Nurobod ESAT uchastkasidagi quruq landshaft

2.4.5 70-km va 4.9-km HEULLar

70 km va 4,9 km uzunlikdagi HEUL yo'llari Nurobod tumanidagi qishloq va qishloq xo'jaligi landshaftini kesib o'tadi. HEUL koridori va uning atrofidagi yerlardan foydalanish asosan qishloq xo'jaligini o'z ichiga oladi. HEUL koridorlarida turar joy mulki aniqlanmagan.

2-6 -rasm 70 km HEUL yo'lagi atrofida yaylovlardan foydalanish va ekinlarni etishtirish

2.4.6 11-km va 19-km TBTO HEULLar

11 kilometr va 19 kilometrlik TBTO (HEUL) yo'nalishlari Pastdarg'om viloyatidagi qishloq xo'jaligi hududini kesib o'tadi va 11 kilometrlik (sharqiy) TBTOning kichik qismi Samarqand viloyati hududiga kiradi. HEUL yo'lagi ichida va uning atrofida yerdan foydalanishda asosan o'simlikchilik hosil bo'ladi. Bir nechta turar-joy binolari 19 km uzunlikdagi TBTO yo'lagining Shimoliy qismida joylashgan bo'lib, u Jumah qishlog'iga tutashgan shahar atrofini kesib o'tadi.

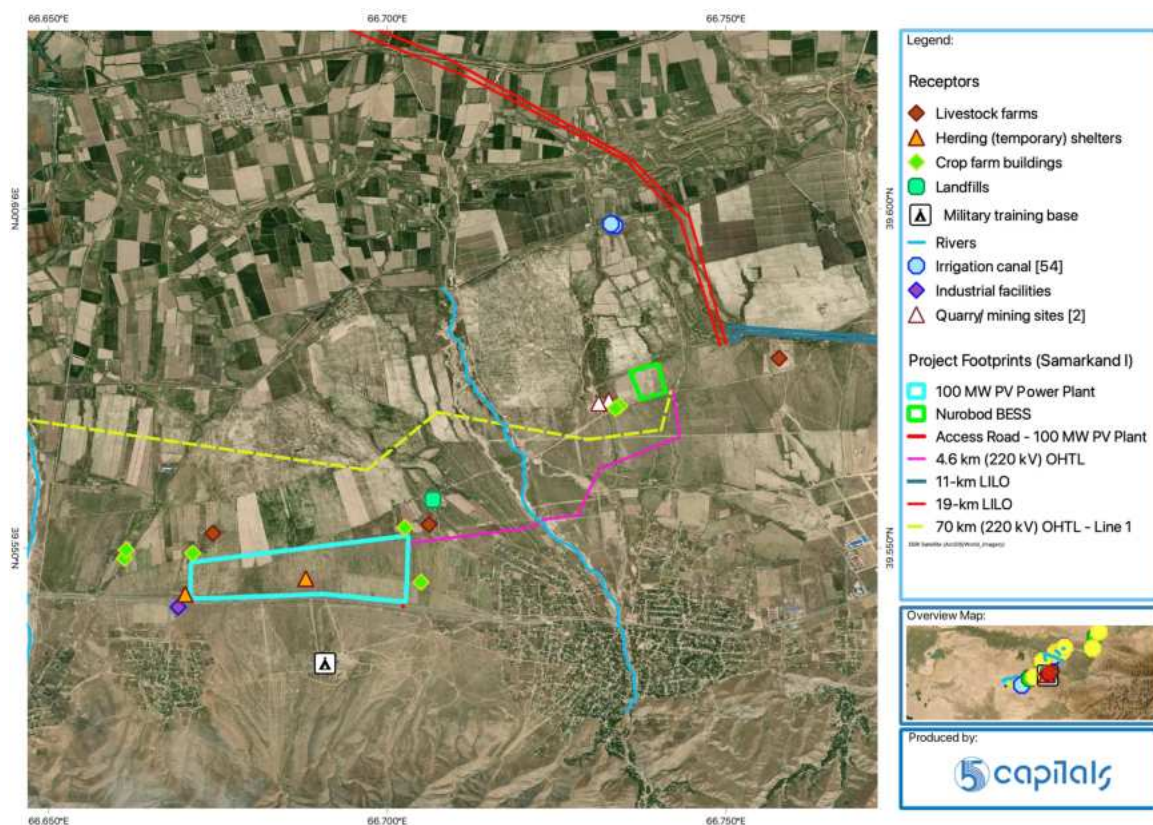
2-7-rasm 19 va 11 km TBTO yo'laklarida yaylovdan foydalanish va ekinlarni etishtirish

2.5 AMIMga ta'sir etuvchi omillarni dastlabki aniqlash

Loyiha hududi chegaralaridan 1 km radiusda joylashgan potentsial AMIM retseptorlarini (ya'ni qimmatli ekologik komponentlar) dastlabki aniqlash sun'iy yo'ldosh tasvirlarini o'rganish, dala tadqiqotlari va asosiy manfaatdor tomonlar bilan davom etayotgan maslahatlashuvlar asosida amalga oshirildi. Quyida ko'rsatilganidek, 2-8 ushbu retseptorlar mavjud va tashlab ketilgan/foydalanishdan chiqarilgan turar-joy, xo'jalik, sanoat va kommunal ob'ektlarni, shuningdek, er usti suv havzalarini o'z ichiga oladi. Umumiy ta'sir doirasi (TD) loyiha aktivlari bilan bog'liq bo'lishi mumkin bo'lgan to'g'ridan-to'g'ri ta'sirlar uchun kutilayotgan maksimal ta'sir doirasi (TD) qiymatiga asoslanib o'rnatildi.

Quyidagi xaritalar va jadvallarda loyihaning chiziqli bo'lmagan ob'ektlari (kirish yo'llari bundan mustasno) uchun TD doirasida oldindan aniqlangan AMIM ta'siri etuvchi retseptorlari haqida umumiy ma'lumot berilgan.

Ushbu ob'ektlarning keng maydonlari bilan bog'liq bo'lgan ko'plab retseptorlarni hisobga olgan holda, retseptorlar xaritasi rejalashtirilgan HEUL uchun taqdim etilmagan.

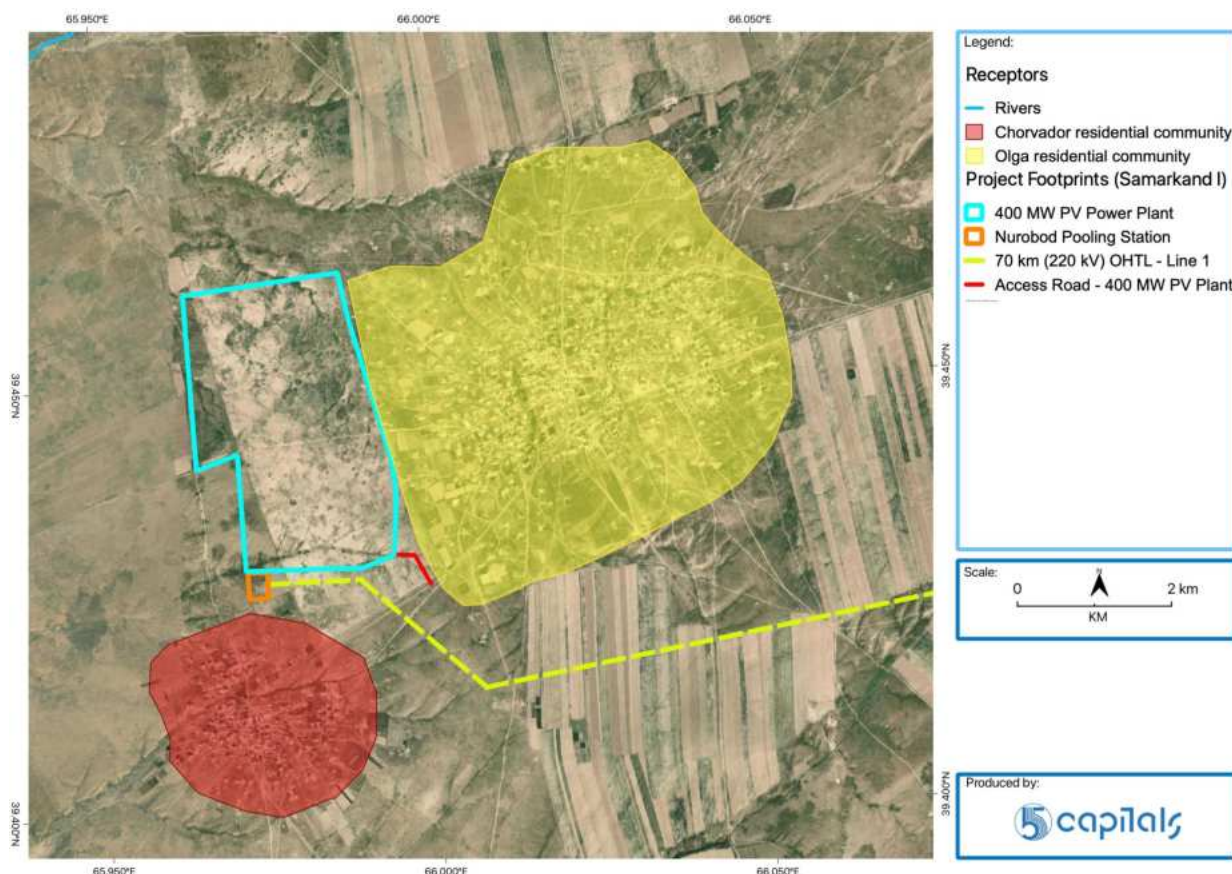
2-8-rasm Loyihaning asosiy ob'ektlarining TD doirasidagi potensial AMIM ta'siri etuvchi retseptorlari haqida umumiy ma'lumot

2-4 Quyida 100 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi va Nurobod ESATning umumiy dastlabki TD qismi sifatida oldindan aniqlangan AMIM ta'siri etuvchi retseptorlari ro'yxati va tegishli qisqacha tavsiflari keltirilgan.

2-4-jadval 100 MVt quvvatga ega FES va Nurobod ESAT dan 1 km masofadagi AMIM ta'siri etuvchi potensial retseptorlarning umumiy ma'lumot.

TA'SIR OB'EKTI TURI	LOYIHA OB'EKTLARIGA YAQINLIK	TAVSIF
Turar-joy binosi	140 m	100 MVt quvvatga ega fotovoltaiik stantsiya maydonining shimolida joylashgan turar-joy binosi.
Qishloq xo'jaligi fermalari binolari/cho'pon binolari	60 – 860 m	100 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi yaqinida joylashgan qishloq xo'jaligi inshootlari hududning g'arbiy va shimoli-sharqida joylashgan mavsumiy cho'ponlar turar joylarini o'z ichiga oladi. Shuningdek, hududda chorvachilik uchun qo'rg'on ham mavjud.
Chorvachilik fermalari	165 – 425 m	Nurobod ESAT sharqida joylashgan tovuq fermasi.

TA'SIR OB'EKTI TURI	LOYIHA OB'EKTLARIGA YAQINLIK	TAVSIF
Sanoat ob'ekti	200 m	A-378 bo'ylab elektr stantsiyasining janubi-g'arbiy qismida joylashgan molozni qayta ishlash korxonasi
Tosh karerasi	396 – 530 m	Nurobod ESATning g'arbiy qismida joylashgan qum qazib olish joylari.
Harbiy baza	1.06 km	100 MVt quvvatga ega elektr stantsiyasining janubida, A-378 bo'ylab joylashgan harbiy o'quv bazasi.
Chiqindi poligoni	532 m	Hududning shimoli-sharqida joylashgan foydalanishdan chiqarilgan muhandislik muhandislik poligoni.
Daryolar	2.1 – 2.5 km	Oqsoy va Sazagansoy daryolari mos ravishda 100 MVt quvvatga ega elektr stansiyasi va Nurobod ESATning g'arbiy va sharqida joylashgan.

2-9-rasm Loyihaning asosiy ob'ektlarining TD doirasidagi potensial AMIM ta'siri etuvchi retseptorlari haqida umumiy ma'lumot

2-5 Quyida 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi va Nurobod ESATning umumiy dastlabki TD qismi sifatida oldindan aniqlangan AMIM ta'siri etuvchi retseptorlari ro'yxati va tegishli qisqacha tavsiflari keltirilgan.

2-5-jadval 100 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiyasi va Nurobod ESATdan 1 km masofadagi AMIM ta'siri etuvchi potentsial retseptorlarning umumiy ma'lumot.

TA'SIR OB'EKTI TURI	LOYIHA OB'EKTLARIGA YAQINLIK	TAVSIF
Chorvador qishlog'i	600 m	400 MVt quvvatga ega elektr stansiyasi va suv ta'minoti stansiyasidan Sharqda joylashgan turar joy posyolkasi, eng yaqin uy-joy elektr stansiyasi hududidan taxminan 600 metr uzoqlikda joylashgan.
Olga qishlog'i	50 m	400 MVt quvvatga ega elektr stansiyasi va suv ta'minoti stansiyasidan Sharqda joylashgan turar joy posyolkasi, eng yaqin uy-joy fotoelektr stansiyasidan taxminan 50 metr Sharqda joylashgan.

2.6 Loyiha ob'ektlari

Loyihaning qurilishi va ekspluatatsiya bosqichlari uchun rejalashtirilgan loyiha ob'ektlari, ularning loyihaga aloqasi va ushbu ob'ektlarni rivojlantirishda ishtirok etadigan moliya agentliklari asosida bir necha toifalarga bo'linishi mumkin.

2.6.1 Asosiy ob'ektlar

Asosiy ob'ektlar - bu loyiha uchun rejalashtirilgan, operatsion maqsadlarga erishish uchun asosiy ahamiyatga ega bo'lgan va loyiha kreditorlari tomonidan moliyalashtiriladigan ob'ektlar.

Ushbu ob'ektlar quyosh (FE) stantsiyasini va ESATni o'z ichiga oladi. FE stansiyaning tarkibiy qismlari quyidagi asosiy funksiyalarni bajaradi:

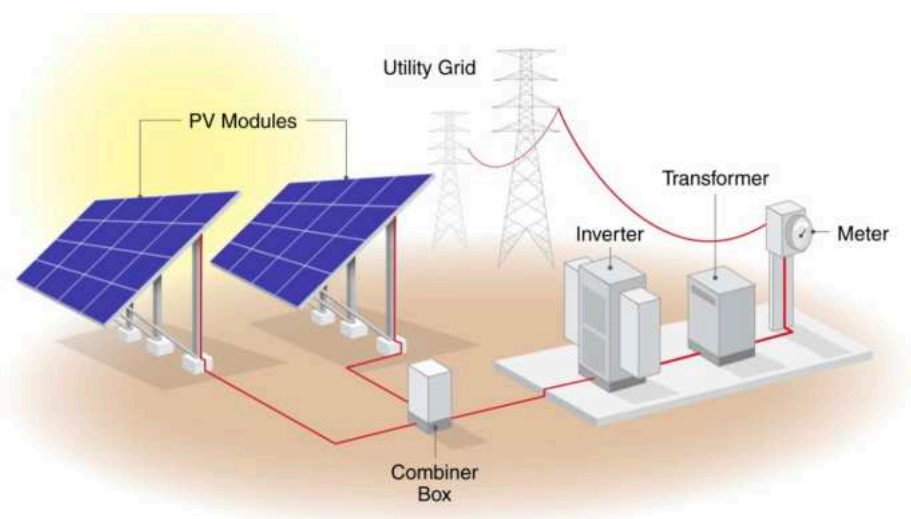
- Quyosh elektr energiyasini ishlab chiqarish.
- Dastlabki elektr signalini qabul qiluvchi energiya tizimining operatsion standartlariga moslashtirish uchun qayta ishlash.
- Fotoelektr stantsiyadan olingan elektr energiyasini qabul qiluvchining tarmog'iga yo'naltirish.

ESATning asosiy funksiyalariga quyidagilar kiradi:

- Eng yuqori talab davrida tarmoqdagi ortiqcha elektr energiyasini saqlash.
- Cheklangan ishlab chiqarish va/yoki eng yuqori talab davrida saqlangan energiyani kommunal energiya tizimiga boshqariladigan tarzda chiqarish.

2.6.1.1 Quyosh elektr stansiyalari (fotoelektrik)

Nurobod tumanining turli joylarida joylashgan quyosh fotoelektr stansiyalari (FE) 100 MVt va 400 MVt quvvatda ishlaydi, umumiy loyihalash muddati mos ravishda 6 324 686 MVt va 25 298 744 MVtni tashkil qiladi. Elektr energiyasini ishlab chiqarish jarayonida ishtirok etadigan fotoelektr stansiyaning tarkibiy qismlari quyidagi kichik bo'limlarda tasvirlangan.

Rasm2-10 Umumiy foydalanishdagi FES joylashuvi tasviri

Fotoelektr stansiyalar quyidagi asosiy tarkibiy komponentlardan iborat:

- Quyosh modullari, panellari va simlari
- Quyosh panellari va o'rnatish tizimi
- Markaziy elektr tarqatish qutilari
- Invertorlar
- O'rta kuchlanishli kuchaytiruvchi transformatorlar
- Kollektor tipidagi kichik stansiya

2.6.1.2 Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)

FE va ESAT Samarqand I loyihasi doirasida rejalashtirilgan ba'zi obyektlar FE va ESAT Samarqand II loyihasi doirasida rejalashtirilgan (loyiha ishlab chiqaruvchisi tomonidan bir vaqtning o'zida rejalashtirilgan) bir xil obyektlarga yaqin (qo'shni) joylashgan. Jumladan, 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stansiya va unga mos keladigan 70 kilometrlik HEUL Samarqand II loyihasi doirasida rejalashtirilgan 500 MVt quvvatga ega fotoelektr stantsiyasi va 70 kilometrlik HEUL yonida joylashgan.

Foydalanish paytida 400 MVt quvvatga ega Samarqand I fotoelektr stantsiyasidan elektr energiyasi 70 kilometrlik HEUL bo'yicha Nurobod kichik stantsiyasiga, qo'shni 500 MVt quvvatga ega Samarqand II fotoelektr stantsiyasidan elektr energiyasi esa Samarqand II loyihasi doirasida rejalashtirilgan alohida, maxsus 70 kilometrlik HEUL bo'yicha shu kichik stantsiyaga eksport qilinadi.

Ikki fotoelektr stantsiyasi o'rtasida "Samarqand I" loyihasi doirasida rejalashtirilgan saqlash stantsiyasi (akkumulyator) joylashtiriladi

- Stantsiya har bir fotovoltaiik stantsiyada joylashgan ichki kollektor kichik stantsiyalarini tegishli (ajratilgan) 70 km HEUL liniyalari bilan bog'laydigan kommutator (tarqatish) qurilmalarini o'z ichiga oladi.
- Saqlash stantsiyasi, shuningdek, ikkita qo'shni elektr stantsiyasidan elektr energiyasini birlashtirishga imkon beradi va agar HEULLardan biri texnik xizmat ko'rsatish uchun to'xtatilsa, uni ikkita HEULLardan biriga eksport qiladi.

2.6.1.3 4,9 kilometrlik HEUL

4,9 km uzunlikdagi 220 kv HEUL 100 MVt quvvatga ega fotoelektr stantsiyadan energiyani Nurobod tumanidagi 220 kv/ 500 kv kichik stantsiyaga uzatadi.

2.6.1.4 70 kilometrlik HEUL

70 km uzunlikdagi 220 kv HEUL 400 MVt quvvatga ega fotoelektr stantsiyadan energiyani Nurobod tumanidagi 220 kv/ 500 kv kichik stantsiyaga uzatadi.

2.6.1.5 Energiya saqlash akkumulyator tizimi

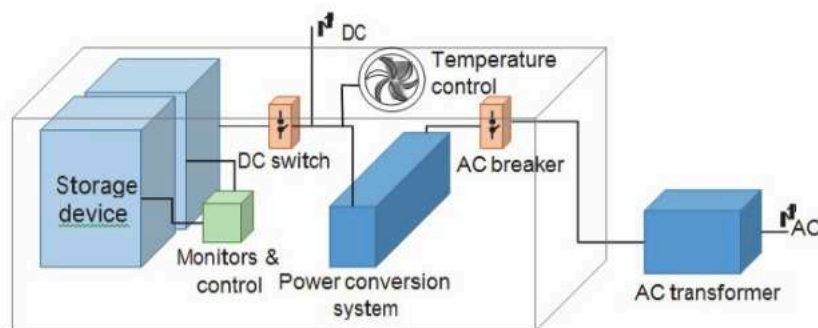
Loyiha shuningdek, o'zgaruvchan tok tarmog'iga ulangan 500 MVt-soat quvvatga ega energiya saqlash akkumulyator tizimini (ESAT) tashkil etishni o'z ichiga oladi. ESAT mustaqil asosda (FE stantsiyasidan alohida) ishlaydi va mavjud kichik stantsiyaga tutash joylashadi. ESAT o'rnatilishi quyidagi asosiy funksiyalarni bajaradi:

- Elektr energiyasini loyiha bilan bog'liq kommunal tarmoqqa eng yuqori vaqtda kiradigan energiya manbalaridan saqlash va tarmoq haddan tashqari yuklangan

taqdirda operatsion zaxiralarni taqsimlash (ya'ni elektr energiyasiga bo'lgan talab uning ta'minotidan oshib ketgan).

- Stabilization of the frequency of the project-associated utility grid by provisioning power reserves to equalize power demand and power supply within the grid.

ESAT inshooti Loyiha doirasida rejalashtirilgan FE elektr stansiyasiga ulanadigan tarmoq ichidagi elektr quvvati taqchilligini bartaraf etish, O'zbekiston hududida elektr energiyasidagi uzilishlar yuzaga kelishining oldini olish va yumshatish uchun mo'ljallangan. Elektr taqchilligi eng yuqori quvvat talablari, elektr tarmog'iga o'tadigan energiya ishlab chiqarish ob'ektlarining ishlamay qolishi va quyosh nurlanishining cheklanganligi natijasida loyiha bilan bog'liq FE elektr stansiyasining elektr unumdorligining pasayishi holatlarida yuzaga kelishi mumkin.

2-11-rasm BESS ob'ekting umumiy sxemasi

ESAT quyidagi asosiy komponentlarni o'z ichiga oladi:

- Batareyalar
- Batareya boshqaruv tizimi
- Quvvatni konvertatsiya qilish tizimi
- Tarmoqqa ulanish
- Energiya boshqaruv tizimi
- Isitish, shamollatish va havoni tozalash tizimi
- Yer osti o'zaro aloqa kabeli

2.6.2 Tegishli ob'ektlar

Tegishli ob'ektlar deganda loyihaning bir qismi sifatida rejalashtirilgan, ammo kredit mablag'lari bilan qoplanmagan ob'ektlar tushuniladi, ularsiz loyiha amalga oshmaydi.

2.6.2.1 11-km Tsiklning boshlanishi - tsiklning oxiri ulanish HEUL

Loyiha yuqoridagi 2.4.6-bo'limda aytib o'tilganidek, ikkita parallel 11 kilometrlik TBTO elektr uzatish liniyasini ishlab chiqishni o'z ichiga oladi. 220 kV TBTO rejalashtirilgan Nurobod kichik stansiyasini mavjud ekspluatatsion elektr uzatish liniyalariga ulash uchun xizmat qiladi. Bu I bosqich (100 MVt) va II faza (400 MVt) elektr stansiyalaridan energiyani Samarqanddagi mahalliy tarmoqqa eksport qilish imkonini beradi.

2.6.2.2 19-km Tsiklning boshlanishi - tsiklning oxiri ulanish HEUL

Loyiha yuqoridagi 2.4.6-bo'limda aytib o'tilganidek, ikkita parallel 19 kilometrlik TBTO elektr uzatish liniyasini ishlab chiqishni o'z ichiga oladi. 220 kV TBTO rejalashtirilgan Nurobod kichik stansiyasini mavjud ekspluatatsion elektr uzatish liniyalariga ulash uchun xizmat qiladi. Bu I bosqich (100 MVt) va II faza (400 MVt) elektr stansiyalaridan energiyani Samarqanddagi mahalliy tarmoqqa eksport qilish imkonini beradi.

2.6.3 Yordamchi ob'ektlar

Yordamchi ob'ektlar deganda loyihaning bir qismi sifatida rejalashtirilgan, (i) Loyihaning operatsion maqsadlari uchun ikkinchi darajali ahamiyatga ega bo'lgan va (ii) to'g'ridan-to'g'ri loyiha ishlab chiquvchisi, Bosh pudratchisi va FTXK kompaniyasiga tegishli bo'lgan, boshqaradigan yoki boshqaradigan ob'ektlar tushuniladi. Ushbu loyiha ob'ektlari majmuasi Loyihaning qurilish va foydalanish bosqichlarida, masalan, umumiy texnik xizmat ko'rsatish va kommunal infratuzilmaga ulanish kabi yordamchi maqsadlar uchun tashkil etiladi.

2.6.3.1 Qurilishni ta'minlash va texnik xizmat ko'rsatish

Loyiha uchun rejalashtirilgan qurilish tadbirlarini amalga oshirish uchun quyidagi ob'ektlar tashkil etiladi.

AVTOMOBIL YO'LLARI

100 MVt quvvatga ega PV elektr stantsiyasiga kirish uchun uzunligi taxminan 70 metr bo'lgan qisqa kirish yo'li quriladi. Kirish yo'li mavjud A-378 avtomobil yo'lidan (magistral yo'l) tarmoqlanadi. Mavjud tuman yo'lini 400 MVt quvvatga ega FE elektr stantsiyasi maydoniga ulash uchun 700 metr uzunlikdagi kirish yo'li ishlab chiqiladi.

Mavjud asfalt (umumiy) yo'lning bir qismi Nurobod ESAT uchastkasi bo'ylab cho'zilgan. Yo'l A-378 avtomagistralini ajratib, ushbu chorraha va loyiha ob'ekti orasidagi umumiy uzunligi 5,2 kilometrni tashkil etadi. Mavjud qo'shni yo'l yaxshi holatda bo'lgani uchun ob'ekt ichida maxsus xizmat ko'rsatish yo'llari tashkil etilsa-da, uchastka perimetridan tashqarida katta yo'l ishlari ko'zda tutilmagan.

YOTISH JOYLARI

Qurilish materiallarini saqlash uchun FE elektr stantsiyasi va ESAT maydonchalarida vaqtincha yotqizish joylari tashkil etiladi. Hududlar saytga kirish punktlari va Bosh pudratchining vaqtinchalik ofislariga nisbatan yaqinroq joylashtiriladi.

BETON TA'MINOTI

Qurilish ishlari beton konstruksiyalarni, jumladan, rejalashtirilgan FE elektr stantsiyasi va ESAT ob'ektlari uchun poydevor va mustahkam poydevorlarni qurishni nazarda tutadi. Ushbu baholash vaqtida loyiha maydonlarida beton zavodlarini tashkil etish nazarda tutilmagan. Tayyor beton qarishma xom ashyosi loyiha ta'sir ko'rsatayotgan tumanlarda joylashgan tegishli beton aralashmasi yetkazib beruvchilar tomonidan yetkazib beriladi.

QURILISH MAYDONCHASI OFISLARI VA IJTIMOY OB'EKTLAR

Loyihaning qurilish bosqichida jami 700 ishchining eng yuqori ishchi kuchi ishlaydi. Ushbu baholash vaqtida qurilish mehnat lagerlarini rivojlantirish nazarda tutilmagan. Qabul qiluvchi tumanlar va yaqin atrofdagi Samarqand shahrining chekka hududlarida tegishli, mavjud turar joylar aniqlanadi.

SANITARIYA INSHOOTLARI

Loyihaning qurilish bosqichida rejalashtirilgan sanitariya inshootlariga ko'chma hojatxonalar kiradi. Chiqindi suvlarni yig'ish bo'yicha litsenziyaga ega pudratchi loyihadan ta'sirlangan tumanlar va yaqin atrofdagi shaharlar ichidagi oqava suvlarni belgilangan tozalash inshootlariga o'tkazish uchun jalb qilinadi.

QATTIQ MAISHIY CHIQINDILAR INSHOOTLARI

Qurilish chiqindilarini ajratish va saqlash uchun chiqindilarni saqlash joylari ishlab chiqiladi. Qattiq maishiy chiqindilarni yig'ish bo'yicha litsenziyaga ega bo'lgan pudratchi qattiq maishiy chiqindilarni to'plash va qayta ishlash uchun belgilangan chiqindilarni qayta ishlash ob'ektlariga o'tkazish va kerak bo'lganda utilizatsiya qilish uchun jalb qilinadi.

XAVFSIZLIK TIZIMI

Qurilish jarayonida xodimlar va mulklarni o'g'irlik, vandalizm va qurilish ishchilariga nisbatan shaxsiy zo'ravonlik kabi xavfsizlik hodisalaridan himoya qilish uchun quyidagi xavfsizlik choralari qo'llaniladi:

- FE elektr stantsiyasi va ESAT saytlari uchun doimiy to'siqlar.
- Kirish eshiklari va qo'riqlash postlari.

- Qo'riqchi posti, eshik qulflari va kirishni boshqarish moslamalari ko'rinishidagi kirishni boshqarish.
- Barcha qurilish xodimlari uchun shaxsni tasdiqlovchi hujjatlarni taqdim etish.
- Kuzatuv tizimlari (masofadan va joyida tekshirish).
- Yoritish tizimi.
- Mahalliy hokimiyat organlari (mahalla xavfsizlik bo'linmalari/guildlari, hokimliklar va mahalliy militsiya bo'limlari) bilan vaqtincha hamkorlik qilish.

O'zbekiston Respublikasida elektr energiyasi ishlab chiqarish va saqlash ob'ektlari milliy ahamiyatga ega bo'lgan strategik obyektlar bo'lganligi sababli, Milliy gvardiya loyiha butun qurilish bosqichida ham FE elektr stansiyasi, ham ESAT ob'ektlari uchun joylarda xavfsizlik xizmatlarini ko'rsatishi shart.

2.6.3.2 Foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish

DRENAJ TIZIMI

Loyiha qurilish va foydalanish bosqichlarida (ya'ni, FE elektr stansiyasi va ESAT izlari) loyiha maydonchalaridagi har qanday muhandislik drenaj talablarini aniqlash uchun batafsil texnik-iqtisodiy asoslashlar AMITB vaqtida davom etdi.

YONG'IN XAVFSIZLIGI TIZIMI

FE stansiyasi va ESAT ishlashi uchun rejalashtirilgan yong'in xavfsizligi choralari qatoriga yong'inni aniqlash, ogohlantirish va o'chirish vositalari kiradi. FTXK pudratchisi Milliy Yong'indan Himoya Assotsiatsiyasi (NFPA) Kodekslari, Xalqaro Yong'in Kodeksi va barcha amaldagi milliy va mahalliy qonunlar va qoidalarga muvofiq zavodda yong'inni aniqlash va himoya qilishning yuqori darajasini ta'minlashi kerak.

Pudratchi ESAT korpusida tashqi yong'in xavfi va ichki yong'in xavfi (jumladan, agar mavjud bo'lsa, batareyaning issiqlik sharoitlari) mavjud bo'lgan taqdirda mustahkam himoya tizimlarini namoyish qilish uchun turar joy oldidan yong'in dizayni hisobotini tayyorlaydi. Rejalashtirilgan ESAT ob'ektlariga quyidagi minimal talablar qo'llaniladi:

- Saytdagi barcha binolarda tutun detektorlari bilan avtomatik yong'inni aniqlash tizimi.
- Barcha korpuslarda issiqlik, gaz va tutunni aniqlash.
- NFPA 855 ga muvofiq yong'inni o'chirish.
- Agar batareyali idishlar uchun suvga asoslangan YHQT haqida gapiradigan bo'lsak, u holda taqdim etilgan dizayn saytdagi minimal harorat cheklovlari ostida ishlashi kerak. Bunday haroratlarda YHQTdagi suv muzlamasligi kerak.

- Yong'in o'chirish moslamalari kerak bo'lganda nazorat qilish binolari, ESAT binolari va o'tkazgich qurilmalariga yoki yaqiniga o'rnatiladi.
- O'chirish to'xtatuvchisi ikkinchi bosqich signalida (ham tutun, ham issiqlikni aniqlash) ishga tushadi.
- Yong'in aniqlanganda ISHHT o'chadi
- Har qanday termal chaqnash hodisasidan keyin idishni ichidagi gazni olib tashlash uchun ham faol, ham passiv tizim (faol shamollatish tizimi ishlamay qolganda passiv shamollatish ishlaydi).
- Korpus uchun mo'ljallangan gazni aniqlash tizimi faol (mexanik) chiqindi ventilyatsiya tizimlari bilan birlashtiriladi, shunda korpus ichidagi yonuvchi gaz darajasi LFL (olov tarqalishining pastki konsentratsiyasi chegarasi) ning 25% dan oshmaydi. Har qanday holatda, gazni aniqlash tizimlari kamida ikki soat kutish quvvati bilan ta'minlanadi.

Signallar mahalliy (tovushli va ko'rinadigan) va asosiy boshqaruv xonasida signallanadi va masofadan ulanishga ham ruxsat berishi kerak.

YILDIRIMDAN HIMOYA QILISH TIZIMI

Binolarda to'liq yoritishni himoya qilish tizimi o'rnatiladi va tegishli standartlarga muvofiq foydalanishga topshiriladi. Operatorlarga tungi vaqtda texnik xizmat ko'rsatishga imkon berish uchun ESAT saytida yoritish punktlari o'rnatiladi.

FTXK IDORASI

400 MVt quvvatga ega FE stantsiyasida ma'muriy ofis tashkil etiladi, u PV elektr stantsiyasi, kollektor nimstansiyasi va ESAT infratuzilmasiga bag'ishlangan SCADA monitoringi va nazorat qilish tizimining tarkibiy qismlarini va ta'mirlash va ta'mirlash pudratchi xodimlarini joylashtiradi.

OMBOR

FE elektr stansiyasi va ESAT maydonlarida zaxira materiallar va jihozlarni ekspluatatsiya bosqichida saqlash uchun ombor tashkil etiladi. Ombor asosiy ofis binosi yonida joylashgan bo'ladi.

SANITARIYA INSHOOLARI

Joylarda texnik va texnik xizmat ko'rsatish idoralarida doimiy sanitariya inshootlari tashkil etiladi. Oqova suvlarni to'plash va qisman tozalash uchun er osti beton fosseptiklari quriladi, suvning toshib ketishi va to'kilishini oldini olish va aniqlash uchun suv sathining muntazam monitoringi amalga oshiriladi.

Litsenziyalangan oqava suvlarni yig'ish bo'yicha pudratchi kerak bo'lganda, loyiha ta'sir ko'rsatadigan tumanlar va yaqin atrofdagi shaharlar/shaharlar ichidagi oqava suvlarni belgilangan tozalash inshootlariga o'tkazish uchun jalb qilinadi.

QATTIQ MAISHIY CHIQINDILAR INSHOOLARI

FE stansiyasi va ESAT maydonchalarida, shu jumladan elektron chiqindilar va maishiy chiqindilarni saqlash va ajratish uchun chiqindilarni saqlash zonasi ishlab chiqiladi. Qattiq chiqindilar ajratiladi, xavfli chiqindilarni boshqarish uchun maxsus jihozlar va inshootlardan foydalaniladi.

Litsenziyaga ega qattiq maishiy chiqindilarni yig'ish bo'yicha pudratchi qattiq maishiy chiqindilarni to'plash va kerak bo'lganda qattiq maishiy chiqindilarni qayta ishlash va utilitatsiya qilish uchun ajratilgan chiqindilarni boshqarish ob'ektlariga o'tkazish uchun jalb qilinadi.

XAVFSIZLIK TIZIMI

Loyihaning operatsion bosqichida ob'ektdagi xodimlar va mulkni o'g'irlik va vandalizm kabi potentsial xavfsizlik tahdidlaridan himoya qilish uchun quyidagi xavfsizlik choralari ko'riladi:

- FE elektr stansiyasi va ESAT saytlari uchun doimiy to'siqlar.
- Kirish eshiklari va qo'riqlash postlari.
- Qo'riqchi posti, eshik qulflari va kirishni boshqarish moslamalari ko'rinishidagi kirishni boshqarish.
- Barcha qurilish xodimlari uchun shaxsni tasdiqlovchi hujjatlarni taqdim etish.
- Kuzatuv tizimlari (masofadan va joyida tekshirish).
- Yoritish tizimi.
- Mahalliy hokimiyat organlari (mahalla xavfsizlik bo'linmalari/guildlari, hokimliklar va mahalliy militsiya bo'limlari) bilan vaqtincha hamkorlik qilish.

O'zbekiston Respublikasida elektr energiyasi ishlab chiqarish va saqlash ob'ektlari milliy ahamiyatga ega bo'lgan strategik obyektlar bo'lganligi sababli, Milliy gvardiya loyihaning butun qurilish bosqichida ham FE elektr stansiyasi, ham ESAT ob'ektlari uchun joylarda xavfsizlik xizmatlarini ko'rsatishi shart.

2.7 Qurilish ishlari, resurslar va chiqindilar

2.7.1 Qurilish ishlari

Loyihaning qurilish bosqichi quyidagi asosiy ish turlarini o'z ichiga oladi.

2.7.1.1 Dastlabki bosqichda safarbarlik va qurilish ishlari

Buning uchun qurilish maydonidan va quyosh massividan to'sqinlik qiladigan o'simliklarni olib tashlash uchun maydonni tozalash kerak bo'ladi, sababi, bu erda soyani yo'q qilish kerak. Shundan so'ng, vaqtinchalik va doimiy ob'ektlarni qurish va o'rnatish uchun uchastkani tekislash va tayyorlash amalga oshiriladi.

Keyinchalik, loyiha hududining barcha uchastkalari bo'ylab tranzitni ta'minlash uchun ichki kirish yo'llari (saytda) quriladi va ob'ekt xavfsizligi va jamoat xavfsizligini ta'minlash uchun vaqtincha panjara va chegaralar o'rnatiladi. Shuningdek, uchastkalarda omborxonalar, chiqindilarni yo'q qilish joylari, pudratchilar idoralari, maishiy va sanitariya inshootlari tashkil etiladi. Qurilish ishlarini elektr energiyasi bilan ta'minlash uchun vaqtinchalik elektr tarmoqlari yaratiladi. Mobilizatsiya, shuningdek, qurilish maydonchalariga qurilish texnikasi, materiallar va ishchi kuchini bosqichma-bosqich jo'natishni ham o'z ichiga oladi.

2.7.1.2 Qurilish ishlari:

Qurilish ishlari loyiha hududida (vaziyatga qarab) poydevor va qattiq tayanchlarni qurish uchun (er ostidan maksimal 4-5 metr chuqurlikda) qazish bilan boshlanadi. Keyingi qazish ishlari quyosh izdoshlarini o'rnatish uchun qoziqlarni haydash, yer osti kabellarini yotqizish uchun xandaqlar qazish va kerak bo'lganda drenaj ariqlarini ishlab chiqishni o'z ichiga oladi.

2.7.1.3 Elektr va mexanik ishlar

Qurilish faoliyatining ushbu ko'lami quyosh massivi, kollektor podstansiyasi, ESAT va HEUL uskunalarini yig'ish va o'rnatishni o'z ichiga oladi. Mexanik ishlar asosan montaj konstruksiyalari/trekerlarini o'rnatishni o'z ichiga oladi. Bu shuningdek, FE zavodlari, podstansiyalar, HEUL va ESAT ning turli qismlariga mos keladigan elektr ulanishlarini o'rnatishni talab qiladi.

2.7.1.4 Demobilizatsiya

Yuqoridagi qurilish ishlari tugagandan so'ng, Bosh pudratchisi demobilizatsiyani amalga oshiradi, shuningdek, loyihaning ekspluatatsion (doimiy) ob'ektlari doirasidan tashqarida ob'ektni qayta tiklashni amalga oshiradi. Bu qurilish ishlarini bosqichma-bosqich bekor qilishni, maydonni tozalashni va barcha qoldiqlarni nazorat ostida olib tashlashni, shuningdek, mexanik tugatishni talab qiladi.

2.7.2 Qurilish uskunalari

The main equipment used in construction works include excavators, bulldozers, mobile cranes, forklifts, trucks, culverts, rollers, welding machines, power generators, etc. Asosiy qurilish uskunalari uchun umumiy hisoblar quyidagi 2-6keltirilgan.

2-6-jadval Qurilish uskunalarining dastlabki ro'yxati

ZARYADLANUVCHI BATAREYALAR	UMUMIY SONI
Buldozerlar	2
Ekskavatorlar	2
Mobil kranlar	2
Yuk mashinalari	2
Yuk mashinasida burg'ulash	6

2.7.3 Qurilish materiallari va chiqindilari

Rejalashtirilgan qurilish ishlari uchun xomashyo joyi bo'lishi va suyuq va qattiq chiqindilar oqimlari paydo bo'lishi kerak, ular litsenziyalangan pudratchilarga utilizatsiya qilish, maydondan tashqarida tozalash va/yoki belgilangan maydonchalarda qayta ishlash uchun topshirilgunga qadar vaqtincha va nazorat ostida saqlashni talab qiladi.

2-7 Loyihaning qurilish bosqichida foydalaniladigan asosiy qurilish materiallari ro'yxatini taqdim etadi.

2-7-jadval Qurilish xomashyosining taxminiy hajmlari

MATERIALLAR	MIQDORI
Suv ta'minoti	Yiliga 84,503 m ³
Beton	20 000 tonna
Chelik	5 000 tonna
Yoqilg'i (generatorlar va motorli uskunalari uchun)	1,2 million litr

Qurilish ishlari uchun suv ta'minoti Nurobod tumani markazi, Juma shaharchasi va Samarqand shahri kabi yaqin atrofdagi shahar markazlaridagi yetkazib beruvchilardan qurilish maydonchalariga tankerlar bilan olib boriladi.

Qurilish bosqichidagi chiqindi oqimlari va ularning tegishli taxminiy miqdori quyida 2-8keltirilgan.

2-8-jadval Qurilish chiqindilarining taxminiy miqdori

MATERIALLAR	MIQDORI
Chiqindi suv	Yiliga 1,693 m ³
Qattiq chiqindilar	600 tonna

2.7.4 Elektr energiyasiga bo'lgan talab

FES va ESAT, kichik stansiyalar va elektr tarmoqlarini rivojlantirish uchun qurilish ishlari oyiga o'rtacha 132 666 kVt/soat elektr energiyasini talab qiladi. ESAT uchastkasida elektr energiyasi ishlab chiqarish uchun dizel generatoridan foydalaniladi.

2.7.5 Qurilish ishchi kuchi

Loyiha kompaniyasida jami 16 nafar xodim mehnat qilmoqda, ulardan [aniqlanmoqda] O'zbekiston fuqarolari bo'lishi kutilmoqda.

Loyiha ishlab chiqaruvchisi Larsen va Toubroni (L&T)ni loyiha uchun Bosh pudratchisi etib tayinladi. Qurilish ishchi kuchi malakali va yarim malakali xodimlardan iborat bo'lib, ularning umumiy soni 700 kishini tashkil etadi. Shartnoma tuziladigan ishchi kuchining katta qismi (ya'ni, 40-60%) chet elliklar bo'ladi, ammo tayyor bo'lgan mutaxassislar va ko'k yoqli ish o'rinlari O'zbekiston fuqarolari va mumkin bo'lgan darajada loyiha ta'sir ko'rsatgan jamoalar rezidentlari uchun ajratiladi.

Ishchilarni joylashtirish uchun qurilish lagerlarini tashkil etish nazarda tutilmagan. Qurilishchilar yaqin atrofdagi tumanlar markazlarida (masalan, Nurobod, Juma va boshqalar) va shahar chekkasidagi ijara uylaridan foydalanadilar. Transport xizmati - xodimlar uchun transport vositalari, shu jumladan avtobuslar. Har qanday markazlashtirilgan turar joy ob'ektlari (ya'ni, yangi yoki mavjud) turar joy va sanitariya sharoitlari XMK/YETTB ko'rsatmalari talablariga muvofiqligini ta'minlash uchun auditdan o'tkaziladi.

Loyiha shartnomaviy mehnatdan tashqari ta'minot zanjirini ham o'z ichiga oladi, shu jumladan asosiy energiya uskunalari ishlab chiqarish uchun ishlatiladigan materiallar va butlovchi qismlarni ishlab chiqarishda qo'llaniladigan mehnat. Quyosh panellarini yetkazib berish uchun Bosh pudratchi tomonidan jalb qilingan asosiy yetkazib beruvchi JA Solar kompaniyasi hisoblanadi.

2.8 Foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish ishlari, resurslar va chiqindilar

2.8.1 Operatsion ishlar

Loyihaning butun muddati davomida quyidagi foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish (FTXK) tadbirlari amalga oshiriladi.

- Stansiyani ishga tushirish va topshirish
- Rejalashtirilgan/profilaktik texnik xizmat ko'rsatish
- Rejadan tashqari/tuzatuvchi texnik xizmat ko'rsatish
- Ishlash monitoringi, ishlab chiqarishni bashorat qilish va hisobot berish

2.8.2 Operatsion uskunalar

Loyihaning texnik va texnik bosqichida foydalaniladigan asosiy jihozlar, asosan, turli xil ehtiyot qismlar/qurilmalarni (masalan, batareyalar, sigortalar va boshqalar) o'z ichiga oladi.

2.8.3 Operatsion materiallar va chiqindilar

Foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha rejalashtirilgan ishlarni bajarish uchun zarur bo'lgan materiallar talab bo'yicha FE stantsiyalar va ESATlarga etkazib beriladi va ob'ekt omborlarida saqlanadi. Ushbu materiallarga sanitariya va boshqa ta'mirlash ishlari uchun suv kiradi. Foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish jarayonida turli xil suyuq va qattiq chiqindilar oqimlari ham hosil bo'ladi, ular litsenziyalangan pudratchilarga keyinchalik belgilangan joylarda utilitatsiya qilish va/yoki qayta ishlash uchun topshirilgunga qadar saytda vaqtincha va nazorat ostida to'planishni talab qiladi.

Foydalanish bosqichida hosil bo'lgan chiqindilarga quyidagilar kiradi:

- Elektron chiqindilar
- Ishlatilgan yog'lar
- Ofis binolaridan qattiq maishiy chiqindilar
- Maishiy chiqindi suvlar/kanalizatsiya

2.8.4 Elektr energiyasiga bo'lgan talab

Yordamchi elektr ta'minoti ishlashi uchun zarurdir inverterni boshqarish davri, transformator magnitlanish davri, sovutish foni, konditsioner, yoritish moslamalari, kompyuterlar, server va yoritish. Kunduzi ishlab chiqarilgan energiya yordamchi quvvat bilan ta'minlanadi, kechasi yoki harakatsizlik davrida elektr energiyasi tarmoqdan ta'minlanadi.

2.8.5 Operativ ishchi kuchi

Loyihaning operativ ishchi kuchi 16 nafar xodimdan iborat to'la vaqtli ishchi kuchini o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, asosiy ta'mirlash ishlari uchun jami 20-25 nafar mutaxassis xodimlarni jalb qilish mumkin.

NOMAC Maintenance Energy Services - Loyiha kompaniyasi doirasida texnik xizmat ko'rsatish va texnik xizmat ko'rsatish uchun tayinlangan asosiy ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish pudratchisi.

2.9 Loyihaning muhim bosqichlari

Loyiha uchun quyidagi dastlabki texnik-iqtisodiy asoslash ishlari yakunlandi:

- Masofaviy va joylarda quyosh resurslarini baholash.
- Topografik tadqiqot.
- Geotexnik tadqiqotlar.
- Hidrologik tadqiqot.
- Tijorat modellashtirish.

O'zbekiston hukumati 2023 yil mart oyida quyosh resurslarini baholashni buyurdi. EESOSH imzolanganidan keyin loyiha ishlab chiqaruvchisi Juru Limited va Uzassystem kompaniyalariga batafsil loyihalash va qurilishga tayyorgarlik ko'rish uchun muhandislik-texnik-iqtisodiy asoslash ishlarini bajarishni topshirdi.

Loyiha hozirda ishlab chiqish va batafsil loyihalash bosqichida, jumladan muhandislik loyihasini yakunlash, Bosh pudratchisi va loyiha yetkazib beruvchisini tanlash, vakolatli organlardan turli ruxsat olish va loyihani moliyalashtirishga kirish.

2-9 Quyida loyihaning keyingi bosqichlari uchun dastlabki jadvalning umumiy ko'rinishi keltirilgan.

2-9-jadval Loyihani amalga oshirishning asosiy bosqichlari

AMALGA OSHIRISH BOSQICHI	AMALGA OSHIRISH BOSHLANGAN SANA
Mobilizatsiya va ishning dastlabki bosqichlari	
100 MVt quvvatga ega FES	2024 yil avgust
400 MVt quvvatga ega FES	2024 yil oktyabr
Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)	2024 yil oktyabr
Nurobod ESAT	2024 yil oktyabr
4,9 va 70 km uzunlikdagi HEUL	2024 yil oktyabr

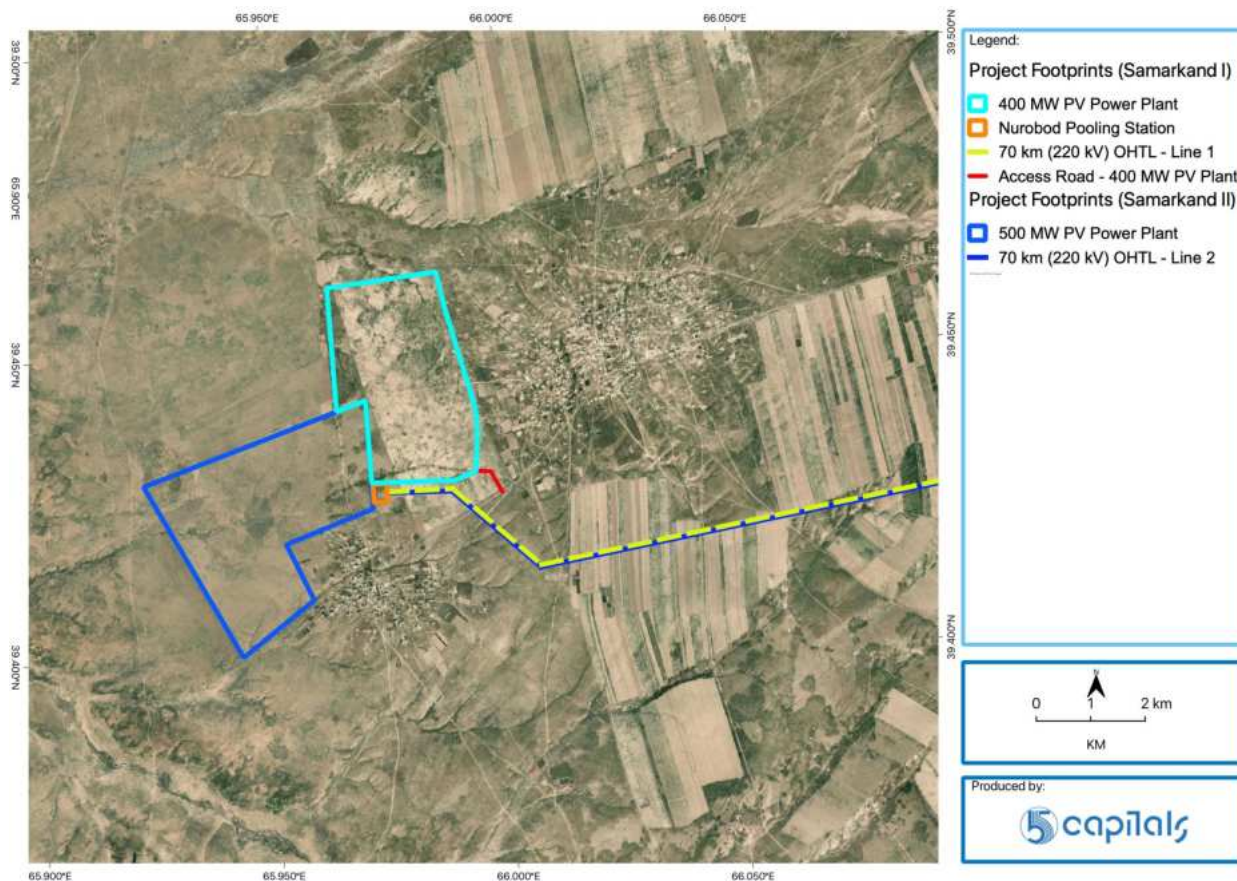
AMALGA OSHIRISH BOSQICHI	AMALGA OSHIRISH BOSHLANGAN SANA
11-km va 19-km uzunlikdagi HEUL	2024 yil oktyabr
Qurilish ishlari	
100 MVt quvvatga ega FES	2024 yil dekabr
400 MVt quvvatga ega FES	2024 yil dekabr
Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)	2024 yil dekabr
Nurobod ESAT	2024 yil dekabr
4,9 va 70 km uzunlikdagi HEUL	2024 yil dekabr
11-km va 19-km uzunlikdagi HEUL	2024 yil dekabr
Ishga tushirish va tijorat faoliyati	
100 MVt quvvatga ega FES	2026 yil iyun
400 MVt quvvatga ega FES	2026 yil iyun
Saqlash stantsiyasi (akkumulyator)	2026 yil iyun
Nurobod ESAT	2026 yil iyun
4,9 va 70 km uzunlikdagi HEUL	2026 yil iyun
11-km va 19-km uzunlikdagi HEUL	2026 yil iyun

2.10 Sazaganda elektr energiyasini sotib olish sxemasi

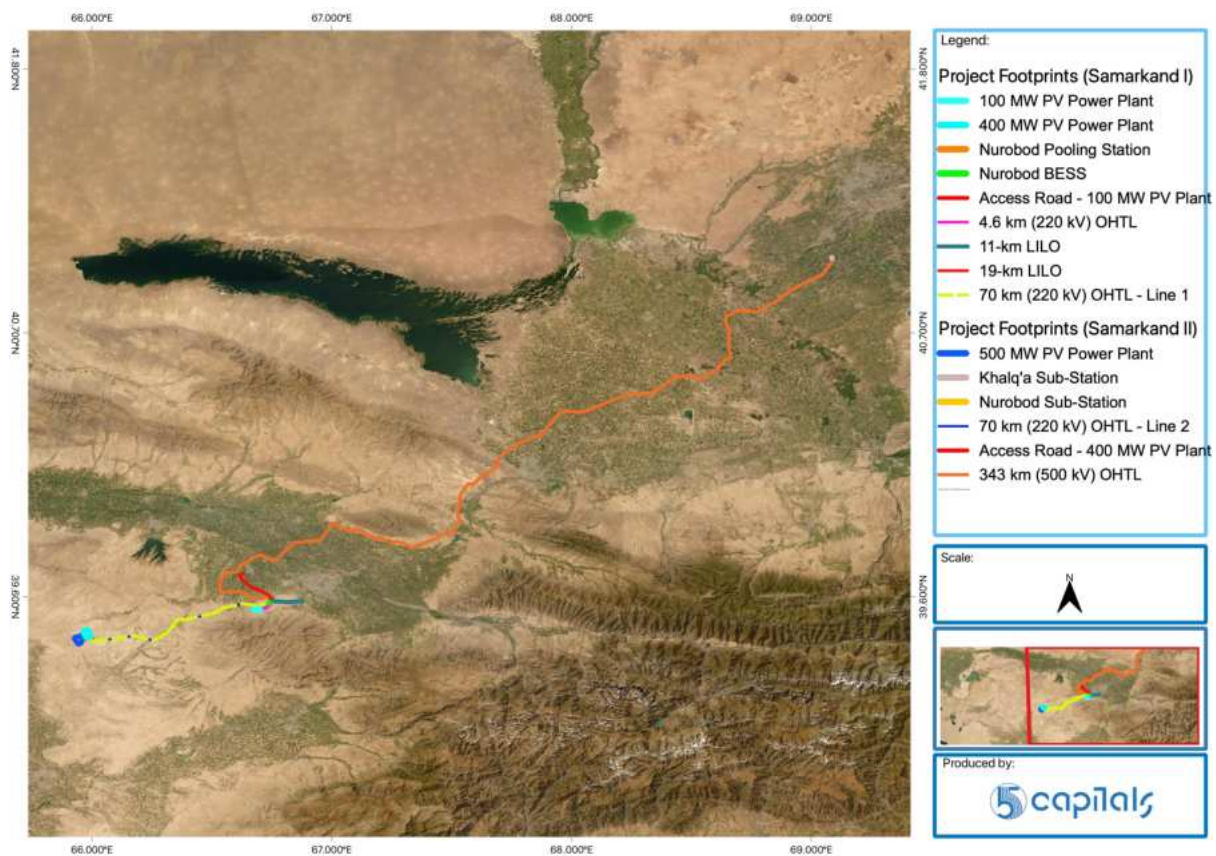
Loyiha shunga o'xshash loyiha, ya'ni FE panelladi va ESATdan foydalanish bo'yicha Samarqand II loyihasi bilan parallel ravishda amalga oshiriladi. Ikkala loyiha ham O'zbekiston Energetika vazirligi bilan tuzilgan o'xshash shartnomalarga muvofiq ishlab chiquvchi tomonidan amalga oshiriladi.

"Samarqand II" loyihasi Samarqand va Toshkent viloyatlari o'rtasida joylashgan o'zaro bog'lanishning nisbatan katta qismini o'z ichiga oladi. Ushbu ikkita loyiha, shuningdek, moliyalashtirish mexanizmlari va AMIM sohasidagi tegishli samaradorlik standartlari bilan bir-biridan farq qiladi. Shundan kelib chiqib, quyosh FE panellari va ESATdan foydalanishni nazarda tutuvchi "Samarqand II" loyihasi uchun alohida AMITB buyurtma qilindi.

Quyidagi xulosalar atrof-muhit va sog'liqqa kumulyativ ta'sirni keyinchalik baholashda ma'lumot olish uchun ushbu loyihalarni tashkil etuvchi parallel va birgalikda joylashtirilgan ishlanmalar haqida tushuncha beradi.

2-12-rasm Loyihani tashkil etuvchi qo'shni, rejalashtirilgan elektr energiyasini ishlab chiqarish, saqlash va uzatish inshootlari va ular bilan bog'liq Samarqand II quyosh FES va ESAT loyihasi.

2-13-rasm Loyihani tashkil etuvchi qo'shni, rejalashtirilgan elektr energiyasini ishlab chiqarish, saqlash va uzatish inshootlari va ular bilan bog'liq Samarqand II quyosh FES va ESAT.

3 QONUNCHILIK BAZASI

3.1 Milliy Qonunchilik va me'yoriy hujjatlar

3.1.1 Milliy AMTBda jamoatchilik ishtiroki

Atrof-muhitga ta'sirni milliy baholash jarayoniga oid milliy qonunchilikdagi o'zgarishlarga muvofiq, jamoatchilik bilan maslahatlashuvlar endi AMTB milliy jarayonining i bosqichining majburiy qismidir.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 07.09.2020 yildagi "Atrof-muhitga ta'sirni baholash mexanizmini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 541-son qaroriga asosan jamoatchilik maslahatlarini o'tkazish tartibi quyidagicha:

- 541-son qaroriga 3-ilova – Jamoatchilik konsultatsiyalarini o'tkazish qoidalarini va qoidalarini – jamoatchilik maslahatlashuvlarida atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan rejalashtirilgan tadbirlar (har qanday ob'ektni qurish) bo'yicha muhokama va qarorlar qabul qilinishi shartligi ko'rsatilgan.
- I va II guruhlariga (milliy tasniflash talablariga muvofiq) tasniflangan har qanday rejalashtirilgan loyiha faoliyatining texnik bo'lmagan xulosasi (TBX) tayyorlanishi kerak. TBX quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olishi kerak:
  - Loyihaning qisqacha tavsifi;
  - Loyihaning texnologik yechimlari va muqobil variantlari;
  - Tanlangan loyiha uchastkasidagi atrof-muhitning hozirgi holati;
  - Ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarni qisqacha baholash;
  - Loyihani amalga oshirish natijasida atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatish sabablari va turlarining qisqacha tavsifi;
  - Atrof-muhit holati, ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan o'zgarishlarni prognozlash va baholash;
  - Loyiha va loyihadan tashqari xavflarni prognozlash va baholash;
  - Salbiy ta'sirlarning oldini olish, minimallashtirish va/yoki qoplash choralarini; va
  - Mumkin bo'lgan jiddiy salbiy transchegaraviy ta'sirlarni baholash.
- Ommaviy maslahat texnik bo'lmagan xulosani ko'rib chiqishga asoslangan bo'lishi shart, bu barcha ishtirokchilarga o'z tashvishlari, fikrlari va takliflarini bildirish uchun teng huquqlar beradi.
- Quyidagi tashkilotlar jamoatchilik maslahatining bir qismi sifatida ko'rib chiqilishi kerak:

- Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasining mahalliy boshqarmalari vakillari, ular jamoatchilik maslahatlarida kuzatuvchi sifatida ko'rib chiqiladi.
  - Mahalliy munitsipalitetlar (ishtirokchilarni yig'ilishlarni tashkil etish va taklif qilish uchun mas'ul tashkilotlar sifatida ko'riladi);
  - NNT
  - Loyihadan manfaatdor bo'lgan barcha tashkilotlar;
  - Mahalliy jamoalar; Va
  - Ommaviy axborot vositalari.
- Jamoatchilik bilan maslahatlashish bilan bog'liq xarajatlar, agar mavjud bo'lsa, loyihani ishlab chiquvchi tomonidan moliyalashtiriladi.

Yuqarida keltirilgan davlat talablaridan tashqari, O'zbekiston Respublikasi "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi 378-sonli qonuni 03.12.2014-yildagi (17-avgust 2017-yilda o'zgartirilgan) davlat organlariga hamda ularning xodimlariga jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlarini tartibga soladi. Murojaatlar og'zaki, yozma yoki elektron shaklda bo'lishi mumkin va ularning shakli va turidan qat'i nazar, ular bir xil ta'sirga ega. Xalq "qabulxonasi" aholi bilan to'g'ridan-to'g'ri muloqotni tashkil etish, uning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini har tomonlama himoya qilishga qaratilgan samarali murojaatlar tizimining ishlashini ta'minlash uchun mo'ljallangan. Har qanday arizalar olingan kundan boshlab 15 kun ichida ko'rib chiqiladi va har qanday qo'shimcha ko'rib chiqish 1 oy ichida yakunlanadi.

3.1.2 Jamoatchilik shikoyatlarini hal qilish

728-sonli qarorda aholidan kelib tushgan keng ko'lamlı murojaatlarni hal qilish uchun markazlashtirilgan shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmini (ShKChM) tashkil etish nazarda tutilgan. Ushbu tizim butun mamlakat bo'ylab aholining shikoyatlarini to'plash uchun ommaviy onlayn platformaga tayanadi. Portal har qanday jamoat a'zosiga mahalliy va Markaziy hokimiyatning turli organlariga shikoyat qilish imkoniyatini beradi. Shikoyatni ko'rib chiqish to'g'risidagi ariza har qanday ijro etuvchi organga yuborilishi mumkin. Shikoyat vakolatli organ tomonidan dastlabki ko'rib chiqilgandan so'ng, shikoyat keyingi ko'rib chiqish va bartaraf etish choralarini ko'rish uchun eng munosib MHOga yuboriladi. Agar qaror MHO darajasida qabul qilinmasa, shikoyat ma'muriy ierarxiya bo'yicha yuqorida, tegishli organ yakuniy qaror qabul qilgunga qadar yuboriladi.

3.2 Qarz beruvchi tomonidan AMIM bo'yicha qo'yiladigan talablar

3.2.1 XMKning AMIM sohasidagi faoliyat standartlari

XMKning barcha faoliyat standartlari loyiha darajasida AMITB doirasida manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik va EIBTni keyinchalik amalga oshirish talablarini o'z ichiga oladi. "Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv tizimi (AMIBT)" bo'yicha XMK faoliyat standarti manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarni quyidagicha tavsiflaydi:

Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik loyihaning atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirini muvaffaqiyatli boshqarish uchun muhim bo'lgan mustahkam, konstruktiv va mas'uliyatli munosabatlarni o'rnatish uchun asosdir. Manfaatdor tomonlarni jalb qilish doimiy jarayon bo'lib, u turli darajada quyidagi elementlarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Manfaatdor tomonlar bilan ishlashni tahlil qilish va rejalashtirish.
- Ma'lumotlarni oshkor qilish va tarqatish
- Manfaatdor tomonlar ishtirokini tahlil qilish va rejalashtirish
- Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi
- Ta'sirlangan jamoalarga doimiy hisobot berish.

Manfaatdor tomonlarni jalb qilishning tabiati, tez-tezligi va sa'y-harakatlari darajasi sezilarli darajada farq qilishi mumkin va loyihaning xavflari va salbiy ta'siri va loyihaning rivojlanish bosqichiga mutanosib bo'ladi.

XMK faoliyat standartlari shuni ko'rsatadiki, agar xavf aniqlansa va loyihaning ta'sirlangan jamoalarga salbiy ta'siri aniqlansa, loyiha ishlab chiquvchi/mijoz kompaniyasi maslahat jarayonini ta'sirlangan jamoalarga loyihaning xatarlari, ta'siri va yumshatish choralari to'g'risida o'z fikrlarini bildirish imkoniyatini beradigan tarzda amalga oshiradi va loyiha ishlab chiquvchi ularni chiqishi va javob berishi kerak. Samarali maslahat ikki tomonlama jarayondir:

- Atrof-muhit va ijtimoiy xavf va ta'sirlarni aniqlash erta boshlanishi va xavf va ta'sirlar yuzaga kelganda doimiy ravishda davom etishi kerak;
- Mahalliy tilda (tillarda) va madaniy xususiyatlarga mos keladigan va ta'sirlangan jamoalar uchun tushunarli bo'lgan mazmunli, shaffof, ob'ektiv, ishonchli va ularga tushunarli bo'lgan ma'lumotlarni oldindan oshkor qilish va tarqatishga asoslangan.
- E'tiboringizni to'g'ridan-to'g'ri ta'sir ko'rmaganlarga emas, balki bevosita ta'sirlanganlarga qaratib.
- Tashqi ta'sirlardan, aralashishdan, majburlashdan yoki qo'rqitishdan xoli bo'ling.
- Iloji bo'lsa, to'liq ishtirok etishni ta'minlang.

- Hujjatlashtirilgan ma'lumotlardan foydalanishga harakat qiling.

3.2.2 IV Ekvator tamoyillari

IV Ekvator tamoyillari manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarning asosiy talablarini quyidagi tamoyillar shaklida belgilaydi:

- 5-tamoyil: manfaatdor tomonlarni jalb qilish
  - A va B toifasidagi barcha loyihalar uchun ETMI mijozdan manfaatdor tomonlar bilan samarali hamkorlikni tizimli va madaniy jihatdan maqbul tarzda, ta'sirlangan jamoalar, ishchilar va kerak bo'lganda boshqa manfaatdor tomonlar bilan doimiy jarayon sifatida namoyish etishni talab qiladi.
  - Ta'sir qilingan jamoalarga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan loyihalar uchun mijoz informatsion maslahat va o'zaro ta'sir jarayonini amalga oshirishi kerak. Buyurtmachi maslahat jarayonini quyidagi hisobga olish uchun moslashtiradi: Loyihaning xavflari va ta'siri; Loyihani ishlab chiqish bosqichi; ta'sirlangan jamoalarning til afzalliklari; ularning qaror qabul qilish jarayonlari; kam ta'minlangan va zaif qatlamlarning ehtiyojlari. Bu jarayon tashqi ta'sirlardan, aralashuvlardan, majburlash va qo'rqitishdan xoli bo'lishi kerak.
  - Mahalliy aholini jalb qilish va o'zaro munosabatlarni rivojlantirish uchun boshqa talablar mavjud.
- 6-tamoyil: Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi
  - Barcha A toifali va, agar kerak bo'lsa, B toifali loyihalar uchun ETMI mijozdan EIBTning bir qismi sifatida, ta'sirlangan jamoalar va ishchilar tomonidan, agar kerak bo'lsa, loyihaning ekologik va ijtimoiy ko'rsatkichlari bilan bog'liq muammolar va shikoyatlarni qabul qilish va hal qilishda foydalanish uchun mo'ljallangan samarali shikoyat mexanizmlarini yaratishni talab qiladi.
  - Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmlari loyihaning xatarlari va ta'siriga mos kelishi kerak va muammoni yoki muammoni boshlagan tomon uchun tushunarli, oson o'zlashtira olish mumkin, bepul va qasossiz va shaffof madaniy maslahat jarayonidan foydalangan holda muammolarni tezkor hal qilishga qaratilgan bo'lishi kerak. Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmlari sud yoki ma'muriy himoya vositalaridan foydalanishga to'sqinlik qilmasligi kerak. Manfaatdor tomonlarni jalb qilish jarayonida mijoz ta'sirlangan jamoalar va ishchilarga shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmlari to'g'risida tushuncha beradi.

3.2.3 Atrof-muhitni muhofaza qilish va xavfsizlik sohasida xavflarni baholash va boshqarish bo'yicha FTA

Frantsiya taraqqiyot agentligi atrof-muhit va ijtimoiy xavflarni boshqarish siyosatini (2017) ishlab chiqdi, unda atrof-muhit va ijtimoiy xavf va ta'sirlarni aniqlash, oldini olish yoki yumshatish, shuningdek, FTA tomonidan moliyalashtiriladigan faoliyat natijasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan har qanday inson huquqlari buzilishini aniqlash, oldini olish yoki yumshatish bo'yicha operatsion tartiblari ishlab chiqildi.

Manfaatdor tomonlar ishtiroki, maslahatlashuvlar

Yuqori va muhim xavfga ega bo'lgan loyihalar uchun o'tkazilgan tahlillar (AMIB, AMIBR, KBHR) loyiha ta'sir qilishi mumkin bo'lgan aholi, ta'sir ko'rsatadigan Markaziy va mahalliy hokimiyat organlari va atrof-muhit va ijtimoiy masalalar bilan shug'ullanadigan fuqarolik jamiyati vakillari bilan bepul, oldindan va ma'lumotli maslahatlashuvlar mavzusi bo'lishi kerak. Ushbu maslahat jarayoni mijoz tomonidan tashkil etiladi va moliyalashtiriladi va milliy qoidalarga muvofiq baholash jarayonining turli bosqichlarida amalga oshirilishi mumkin. Natijalar FTAga tasdiqlash uchun taqdim etilgan yakuniy baholash hisobotlarida qo'llanilishi kerak.

Dastlabki maslahat shaffof tarzda o'tkazilishi va loyihadan potentsial ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan barcha shaxslar, ayniqsa aholining zaif qatlamlari uchun ochiq bo'lishi kerak. Manfaatdor tomonlarga tegishli tillar va madaniy-ma'rifiy ma'lumotnomalardan foydalangan holda, madaniy jihatdan mos keladigan tarzda maslahatlar o'tkaziladi. Eng xavfli loyihalar uchun yoki ushbu loyihalar katta qayta ko'rib chiqish yoki o'zgartirishga duchor bo'lganda, potentsial ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan odamlar bilan maslahatlashuvlar har bir alohida holatda amalga oshirish bosqichida o'tkazilishi mumkin.

3.2.3.1 Axborotni oshkor qilish

Atrof-muhit va ijtimoiy hujjatlar, xususan, AMIB, AMIBR va/yoki KBHR FTA tomonidan tasdiqlangandan so'ng, shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash uchun, xususan, asosiy manfaatdor tomonlar oldida mijozga ushbu hujjatlarni mamlakatdagi mavjud joylarda va Internetda jamoatchilikka taqdim etish tavsiya etiladi. FTA, agar kerak bo'lsa, bunday ma'lumotlarni oshkor qilish uchun yordam beradi. Maslahatlashuvlar vaqti hujjatlarga murojaat qiluvchi shaxslar yoki guruhlardan tegishli fikr-mulohazalarni to'plash uchun vaqt ajratishi kerak. Agar loyihani amalga oshirish jarayonida asosiy hujjatlarga (AMIB, AMIBR, KBHR) jiddiy o'zgartirishlar kiritish zarur bo'lsa, mijozga bu haqda loyiha amalga oshirilayotgan davlatda ijtimoiy tarmoqlarda xabar berish tavsiya etiladi.

3.2.4 OIBning ekologik va ijtimoiy siyosati

OIBning Atrof-muhit va ijtimoiy asos (AIA), 2022 yilda ta'kidlanganidek, Bank barcha loyihalar uchun qo'llaniladigan majburiy ekologik va ijtimoiy talablarni o'z ichiga olgan Atrof-muhit va ijtimoiy siyosatini (AMIS) ishlab chiqish bo'yicha ko'rsatmalarni ishlab chiqdi. AMIS manfaatdor tomonlarni jalb qilish uchun quyidagi talablarni o'z ichiga oladi:

OIB mijozlardan ekologik va ijtimoiy ma'lumotlarni belgilangan talablarga muvofiq oshkor qilishni talab qiladi. Bank, shuningdek, ushbu ma'lumotlarni loyihani baholash jarayonining boshida oshkor qiladi va oshkor qilish muddatlarini, ayniqsa, yuqori xavfga ega bo'lgan

loyihalar uchun belgilaydi. Bank yuridik yoki tijorat sabablarga ko'ra ma'lumotlarning oshkor etilishini kechiktirishi mumkin va zarurat tug'ilganda axborotni oshkor qilish masalalarida hammualliflar bilan hamkorlik qiladi.

Olib atrof-muhit va ijtimoiy doiraviy dastur manfaatdor tomonlar bilan to'liq maslahatlashishga, xususan, mahalliy aholiga sezilarli salbiy ta'sir, majburiy ko'chirish yoki ta'sir ko'rsatadigan loyihalarga alohida e'tibor qaratadi. Mijozlar ushbu maslahatlarni hujjatlashtirishlari kerak.

Loyiha darajasidagi Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (ShKChM) loyihaning xavf va ta'siriga moslashtirilgan bo'lishi va shikoyatchilar uchun foydalanish imkoniyati, maxfiylik va himoyani ta'minlashi kerak. Ushbu mexanizm loyiha ishchilari uchun ish joyidagi tashvishlarni ham hal qilishi kerak.

Ramka, shuningdek, loyiha darajasidagi ShKChM yoki boshqaruv jarayonlariga muqobil taqdim etuvchi Bankning ushbu tizimni amalga oshirmaganligi haqidagi shikoyatlar uchun Loyihadan ta'sirlangan odamlar mexanizmini o'z ichiga oladi. Ushbu mexanizm, agar mavjud bo'lsa, moliyachilarning javobgarligi mexanizmlari bilan ham muvofiqlashtiriladi.

4 MANFAATDOR TOMONLAR XARITASI

Manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasini (MTJQR) tayyorlash manfaatdor tomonlarni xaritalash mashqlari bilan boshlandi. Loyiha bilan bog'liq manfaatdor tomonlarning keng doirasi loyihaning huquqiy bazasini ko'rib chiqish va AMIM ta'sir retseptorlarini dastlabki aniqlash asosida aniqlandi va toifalarga ajratildi. Loyiha tomonlari nuqtai nazaridan, loyihaning manfaatdor tomonlari quyidagilarga bo'lingan:

1. Loyihadan ta'sirlangan er egalari va erdan foydalanuvchilar.
2. Loyihadan ta'sirlangan jamoalar (TKJ).
3. Mahalliy hokimiyat organlari (MHO) ya'ni, viloyat va tuman ma'muriyati).
4. Milliy vazirliklar, idoralar va agentliklar (MVIA).
5. Nodavlat notijorat tashkiloti (NNT).
6. Loyiha kredit beruvchilari.

Loyihaga nisbatan tomonlarning roli, xavflari va manfaatlariga mos ravishda, rejalashtirilgan maslahatlashuv va oshkor qilishning doirasi, usullari va tez-tezligi shu tomonlarning loyiha bilan bog'liq dolzarbligini hisobga olgan holda, manfaatdor tomonlar yanada tahlil qilindi. Ushbu tahlil loyiha ta'siriga ko'ra manfaatdor tomonlarni guruhlashning keyingi bosqichini amalga oshirish imkonini berdi:

- Qaror qabul qiluvchi manfaatdor tomonlar (D toifasi) – loyihaning turli jihatlarini amalga oshirish, baholash va/yoki tartibga solish bilan shug'ullanuvchi va loyiha yo'nalishiga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan tashkilotlar (masalan, milliy tartibga soluvchilar va loyiha kredit beruvchilari).
- Ta'sirlangan manfaatdor tomonlar (A toifasi) – loyiha tomonidan bevosita yoki bilvosita ta'sirlanishi mumkin bo'lgan tashkilotlar.
- Asosiy manfaatdor guruhlar (I toifasi) – loyihaga ta'sir ko'rsatmaydigan va ijro etuvchi ta'sirga ega bo'lmagan, lekin loyihaga nisbatan ma'lum manfaatlarga ega bo'lgan tashkilotlar.

XMK PS1 va PS5 zaif guruhlarni loyihalardan nomutanosib salbiy ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirga duchor bo'lgan loyiha ta'sir ko'rsatadigan jamoalarning bo'limlari sifatida belgilaydi, ular jinsi, jinsi, jinsiy orientatsiyasi, dini, etnik kelib chiqishi, mahalliy maqomi, yoshi (shu jumladan bolalar, yoshlar va qariyalar), jismoniy yoki aqliy nogironlik, savodxonlik, siyosiy qarashlar yoki ijtimoiy mavqe. Shu asosda, loyiha kontekstida jamiyatning zaif a'zolari yoki bo'limlarini aniqlash uchun mezonlar ro'yxati quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Loyihadan ta'sirlangan jamoalar ichidagi (i) iqtisodiy va/yoki jismoniy ko'chirishga duchor bo'lgan va (ii) loyihadan ta'sirlangan er uchastkalari va yaylov hududlariga

qonuniy isbotlangan (rasmiy) huquqlarga ega bo'lmagan har qanday uy xo'jaliklari.

- Ikki a'zodan ortiq yoki oila boshlig'i nogiron bo'lgan uy xo'jaliklari.
- Ikki a'zodan ortiq yoki oila boshlig'i surunkali kasal bo'lgan uy xo'jaliklari.
- Ayol boshliq uy xo'jaliklari. Bolalar boshliq oilalar.
- Bolalar boshliq oilalar.
- Keksa boshlig'i bo'lgan uy xo'jaliklari (60 yoshdan oshgan).
- O'ta qashshoqlikda yashovchi uy xo'jaliklari (ya'ni, milliy asosiy qashshoqlik chegarasi ostida).

Quyidagi 4-1-jadvalda manfaatdor tomonlarning toifalari va guruhlari, ularning tegishli maslahat va oshkor qilish dasturlari va ularning har biri bilan qanday hamkorlik qilish kerakligi haqida umumiy ma'lumot berilgan.

4-1-jadval Loyihaning manfaatdor tomonlari ro'yxati va ularning loyihaga aloqasi

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
Loyihadan ta'sirlangan er foydalanuvchilari (LTEF)	Ko'chirilgan yerdan foydalanuvchilar (er egalari va ishchilar) Bugungi kunga qadar jami 268 kishi aniqlangan	A: Loyiha uchun yer sotib olish natijasida iqtisodiy ko'chirilishi mumkin bo'lgan er egalari.
Loyihadan ta'sirlangan jamoalar (LTJ/Mahalla).	Jamiyat aholisi Jami 20 ta ta'sirlangan jamoalar)	A: Loyihaning turli jihatlaridan E&S ta'siriga duchor bo'lgan jamoalar.
	Mahalliy ayollar	A: Hamjamiyat a'zolari loyihaning turli jihatlaridan nomutanosib AMIM ta'siriga duchor bo'lishadi.
	Mahalliy yoshlar	
	Ta'sir qilingan jamoalardagi boshqa zaif guruhlar	
FES va ESAT ob'ektlari yaqinidagi turar-joy va tijorat erlari egalari	A: Shovqin, tebranish, chang va tirbandlik kabi qurilish bosqichidagi ta'sirlarga duchor bo'lgan ob'ektlar.	

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
Mahalliy hokimiyat organlari (MHO/hokimliklar)	Mahalla rahbariyati (ya'ni, jabrlangan 20 ta jamoa uchun raislar va qo'mita)	D: -O't-o'llarni boshqarish va rivojlantirish loyihalarini monitoring qilish va tuman hokimligi bilan muvofiqlashtirish. - mahalla fuqarolar yig'inining murojaatlarini ro'yxatga olish.
	Tuman hokimliklari (ya'ni, zarar ko'rgan 3 ta Nurobod, Pastdarg'om va Samarqand tumanlari uchun)	D: - tuman darajasida rivojlanish loyihalarini rejalashtirish va boshqarish. - Yerdan foydalanish bo'yicha takliflarni tayyorlash, keyingi yerdan foydalanish rejalarini tasdiqlash, yer uchastkalarini kadastr ro'yxatidan o'tkazish va Yer ijarasi shartnomasi (YISH) ma'muriyatchiligi. - Loyiha uchun yerlarni ekspropriatsiya qilishni amalga oshirish.
	Samarqand viloyati hokimligi	D: - Mintaqaviy rejalashtirish va rivojlanish loyihalarini boshqarish. - Loyiha uchun yerlarni ekspropriatsiya qilishni amalga oshirish.
Milliy vazirliklar, idoralar va agentliklar (MVIA) - Energetika	Energetika vazirligi	D: Loyiha dizaynini ko'rib chiqish va tasdiqlash, Loyiha uchun YISHni bajarish, operatsion quvvatni o'chirish va EESOSh muddati tugagandan so'ng FTXK/
	O'zbekiston milliy elektr tarmog'i (O'MET)	D: EESOSh muddati tugagandan so'ng rejalashtirilgan o'zaro bog'liqlik ob'ektlarini loyihalash, er olish, ekspluatatsiya qilish va ta'mirlashni ko'rib chiqish va tasdiqlash.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
	Asia Trans Gas	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlarda transchegaraviy/xalqaro gaz quvurlari to'g'risida umumiy ma'lumotni taqdim etish va gaz ta'minoti infratuzilmasini (masalan, tegishli bufer zonalari) ishlatish va saqlashga oid qonunlar va qoidalarning bajarilishi.
	Uztransgaz.	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi hududiy gaz quvurlari to'g'risida umumiy ma'lumotni taqdim etish, gaz ta'minoti infratuzilmasini (masalan, tegishli bufer zonalari) ishlatish va saqlashga oid qonunlar va qoidalarning bajarilishi.
	Hududgaz	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi mavjud gaz quvurlari to'g'risida tuman miqyosidagi ma'lumotlarni taqdim etish va gaz ta'minoti infratuzilmasidan foydalanish va ta'mirlashga oid qonunlar va qoidalarning bajarilishi.
MVIA - Atrof-muhit va iqlim o'zgarishi	Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi (EAMMIOV)	D: <ul style="list-style-type: none"> - Loyihadan ta'sirlangan hududlarda biologik xilma-xillik va ekologik muhim suv resurslari to'g'risida ma'lumot berish. - Atrof-muhitni boshqarish bo'yicha qonunlar va qoidalarni bajarish. - Rejalashtirilgan loyiha ob'ektlari uchun milliy AMTB hisobotlarini ko'rib chiqish. -Qurilish va foydalanish uchun ekologik ruxsatnomalar berish. - AMIM muvofiqligini kuzatish.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
	EAMMIOV- Mintaqaviy idoralar (Samarqand, viloyat uchun)	<p>D:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Loyihadan ta'sirlangan hududlarda biologik xilma-xillik va ekologik muhim suv resurslari va tegishli tabiatni muhofaza qilish dasturlari to'g'risida ma'lumot berish. -Qurilish oldidan bioxilma-xillikni kontingent tadqiqotlarini amalga oshirish. - Loyihaning qurilish va foydalanish bosqichlarida AMIM muvofiqligini umumiy monitoringi.
	O'zbekiston Fanlar Akademiyasi – Zoologiya instituti	<p>I: Biologik xilma-xillik to'g'risida ma'lumot berish va faunaning muayyan turlari va yashash joylari uchun vaqtinchalik dastlabki tadqiqotlar bo'yicha texnik yordam berish.</p>
	O'zbekiston Fanlar Akademiyasi – Botanika instituti	<p>I: Biologik xilma-xillik to'g'risida ma'lumot berish va o'ziga xos o'simlik turlari va yashash joylari uchun maxsus bazaviy tadqiqotlar bo'yicha texnik yordam ko'rsatish.</p>
<p>MVIA - Suv resurslari</p>	Suv vazirligi – viloyat va tuman boshqarmalari	<p>D:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loyihadan ta'sirlangan hududlarda rejalashtirilgan va mavjud sug'orish suvi ta'minoti ob'ektlari to'g'risida ma'lumot berish va tegishli infratuzilmani (masalan, tegishli bufer zonalar) ishlatish va saqlashga oid qonunlar va qoidalarni bajarish. -Qurilish jarayonida suv ta'minoti tizimidan foydalanishga ruxsatnomalar berish (ya'ni, suv olish).
	Uzsuvtaminot	Suv ta'minoti va kanalizatsiya inshootlarini ishlab chiqish va ulardan foydalanish.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
MVIA - Salomatlik, sanitariya, xavfsizlik va xavfsizlik	O'zbekiston Respublikasi sanitariya-epidemiologiya osoyishtaligi va sog'liqni saqlash xizmati	D: - Aholi salomatligi va xavfsizligini ta'minlash bo'yicha qonunlar va qoidalarning bajarilishi. -Sog'liqni saqlash va xavfsizlik bufer zonalarini tashkil etish. - Atrof-muhit va aholi salomatligi va xavfsizligiga ta'sir qilish bo'yicha AMIM muvofiqligini muntazam monitoring qilish.
	Toza Hudud	A: Loyihadan ta'sirlangan mahallalarda (jamodalarda) chiqindilarni yig'ish va boshqarish xizmatlarini ko'rsatish uchun mas'ul bo'lgan chiqindilarni boshqarish bo'yicha davlat organi.
MVIA - Sanoat, savdo va turmush	Ipakchilik va jun sanoatini rivojlantirish davlat qo'mitasi (SWID)	A: - O'zbekistondagi ajratilgan yaylov erlarining asosiy saqlovchisi. Yog'och va ipakchilik sohasini rivojlantirish uchun mas'ul.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
	O'zbekiston Respublikasi Geologiya va mineral resurslar bo'yicha Davlat qo'mitasi	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi rejalashtirilgan va mavjud bo'lgan mineral qazib olish tadqiqotlari (va tegishli cheklov zonalari) hamda geotexnik xavfli yerlar haqida ma'lumot taqdim etish.
MVIA - Transport va aloqa	Transport vazirligi – mintaqaviy va tuman idoralari	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi transport infratuzilmasi va tegishli infratuzilmaning ishlashi va saqlanishiga oid qonun va qoidalarni bajarish bo'yicha ma'lumot taqdim etish (masalan, kesishmalar qurilishi, mavjud yo'llarni yangilash yoki kengaytirish va yo'l harakatini tartibga solish).

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI
	O'zbektelekom	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlarda telekommunikatsiya kabellari to'g'risida ma'lumot berish va er osti kabellarining xavfsizligi va joyini o'zgartirishga oid qonunlar va qoidalarning bajarilishi.
MVIA - Madaniy meros	Madaniy meros agentligi – mintaqaviy idoralar	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi moddiy va nomoddiy madaniy meros hamda O'zbekistondagi madaniy meros bilan bog'liq qonun va qoidalarni bajarish bo'yicha ma'lumot taqdim etish.
	Fanlar akademiyasi – Arxeologiya instituti	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi moddiy va nomoddiy madaniy meros haqida ma'lumot berish va madaniy meros obyektlarining milliy inventarini tuzish uchun arxeologik tadqiqotlarni yakunlash.
Loyiha kredit beruvchilari (FI)	OTB, XMK va YXHB	D: Loyiha uchun moliyalashtirishni taqdim etish va moliyalashtirish shartnomasi davomida tegishli sinchkovlik tekshiruvlarini amalga oshirish.

5 MANFAATDOR TOMONLARNI JALB QILISH DASTURI

Ushbu bo'limda loyihani rejalashtirish, qurish va foydalanish bosqichlarida ushbu hujjatning 44-bo'limida belgilangan manfaatdor tomonlarning turli guruhlari uchun foydalaniladigan manfaatdor tomonlarni jalb qilish usullari taqdim etilgan. Quyida shu kungacha amalga oshirilgan manfaatdor tomonlar ishtirokidagi tadbirlar va ushbu faoliyat natijalarining mazmuni keltirilgan.

AMITBni amalga oshirish uchun manfaatdor tomonlar bilan keyingi maslahatlashuvlar va loyihadan ta'sirlangan turli aniqlangan guruhlar uchun ma'lumotlarni oshkor qilish uchun bir qator usullar rejalashtirilgan. Quyidagi jadvalda manfaatdor tomonlar toifalari, manfaatdor tomonlar guruhlari hajmi va geografik taqsimoti, manfaatdor tomonlar haqidagi ma'lumotlarning sezgirligi hamda muayyan aholining ishtiroki va ifodalanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy omillarga asoslangan ushbu jalb etish usullarining qo'llanilishi ko'rsatilgan.

5-1-jadval Manfaatdor tomonlar bilan o'zaro munosabatlarning turli usullarining qo'llanilishi

MANFAATDOR TOMONLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLAR TARTIBI	QO'LLASH IMKONIYATI
Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar.	<ul style="list-style-type: none"> Manfaatdor tomonlarni ommaviy yig'ilishlarga taklif qilish. Katta va/yoki keng maqsadli auditoriyaga ma'lumotni oshkor qilish. Loyihaning rasmiy taqdimoti va MVIA, MHO va boshqa organlar bilan maslahatlashuvlarning dastlabki bosqichlari.
Jamoat uchrashuvlari	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan jamoalardagi keng jamoatchilikni xabardor qilish uchun potentsial atrof-muhit va xavfsizlikka ta'sirni boshqarish strategiyalarini tavsiflovchi loyihaning dastlabki ma'lumotlari. Jamiyat a'zolari bilan AMIM ning umumiy mazmuni, potentsial retseptorlari va ta'siri, tegishli boshqaruv choralari va tegishli tavsiyalar bo'yicha dastlabki maslahatlashuvlar. Ta'sir ko'rgan jamoalarning loyiha bilan bog'liq umumiy savollariga javoblar. Shikoyatlarni jalb qilish va ko'rib chiqishning keyingi bosqichlari uchun reja taqdimoti.

Broshyuralar va ma'lumot varaqlari	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning maqsadlari, rejasi, u bilan bog'liq atrof-muhit va xavfsizlikka ta'siri va tegishli boshqaruv choralari to'g'risida aniq qisqacha ma'lumotlarni taqdim etish. Loyihani ishlab chiqish va AMIM boshqarishning turli jarayonlarini tasvirlash (ya'ni, AMITB, shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi va boshqalar). Uchrashuvlarda qatnashish imkonsiz bo'lgan yoki oldingi yig'ilishlarda og'zaki taqdimotlar to'liq tushunilmagan hollarda ma'lumotnomalarni taqdim etish. <p>Loyiha va ShKChM loyihasini oshkor qilish uchun foydalaniladigan varaqa ushbu hujjatning 3-ilovasida keltirilgan.</p>
Uy xo'jaliklarini tadqiq qilish	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan jamoalar va hududlarda yashovchi uy xo'jaliklarining vakillik namunasidan uy xo'jaliklari darajasida batafsil ijtimoiy-iqtisodiy ma'lumotlarni to'plash. Ixtiyoriy va maxfiy ma'lumotlarni to'plash, aks holda ommaviy maslahat platformalarida zaxiraga olinishi mumkin.
Fokus-guruh muhokamalari (FGM)	<ul style="list-style-type: none"> AMIM sohasidagi muayyan mavzularni muhokama qilish uchun ma'lum guruhlar yoki qabilalarni maqsad qilgan ta'sirlangan jamoalar bilan jamoaviy maslahat. Jamiyatning umumiy yig'ilishlarida o'zini ifoda etishda kam vakil yoki qo'rqitilishi mumkin bo'lgan marginal yoki ozchilik guruhlari bilan muloqot qilish uchun eksklyuziv va xavfsiz platformalar.
Asosiy ma'lumot beruvchilar bilan suhbatlar (AMBS)	<ul style="list-style-type: none"> Mahalliy hamjamiyat, tuman va viloyat hokimliklari, MVIA va NNTlarning asosiy mutaxassislari va mavzu bo'yicha ekspertlari bilan maslahatlashish. Maslahat yozishmalarining birinchi bosqichidan so'ng turli organlar bilan keyingi maslahatlashuvlar uchun o'tkazilishi mumkin. Muayyan joylarga tegishli AMIM asosiy mavzulari bo'yicha ekspert ma'lumotlarini to'plash uchun foydalidir.
Jamoatchilik ishtirokidagi ob'ektlarga tashrif buyurish	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan sub'ektlar, jumladan, hamjamiyat a'zolari va/yoki tegishli organlar ishtirokida haqiqatni aniqlash va kuzatuv tashriflari. Yer uchastkalari chegaralarini belgilash (ta'sirlangan yer uchastkalari uchun) va kommunal tarmoqlarni o'rganish uchun foydalaniladi.
Rasmiy e'lonlar va ommaviy axborot vositalarida yoritish	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning jamoat markazlari va axborot markazlarida joylashtirilgan yozma bildirishnomalar. Bildirishnomalar telefon qo'ng'iroqlari, telefon xabarlari, ijtimoiy tarmoqlar/tezkor xabar almashish platformalari (masalan, Telegram), elektron pochta xabarlari, uyma-uy tashriflar yoki mahalliy ommaviy axborot vositalari orqali jamoatchilikka tarqatiladi.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ta'sir qilingan manfaatdor tomonlarga loyihaning muhim bosqichlari bilan bog'liq rasmiy e'lonlar va bildirishnomalar uchun foydalidir.
Mahalliy va onlayn AMIM kafolati hujjatini oshkor qilish	<ul style="list-style-type: none"> • Loyihaning ekologik va ijtimoiy hujjatlariga va loyiha kompaniyasining atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv tizimiga (EIBT) jiddiy o'zgarishlarga olib kelishi mumkin bo'lgan jamoat mulki bo'lgan ma'lumotni maslahatlashish va oshkor qilishga qaratilgan ishtirok etish uchun foydalaniladi. • Mahalliy hamjamiyatlardagi strategik loyiha axborot markazlarida (ya'ni, bandlikka ko'maklashish markazlari, pochta bo'limlari, mahalliy maktab kutubxonlari, mahalliy hokimiyat organlari va loyiha kreditorlarining mamlakat ofislarida) AMIM va LAM kafolatlari to'g'risidagi hujjatlar (ya'ni, kerak bo'lganda, TBX, YSOTVTR va MTJQR texnik bo'lmagan rezyumelari) haqida ma'lumot berish. • Loyiha kreditorlarining veb-saytlarida atrof-muhit va xavfsizlik hujjatlarini (ya'ni, AMITB, YSOTVTR va MTJQR) onlayn oshkor qilish.

Manfaatdor tomonlarni tahlil qilgandan va jalb qilishning tegishli usullarini tanlagandan so'ng, har bir manfaatdor tomonlar guruhining roli va ahamiyatiga mos kelishini ta'minlash uchun istiqbolli manfaatdor tomonlarni jalb qilish rejasi (MTJQR) ishlab chiqildi.

Yuqorida tavsiflangan manfaatdor tomonlarni jalb qilish turlari madaniy jihatdan sezgir tarzda, maqsadli auditoriyaga tushunarli tarzda va manipulyatsiya, majburlash yoki qo'rqitishdan foydalanmasdan o'tkazishda davom etadi. Uyali telefon xizmati, transport, ish yoki uy mas'uliyati yo'qligi sababli cheklangan guruhlar yoki aholining etarli va adolatli vakilligini ta'minlash uchun jamoatchilik uchrashuvlari va fokus-guruhlarni o'tkazish vaqti va joyi oldindan belgilab qo'yilgan. Og'zaki va yozma muloqot talabga ko'ra mahalliy tillarda, ya'ni o'zbek va rus tillarida amalga oshiriladi. O'zaro munosabatlar xalqaro manfaatdor tomonlarga qaratilgan hollarda, standart til ingliz tili bo'ladi. Barcha o'zaro aloqalar, kerak bo'lganda, yig'ilish va hozir bo'lish bayonnomalari va/yoki hujjatlarni topshirish jurnallari bilan hujjatlashtiriladi.

MTJQR loyihani rejalashtirish va loyihani amalga oshirish jarayonida yangilanadigan jonli hujjat bo'ladi. Potentsial va haqiqiy ekologik xavflar, ta'sirlar va retseptorlar (i) loyiha faoliyati rivojlanishi, (ii) loyiha rejaları o'zgarishi va (iii) loyihaning me'yoriy-huquqiy bazasidagi tashqi o'zgarishlar natijasida o'zgaradi. Shunga ko'ra, tegishli manfaatdor tomonlar doirasi va tegishli o'zaro hamkorlik talablari bosqichma-bosqich o'zgaradi. Ishtirok etish vaqti va chastotasi loyihaning AMIM ga salbiy ta'sirini minimallashtirishda muhim rol o'ynaydigan o'z vaqtida ishtirok etishni ta'minlash uchun o'rnatiladi, shu bilan birga zarar ko'rgan jamoalar uchun rivojlanish foydasini maksimal darajada oshiradi.

5.1.1 Manfaaddor tomonlar bilan dastlabki o'zaro hamkorlik

Quyidagi jadvalda loyihaning manfaaddor tomonlari (ma'muriy salohiyat va loyihaga munosabati bo'yicha guruhlangan), ularning tegishli maslahat va ma'lumot dasturlari, ishtirok etish usullari va AMIM masalalari bo'yicha fikr-mulohazalar keltirilgan.

5-2-jadval Loyihaning manfaatdor tomonlari, ularning ishtirok etish usullari, maslahat dasturi va taqdimotlari haqida umumiy ma'lumot.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
Loyihadan ta'sirlangan er foydalanuvchilari (LTEF)	Ko'chirilgan yerdan foydalanuvchilar (er egalari va ishchilar) Bugungi kunga qadar jami 268 kishi aniqlangan	A: Loyiha uchun yer sotib olish natijasida iqtisodiy ko'chirilishi mumkin bo'lgan er egalari.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalari, potentsial atrof-muhit va xavfsizlik ta'siri va ularni yumshatish strategiyalarini oshkor qilish. Potentsial ta'sir ko'rsatadigan ob'ektlar, resurslar va yer egaligi to'g'risida ma'lumot olish uchun so'rov. Loyiha doirasida shikoyatlarni ko'rib chiqishning tashqi mexanizmini (GRM) yaratish. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy e'lonlar. Jamoat uchrashuvlari. Fokus-guruh muhokamalari (FGM) Asosiy ma'lumot beruvchilar bilan suhbatlar (AMBS) (YSOTVTR bosqichi) Uy xo'jaliklarini o'rganish (YSOTVTR bosqichi). 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan yer uchastkalaridan foydalanish va egalik qilish to'g'risidagi ma'lumotlar. Uy xo'jaligi tarkibi, mavjud yashash vositalari, daromad darajasi va ijtimoiy xizmatlardan foydalanish imkoniyati to'g'risidagi ma'lumotlar.
Loyihadan ta'sirlangan jamoalar (LTJ/Mahalla).	Jamiyat aholisi D ilovasida keltirilgan jami 20 ta ta'sirlangan jamoalar.	A: Loyihaning turli jihatlaridan E&S ta'siriga duchor bo'lgan jamoalar.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalari, potentsial atrof-muhit va xavfsizlik ta'siri va ularni yumshatish strategiyalarini oshkor qilish. Ta'sir qilishi mumkin bo'lgan jamoat infratuzilmasi va resurslari haqida ma'lumot olish uchun so'rov. Mahalliy demografiya, uy xo'jaligi iqtisodiyoti va ijtimoiy xizmatlar haqida 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy e'lonlar. Loyiha varaqalari. Jamoat uchrashuvlari. FGM. Uy xo'jaligi so'rovlari (YSOTVTR bosqichi). 	<ul style="list-style-type: none"> Mavjud tirikchilik va ijtimoiy xizmatlardan foydalanish haqida ma'lumot. Elektromagnit nurlanish va elektr stantsiyalari va HEUL yo'laklarining xavfsizligi bilan bog'liq tashvishlar. Loyihadan ta'sirlangan hududlarning qishloq joylarida, xususan, Nurobod tumanida ishsizlik darajasi odatda yuqori. Vaqtinchalik, yarim malakali

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
			<p>aniq ma'lumot olish uchun so'rov.</p> <ul style="list-style-type: none"> Loyiha doirasida shikoyatlarni ko'rib chiqishning tashqi mexanizmini (GRM) yaratish. 		<p>ishchi kuchi asosan bahor va kuz fasllarida mavjud bo'lgan qishloq xo'jaligi ishlarini o'z ichiga oladi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Loyihada erkaklar va ayollar uchun ishga joylashish bo'yicha so'rovlar. Ayollar yarim malakali loyiha ishlarini (ya'ni, pishirish, tozalash, obodonlashtirish) qabul qilishlari mumkin. Mahalliy aholi mahalliy infratuzilmani, xususan, Nurobod tumanidagi yo'llar, mavjud yer uchastkalarini rekonstruksiya qilish, shuningdek, mahalliy ayollar uchun meva quritgichlar yaratish kabi tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha yordam so'radi. Nurobod tumanidagi aholining loyihaning amalga oshirilishi natijasida barqaror va arzon elektr ta'minotiga erishishi kutilyapti, chunki gazga kirish muammolari uzoq vaqt davomida davom etmoqda (oqibatda, uy-joyni isitishda va boshqa maqsadlarda iste'mol qilinadigan kompostni qishloq xo'jaligi faoliyatidan olishadi) va eskirgan, ortiqcha yuklangan

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
					<p>elektr tarqatish tizimlaridan elektr uzilishlari mavjud.</p> <ul style="list-style-type: none"> 19 kilometrlik LILO yo'nalishi bo'ylab yashovchi jamoalar (ya'ni, Parchakora, Brokad Chandir) juma shahri yaqinidagi turar-joylarni aylanib chiqish uchun OTL yo'nalishini o'zgartirishni tavsiya qildi.
	Mahalliy ayollar	<p>A: Hamjamiyat a'zolari loyihaning turli jihatlaridan nomutanosib AMIM ta'siriga duchor bo'lishadi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalari, potentsial atrof-muhit va xavfsizlik ta'siri va ularni yumshatish strategiyalarini oshkor qilish. Ta'sir qilishi mumkin bo'lgan jamoat infratuzilmasi va resurslari haqida ma'lumot olish uchun so'rov. Mahalliy demografiya, uy xo'jaligi iqtisodiyoti va ijtimoiy xizmatlar haqida aniq ma'lumot olish uchun so'rov. Maxsus ehtiyojlar va potentsial ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirlarga nisbatan hozirgi barqarorlik to'g'risida ma'lumot so'rash. Loyiha doirasida shikoyatlarni ko'rib chiqishning tashqi 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy e'lonlar. Loyiha varaqalari. FGM. Uy xo'jaligi so'rovlarini (YSOTVTR bosqichi). Uy xo'jaliklarini o'rganish (YSOTVTR bosqichi). 	<ul style="list-style-type: none"> Mavjud tirikchilik, ijtimoiy xizmatlardan foydalanish va ijtimoiy ta'minot haqida ma'lumot. Loyihadan ta'sirlangan hududlarning qishloq hududlarida, xususan, Nurobod va Pastdarg'om tumanlarida xususiy qishloq xo'jaligidan tashqari rasmiy va yarim rasmiy ishlarning aksariyati vaqtinchalik/mavsumiydir. Umuman olganda, loyihadan ta'sirlangan mahallalarda yashovchi ayollar dehqonchilik, paxta terimi, kichik o'simliklarni qayta ishlash, savdo, umumiy ovqatlanish, to'qimachilik ustaxonalari, kichik tikuvchilik, uy-ro'zg'or ishlari kabi doimiy va mavsumiy ishlar bilan
	Mahalliy yoshlar				
	Ta'sir qilingan jamoalardagi boshqa zaif guruhlar				

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
			<p>mexanizmini (GRM) yaratish.</p>		<p>shug'ullanadilar, ba'zilari esa davlat muassasalarida faoliyat yuritadi(masalan, maktablar, fibbiyot markazlari va boshqalar).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olga va Chorvador jamoalaridagi ayollar chorvachilik bilan shug'ullanadilar, chunki ko'plab aholi (ayniqsa erkaklar) jamoalardan tashqarida ish bilan ta'minlangan va joylashtirilgan. • Mahalliy yoshlar uchun davlat xizmati va tijorat ishlari cheklangan. • Ayollar, yoshlar va ijtimoiy himoyaga muhtoj uy xo'jaliklari uchun ustuvor kredit mablag'lari, shuningdek, mahalliy kichik va o'rta korxonalarini (masalan, to'qimachilik ustaxonalari, qandolat fabrikalari, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash korxonalari) tashkil etishni qo'llab-quvvatlash uchun ijtimoiy investitsiyalar kabi yordam jabrlangan jamoalarda ishsizlik va qashshoqlikni yumshatadi.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	FE elektr stantsiyasi va ESAT ob'ektlari yaqinidagi turar-joy va tijorat erlari egalari	A: Shovqin, tebranish, chang va tirbandlik kabi qurilish bosqichidagi ta'sirlarga duchor bo'lgan ob'ektlar.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). Loyihaning ShKChMni oshkor qilish. Iltilmos, har qanday shoshilinch savollar va/yoki tashvishlar uzasidan biz bilan bog'laning. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy e'lonlar. Loyiha varaqalari. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha haqida ma'lumot olish uchun so'rovlar (masalan, ishlab chiquvchi, rejalashtirilgan ob'ektlar, qurilish maydonchalari va qurilish vaqti). Bugungi kunga qadar hech qanday maxsus xavotirlar ko'tarilmagan.
Mahalliy hokimiyat organlari (MHO/hokimliklar)	Mahalla rahbariyati (ya'ni, jabrlangan 20 ta jamoa uchun raislar va qo'mita)	D: -O't-o'llarni boshqarish va rivojlantirish loyihalarini monitoring qilish va tuman hokimligi bilan muvofiqashtirish. - mahalla fuqarolar yig'inining murojaatlarini ro'yxatga olish.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). Ta'sir qilishi mumkin bo'lgan jamoat infratuzilmasi va resurslari haqida ma'lumot olish uchun so'rov. Mahalliy demografiya, uy xo'jaligi iqtisodiyoti va ijtimoiy xizmatlar haqida aniq ma'lumot olish uchun so'rov. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. AMBS 	<ul style="list-style-type: none"> Mavjud tirikchilik vositalari va ijtimoiy himoyaga muhtoj/marginal guruhlar haqida ma'lumot.
	Tuman hokimliklari (ya'ni, zarar ko'rgan 3 ta Nurobod, Pastdarg'om va Samarqand tumanlari uchun)	D: - tuman darajasida rivojlanish loyihalarini rejalashtirish va boshqarish. - Yerdan foydalanish bo'yicha takliflarni	<ul style="list-style-type: none"> Mahalliy demografiya, iqtisodiyot va ijtimoiy xizmatlar haqida umumiy ma'lumot olish uchun so'rov. Kadastr xaritalari va mahalliy yerdan foydalanish bo'yicha 		<ul style="list-style-type: none"> Mavjud tirikchilik, ijtimoiy xizmatlardan foydalanish va davlat infratuzilmasi haqida ma'lumot. Kadastr xaritalari va zararlangan erlardan foydalanish va egalik qilish

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
		<p>tayyorlash, keyingi yerdan foydalanish rejalarini tasdiqlash, yer uchastkalarini kadastr ro'yxatidan o'tkazish va Yer ijarasi shartnomasi (YISH) ma'muriyatchiligi.</p> <p>- Loyiha uchun yerlarni ekspropriatsiya qilishni amalga oshirish.</p>	<p>ma'lumot olish uchun so'rov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yerni olib qo'yish jarayoni va tegishli tartiblar haqida ma'lumot olish uchun so'rov. • Loyiha doirasida shikoyatlarni ko'rib chiqishning tashqi mexanizmini (GRM) yaratish. 		<p>muddati to'g'risidagi ma'lumotlar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Juma shaharchasi va Juma bozori yaqinidagi turar-joy klasteridan qochish uchun LILO dizaynini o'zgartirish bo'yicha tavsiya.
	Samarqand viloyati hokimligi	<p>D:</p> <p>- Mintaqaviy rejalashtirish va rivojlanish loyihalarini boshqarish.</p> <p>- Loyiha uchun yerlarni ekspropriatsiya qilishni amalga oshirish.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Loyihani amalga oshirish uchun joy tanlash va yer olish to'g'risida ma'lumot. • Davlat infratuzilmasi va tabiiy resurslar/ekologiya haqida ma'lumot.
Milliy vazirliklar, idoralar va agentliklar (MVIA) - Energetika	Energetika vazirligi	<p>D: Loyiha dizaynini ko'rib chiqish va tasdiqlash, Loyiha uchun YISHni bajarish, operatsion quvvatni o'chirish va EESOSH muddati tugagandan so'ng FTXX/</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loyihaning rivojlanishi haqidagi ma'lumotlarni oshkor qilish. • Loyihani amalga oshirish jarayoni bo'yicha yangilanishlar (ya'ni, dizayn, qurilishni rejalashtirish). 	<ul style="list-style-type: none"> • Maxsus rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	Loyiha hujjatlarini tasdiqlash.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	O'zbekiston milliy elektr tarmog'i (O'MET)	D: EESOSH muddati tugagandan so'ng rejalashtirilgan o'zaro bog'liqlik ob'ektlarini loyihalash, er olish, ekspluatatsiya qilish va ta'mirlashni ko'rib chiqish va tasdiqlash.	<ul style="list-style-type: none"> Tegishli qo'shimcha loyiha ob'ektlarini loyihalash (masalan, TBTO elektr uzatish liniyalari). 	<ul style="list-style-type: none"> Maxsus rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha hujjatlarini tasdiqlash. Loyiha bilan bog'liq ob'ektlarni (masalan, TBTO elektr uzatish liniyalari) loyihalash, qurish va ishlatish bilan bog'liq ma'lumotlarni taqdim etish.
	Asia Trans Gas	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlarda transchegaraviy/xalqaro gaz quvurlari to'g'risida umumiy ma'lumotni taqdim etish va gaz ta'minoti infratuzilmasini (masalan, tegishli bufer zonalari) ishlatish va saqlashga oid qonunlar va qoidalarning bajarilishi.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). Loyiha hududida va yaqinida joylashgan mavjud gaz quvurlari haqida ma'lumot olish uchun so'rov. Loyiha hududida va uning atrofida joylashgan gaz quvurlari uchun tartibga soluvchi buferlarni o'rnatish bo'yicha so'rov. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning izlari va ularning tegishli quvvatlari yaqinidagi ekspluatatsion gaz quvurlari haqida ma'lumot. Loyiha ob'ektlarining yaqinida joylashgan gaz quvurlari uchun me'yoriy to'siq / bufer masofalari. Loyiha hududlari transchegaraviy gaz quvurlarining xavfsizlik buferlari bilan chegaralanmagan.
	Uztransgaz.	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi hududiy gaz quvurlari to'g'risida umumiy ma'lumotni taqdim etish, gaz ta'minoti infratuzilmasini (masalan, tegishli bufer zonalari) ishlatish va	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). Loyiha hududida va yaqinida joylashgan mavjud gaz quvurlari haqida ma'lumot olish uchun so'rov. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. Jamoatchilik ishtirokidagi ob'ektlarga tashrif buyurish 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning izlari va ularning tegishli quvvatlari yaqinidagi ekspluatatsion gaz quvurlari haqida ma'lumot. Loyiha ob'ektlarining yaqinida joylashgan gaz quvurlari uchun me'yoriy to'siq / bufer masofalari.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
		saqlashga oid qonunlar va qoidalarining bajarilishi.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha hududida va uning atrofida joylashgan gaz quvurlari uchun tartibga soluvchi buferlarni o'rnatish bo'yicha so'rov. 		<ul style="list-style-type: none"> Asosiy loyiha ob'ektlari (ya'ni, FE elektr stantsiyalari, ESAT va kichik stansiya) uchun uchastkalar biron bir mintaqadagi gaz quvurlarining xavfsizlik buferlarida joylashgan emas. 70 km va 350 km uzunlikdagi gaz quvurlari yo'nalishlarini bir qancha gaz quvurlari kesib o'tadi. HEUL minoralari tegishli xavfsizlik buferlari ichida qurilmasligini ta'minlash uchun batafsil loyihalashda ushbu quvurlarning holatini hisobga olish kerak.
	Hududgaz	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi mavjud gaz quvurlari to'g'risida tuman miqyosidagi ma'lumotlarni taqdim etish va gaz ta'minoti infratuzilmasidan foydalanish va ta'mirlashga oid qonunlar va qoidalarining bajarilishi.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). Loyiha hududida va yaqinida joylashgan mavjud gaz quvurlari haqida ma'lumot olish uchun so'rov. Loyiha hududida va uning atrofida joylashgan gaz quvurlari uchun tartibga soluvchi buferlarni o'rnatish bo'yicha so'rov. 	<ul style="list-style-type: none"> Maxsus rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning izlari va ularning tegishli quvvatlari yaqinidagi ekspluatatsion gaz quvurlari haqida ma'lumot. Asosiy loyiha ob'ektlari (ya'ni, FE elektr stantsiyalari, ESAT va kichik stansiya) uchun uchastkalar biron bir mintaqadagi gaz quvurlarining xavfsizlik buferlarida joylashgan emas.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
MVIA - Atrof-muhit va iqlim o'zgarishi	Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi (EAMMIOV)	<p>D:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loyihadan ta'sirlangan hududlarda biologik xilma-xillik va ekologik muhim suv resurslari to'g'risida ma'lumot berish. - Atrof-muhitni boshqarish bo'yicha qonunlar va qoidalarni bajarish. - Rejalashtirilgan loyiha ob'ektlari uchun milliy AMTB hisobotlarini ko'rib chiqish. -Qurilish va foydalanish uchun ekologik ruxsatnomalar berish. - AMIM muvofiqligini kuzatish. 	<ul style="list-style-type: none"> • Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). • Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi muhofazaga taalluqli har qanday turlar va yashash joylari to'g'risida ma'lumot so'rash va har qanday xavf ostida bo'lgan turlarni ko'chirish/ko'chirish bo'yicha tavsiyalar. • Loyihadan ta'sirlangan hududlarda va uning atrofida davom etayotgan tabiatni muhofaza qilish dasturlari va qo'riqlanadigan hududlar haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Loyiha ob'ektlarida bioxilma-xillikni to'liq tadqiq qilish bo'yicha ko'rsatma. • Atrof-muhitga ta'sirni baholash (AMTB) bo'yicha majburiy hisobotlarni ko'rib chiqish va qurilishdan oldin tegishli boshqaruv va monitoring rejalarini tasdiqlash (I bosqich ruxsatnomasi). • Markaziy Osiyo toshbaqalari populyatsiyasini baholash tadqiqoti hisobotining sharhi (2024 yil aprel/may). • Markaziy Osiyo toshbaqalarini ko'chirish rejasini ko'rib chiqish va oldindan ko'chirishni tasdiqlash (I bosqich).
	EAMMIOV-Mintaqaviy idoralar	<p>D:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Loyihadan ta'sirlangan hududlarda biologik xilma-xillik va ekologik 	<ul style="list-style-type: none"> • Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). 	<ul style="list-style-type: none"> • Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mahalliy biologik xilma-xillik haqida ma'lumot. • Atrof-muhitga ta'sirni baholash (AMTB) bo'yicha majburiy

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	(Samarqand, viloyat uchun)	<p>muhim suv resurslari va tegishli tabiatni muhofaza qilish dasturlari to'g'risida ma'lumot berish.</p> <p>-Qurilish oldidan bioxilma-xillikni kontingent tadqiqotlarini amalga oshirish.</p> <p>- Loyihaning qurilish va foydalanish bosqichlarida AMIM muvofiqligini umumiy monitoringi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan hududlarda tabiatni muhofaza qilish bilan bog'liq har qanday turlar va yashash joylari haqida ma'lumot olish uchun maxsus so'rov. Loyihadan ta'sirlangan hududlarda va uning atrofida davom etayotgan tabiatni muhofaza qilish dasturlari va qo'riqlanadigan hududlar haqida ma'lumot olish uchun maxsus so'rov. 		<p>hisobotlarni ko'rib chiqish va qurilishdan oldin tegishli boshqaruv va monitoring rejalarini tasdiqlash (I bosqich ruxsatnomasi).</p> <ul style="list-style-type: none"> Markaziy Osiyo toshbaqalari populyatsiyasini baholash tadqiqoti hisobotining sharhi (2024 yil aprel/may). Markaziy Osiyo toshbaqalarini ko'chirish rejasini ko'rib chiqish va oldindan ko'chirishni tasdiqlash (I bosqich). 400 MVt quvvatga ega FE elektr stansiyasida toshbaqalarning ko'chishi monitoringi va translokatsiyani yakunlashni tasdiqlash (II bosqich).
	O'zbekiston Fanlar Akademiyasi – Zoologiya instituti	I: Biologik xilma-xillik to'g'risida ma'lumot berish va faunaning muayyan turlari va yashash joylari uchun vaqtinchalik dastlabki tadqiqotlar bo'yicha texnik yordam berish.	<ul style="list-style-type: none"> Har qanday potentsial ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan fauna turlari yoki tabiatni muhofaza qilish bilan bog'liq yashash joylari bo'yicha paydo bo'lish va yashash darajasi (yoki populyatsiya statistikasi) to'g'risidagi ma'lumotlar. 	<ul style="list-style-type: none"> Maxsus rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Bugungi kunga qadar hech qanday aniq izohlar berilmagan. Institut fundamental tadqiqotlar uchun maxsus texnik yordam ko'rsatishga tayyor.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	O'zbekiston Fanlar Akademiyasi – Botanika instituti	I: Biologik xilma-xillik to'g'risida ma'lumot berish va o'ziga xos o'simlik turlari va yashash joylari uchun maxsus bazaviy tadqiqotlar bo'yicha texnik yordam ko'rsatish.	<ul style="list-style-type: none"> • Har qanday potentsial ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan fauna turlari yoki tabiatni muhofaza qilish bilan bog'liq yashash joylari bo'yicha paydo bo'lish va yashash darajasi (yoki populyatsiya statistikasi) to'g'risidagi ma'lumotlar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maxsus rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tabiatni muhofaza qilish bilan bog'liq har qanday turga ta'sirni aniqlash va boshqarishni ta'minlash uchun loyiha ob'ektlarida tegishli dastlabki tadqiqotlar o'tkazilishi kerak.
MVIA - Suv resurslari	Suv vazirligi – viloyat va tuman boshqarmalari	<p>D:</p> <p>- Loyihadan ta'sirlangan hududlarda rejalashtirilgan va mavjud sug'orish suvi ta'minoti ob'ektlari to'g'risida ma'lumot berish va tegishli infratuzilmani (masalan, tegishli bufer zonalari) ishlatish va saqlashga oid qonunlar va qoidalarni bajarish.</p> <p>-Qurilish jarayonida suv ta'minoti tizimidan foydalanishga ruxsatnomalar berish (ya'ni, suv olish).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loyiha maydonlarida va uning atrofidagi mavjud sug'orish kanallari haqida ma'lumot so'rash. • Potentsial ta'sirlangan sug'orish kanallari va daryolar uchun tartibga soluvchi buferlarni so'rash. • AMIMning potentsial ta'siri bo'yicha har qanday qo'shimcha mulohazalar va tavsiyalarni so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. • Maxsus AMBS. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sug'orish kanallari va daryolar uchun to'siqlar/himoya buferlari haqida ma'lumot. • Loyiha maydonlarida suv ta'minoti/tarqatish quvurlari yo'q (asosiy ob'ektlar, ya'ni FE elektr stantsiyalari, ESAT va kichik stantsiyalar uchun tasdiqlangan).

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	Uzsuvtaminot	Suv ta'minoti va kanalizatsiya inshootlarini ishlab chiqish va ulardan foydalanish.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha ob'ektlariga yaqin joylashgan oqava suvlarni tozalash inshootlari haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan tumanlar va jamoalarda oqava suvlarni tozalash inshootlarining quvvati va joylashuvi.
MVIA - Salomatlik, sanitariya, xavfsizlik va xavfsizlik	O'zbekiston Respublikasi sanitariya-epidemiologiya osoyishtaligi va sog'liqni saqlash xizmati	<p>D:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aholi salomatligi va xavfsizligini ta'minlash bo'yicha qonunlar va qoidalarning bajarilishi. -Sog'liqni saqlash va xavfsizlik bufer zonalarini tashkil etish. - Atrof-muhit va aholi salomatligi va xavfsizligiga ta'sir qilish bo'yicha AMIM muvofiqligini muntazam monitoring qilish. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha rejalarini oshkor qilish (maqsadlar, dizayn va tadbirlar). Rejalashtirilgan loyiha ob'ektlari uchun tavsiya etilgan sog'liqni saqlash zonalarini/buferlari (SSZ) haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> FE stantsiyasi, ESAT va HEUL ulanishlari uchun tavsiya etilgan sog'liqni saqlash zonalarini (SSZ) bo'yicha fikr-mulohazalar. FE stantsiyalari, ESAT ob'ektlari va kichik stantsiyalar uchun SSZlarga nisbatan jismoniy va iqtisodiy o'zgartirishlar kafolatlanmaydi.
	Toza Hudud	<p>A: Loyihadan ta'sirlangan mahallalarda (jamoalarda) chiqindilarni yig'ish va boshqarish xizmatlarini ko'rsatish uchun mas'ul</p>	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan tumanlar va kengroq Samarqand viloyatida chiqindilarni qayta ishlash va utilitatsiya qilish inshootlarining mavjudligi, 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihadan ta'sirlangan tumanlarda chiqindilarni yig'ish bo'yicha xizmat ko'rsatuvchi provayderlar haqida ma'lumot. Loyiha ob'ektlariga eng yaqin bo'lgan qattiq maishiy

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
		bo'lgan chiqindilarni boshqarish bo'yicha davlat organi.	joylashuvi va quvvati to'g'risida ma'lumot so'rash.		chiqindilarni boshqarish ob'ektlari haqida ma'lumot.
MVIA - Sanoat, savdo va turmush	Ipakchilik va jun sanoatini rivojlantirish davlat qo'mitasi (SWID)	A: - O'zbekistondagi ajratilgan yaylov erlarining asosiy saqlovchisi. Yog'och va ipakchilik sohasini rivojlantirish uchun mas'ul.	<ul style="list-style-type: none"> Nurobod tumanidagi zarar ko'rgan yaylov yerlarining foydaliligi va egalik huquqi, mahalliy chorvadorlar va chorvadorlardan 2 kilometr masofada muqobil yaylovlar mavjudligi to'g'risida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. AMBS 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning o'tkaziladigan hududlari, xususan, Nurobod tumanida Qo'mita tomonidan boshqariladigan ajratilgan yaylovlar haqida ma'lumot. Ta'sirlangan jamoalar yaqinidagi, ayniqsa, norasmiy chorvadorlarga ta'sir ko'rsatilgan hollarda, muqobil yaylovlar mavjudligi haqida ma'lumot. Loyihadan ta'sirlangan rasmiy chorvachilik fermerlari uchun yaylov yerlari bo'yicha ijara huquqi haqida ma'lumot. Ta'sirlangan barcha yaylov sub'yektlarini ko'chirish cheklorlar bilan qiyinlashadi, masalan, cheklangan miqdordagi chorva suvlari quduqlari (har 3-5 km da bitta quduqning zaruriy minimumi), cheklangan yaylov hosildorligi (yuk ko'tarish qobiliyati) va fermer yoki chorvadorlarning joylashgan bazalaridan uzoqlik.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	O'zbekiston Respublikasi Geologiya va mineral resurslar bo'yicha Davlat qo'mitasi	D: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi rejalashtirilgan va mavjud bo'lgan mineral qazib olish tadqiqotlari (va tegishli cheklov zonalari) hamda geotexnik xavfli yerlar haqida ma'lumot taqdim etish.	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning o'tkaziladigan hududlarida va ularga yaqin joylarda mavjud bo'lgan kon qazish va qidiruv hududlari bo'yicha ma'lumot so'rash. Loyihaning o'tkaziladigan hududlarida va ularga yaqin joylarda geotexnik jihatdan xavfli hududlar haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. AMBS 	<ul style="list-style-type: none"> Nuroboddagi ESAT yaqinidagi qum karerlari haqida hech qanday aniq tashvishlarsiz ma'lumot berildi. Nurobod tumanidagi 70-km uzunlikdagi HEUL yaqinida uran qidiruv maydonchasi haqida ma'lumot berildi, HEUL-ni qayta yo'naltirish bo'yicha fikr-mulohazalar (ya'ni, kon chegaralari va bufer zonasi) va yakuniy tasdiq berildi.
MVIA - Transport va aloqa	Transport vazirligi – mintaqaviy va tuman idoralari	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi transport infratuzilmasi va tegishli infratuzilmaning ishlashi va saqlanishiga oid qonun va qoidalarni bajarish bo'yicha ma'lumot taqdim etish (masalan, kesishmalar qurilishi, mavjud yo'llarni yangilash yoki kengaytirish va yo'l harakatini tartibga solish).	<ul style="list-style-type: none"> Yo'llar va temir yo'l kesishmalari bo'yicha texnik ko'rsatmalar so'rash. Taklif etilgan kirish yo'llari bo'yicha fikr-mulohaza so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. AMBS 	<ul style="list-style-type: none"> Turli yo'l kategoriyalari uchun tartibga soluvchi o'tish huquqlari bo'yicha ma'lumot (va loyiha kirish yo'llari bo'yicha fikr-mulohazalar). Tashish transporti uchun ruxsatnomalar talablari bo'yicha ma'lumot. Loyiha ishlab chiquvchisi (va Bosh pudratchisi) yer osti va yer usti uzatish liniyalarini yo'llar va temir yo'llar orqali qurish bo'yicha ruxsatnomalar olish uchun mintaqaviy umumiy yo'llar boshqarmasiga murojaat qilishi kerak.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
	O'zbektelekom	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlarda telekommunikatsiya kabellari to'g'risida ma'lumot berish va er osti kabellarining xavfsizligi va joyini o'zgartirishga oid qonunlar va qoidalarning bajarilishi.	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha ob'ektlarida va yaqin atrofdagi mavjud telekommunikatsiya kabellari haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> FE stansiyasi, ESAT va kichik stansiya maydonlarida yer osti telekommunikatsiya kabellari mavjud emas.
MVIA - Madaniy meros	Madaniy meros agentligi – mintaqaviy idoralar	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi moddiy va nomoddiy madaniy meros hamda O'zbekistondagi madaniy meros bilan bog'liq qonun va qoidalarni bajarish bo'yicha ma'lumot taqdim etish.	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning o'tkaziladigan hududlarida va ularga yaqin joylarda belgilangan arxeologik joylar va madaniy obidalar borligi haqida ma'lumot so'rash. Loyihadan ta'sirlangan tumanlar va kengroq hududlarda mavjud bo'lgan nomoddiy madaniy merosning keng tarqalgan shakllari haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning o'tkaziladigan hududlarida moddiy madaniy meros resurslari ilgari o'rganilmagan. Shu sababli, arxeologik resurslarning mavjud emasligini aniqlash uchun qurilishdan oldin Arxeologiya instituti tomonidan arxeologik tadqiqot o'tkazilishi kerak.
	Fanlar akademiyasi – Arxeologiya instituti	I: Loyihadan ta'sirlangan hududlardagi moddiy va nomoddiy madaniy meros bo'yicha ma'lumot taqdim etish	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning o'tkaziladigan hududlarida va ularga yaqin joylarda belgilangan arxeologik joylar va madaniy obidalar borligi haqida ma'lumot so'rash. 	<ul style="list-style-type: none"> Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar. 	<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning o'tkaziladigan hududlarida belgilangan (avvaldan mavjud bo'lgan) moddiy madaniy meros obidalari mavjud emas.

MANFAATDOR TOMONLAR TOIFASI	MANFAATDOR TOMON	DOLZARBLIGI	MASLAHAT DASTURI	O'ZARO TA'SIR QILISH TARTIBI	HOZIRGI KUNGACHA KIRITILGAN MA'LUMOTLAR
		hamda madaniy meros obidalarining milliy inventarizatsiyasi uchun arxeologik tadqiqotlarni yakunlash.	<ul style="list-style-type: none"> Loyihani amalga oshirish hududlarida qurilishdan oldingi arxeologik tadqiqotlar uchun texnik yordam so'rash. 		<ul style="list-style-type: none"> Loyihaning barcha hududlari va yo'nalishlari uchun qurilishdan oldin tadqiqot o'tkazilishi buyurilgan edi. FE quyosh elektr stansiyasi, ESAT va pastansiya hududlarida hech qanday arxeologik topilmalar qayd etilmagan. Tasodifiy topilmalarni aniqlash tartibi mintaqaviy madaniy meros idoralariga tavsiya etildi.
Loyiha kredit beruvchilari (FI)	OTB, XMK va YXHB	D: Loyiha uchun moliyalashtirishni taqdim etish va moliyalashtirish shartnomasi davomida tegishli sinchkovlik tekshiruvlarini amalga oshirish.	Davom etayotgan AMIM sinchkovlik tekshiruvi orqali texnik ko'rib chiqish va fikr-mulohazalarni taqdim etish.		

Quyidagi rasmlar va uchrashuv sanalarida loyiha ta'siriga uchragan asosiy jamoalarda (mahallalarda) yashovchi aholisi va mahalliy yetakchilar bilan o'tkazilgan FGM bo'yicha tanlangan fotosuratlar va uchrashuv sanalari keltirilgan.¹

5-3-jadval Nurobod, Pastdargom va Samarqand tumanlarida ta'sirlangan jamoalardagi erkaklar va ayollar bilan o'tkazilgan FGM jadvali

FGM UCHRASHUVLARI	
<p>Hudud: Samarqand Tuman: Nurobod Qishlok: Olga Sana: 2023-yil 2-avgust</p>	
<p>Hudud: Samarqand Tuman: Nurobod Qishlok: Chorvador Sana: 2023-yil 3-avgust</p>	
<p>Hudud: Samarqand Tuman: Nurobod Qishlok: Chortut Sana: 2023-yil 8-avgust</p>	

¹ FE quyosh elektr stansiyasi, ESATva pastansiya hududlarida va ularga yaqin joylashgan jamoalar (mahallalar).

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Sazagan
Sana: 2023-yil 10-avgust

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Saroy
Sana: 2023-yil 11-avgust

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Jom
Sana: 2023-yil 14-avgust

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Urtabuz
Sana: 2023-yil 15-avgust

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Ulus
Sana: 2023-yil 17-avgust

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Dustlik
Sana: 19 avust, 2023 yil

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Sarikul
Sana: 21 avgust, 2023 yil

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Qishlok: Mekhnatkash
Sana: 22 avgust, 2023 yil

Hudud: Samarqand
Tuman: Pastdargom
Qishlok: Elbek
Sana: 23 avgust, 2023 yil

Quyidagi rasmlar va uchrashuv sanalarida Nurobod, Pastdargom va Samarqand tumanlarida tuman va mintaqaviy ma'muriyat bilan o'tkazilgan AMBS bo'yicha tanlangan fotosuratlar va uchrashuv sanalari keltirilgan.

5-4-jadval Samarqand viloyatidagi mahalliy ma'muriyat (hokimiyatlar) bilan o'tkazilgan

AMBS UCHRASHUVLARI	
<p>Hudud: Samarqand Tuman: Pastdargom Hokimiyat bo'limi: Bandlik va qashshoqlikni qisqartirish Sana: 2023-yil 7-avgust</p>	

Hudud: Samarqand
Tuman: Pastdargom
Hokimlik boshqarmasi: Atrof-muhit va ekologiya
Sana: 2023-yil 10-avgust

Hudud: Samarqand
Tuman: Mavjud emas, mintaqaviy idora
Hokimlik boshqarmasi: Qishloq va suv xo'jaligi
Sana: 2024-yil 27-fevral

Hudud: Samarqand
Tuman: Nurobod
Hokimlik boshqarmasi: Qishloq xo'jaligi va irrigatsiya
Sana: 2024-yil 25-aprel

Hudud: Samarqand
Tuman: Pastdargom
Hokimlik boshqarmasi: Atrof-muhit va ekologiya
Sana: 2024-yil 27-aprel

Hudud: Samarqand
Tuman: Samarqand
Hokimiyat bo'limi: Bandlik va qashshoqlikni qisqartirish
Sana: 2024-yil 22-aprel

5.1.2 Kelajakda manfaatdor tomonlarning ishtiroki

5.1.2.1 Atrof-muhit va ijtimoiy muhitni muhofaza qilish bo'yicha hujjatlarni taqdim etish

Loyihaning AMIM xavfsizlik hujjatlari tayyorlangandan so'ng, hujjatlar loyiha ishlab chiquvchisi va kredit beruvchilarning veb-saytlarida onlayn ravishda oshkor etiladi va ommaga ochiq bo'ladi. AMITB (atamadan tashqari qisqa bayon), YSOTVTR va MTJQR (shu jumladan, shikoyat mexanizmi) maxsus ravishda loyiha ma'lumot markazlarida (LAM) joylashtiriladi, jumladan, ishga joylashtirish yordam markazlari, pochta idoralari, jamoa maktab kutubxonalari, mahalliy hokimiyat idoralari va loyiha kredit beruvchilarining mamlakat ofislarida.

AMIM xavfsizlik hujjatlarini mahalliy oshkor etish AMITB va YSOTVTR jarayonida maslahatlashilgan manfaatdor guruhlarni maqsad qilib oladi, jumladan Loyiha ta'sirlangan shaxslar (LTShlar), loyiha ta'sirlangan jamoalardan vakillar va Mahalliy Hukumat Organi (MHO) vakillari. Quyidagi jadvalda jamoatga oshkor etish jarayoni va vaqt jadvallari haqida umumiy ma'lumot berilgan.

5-5-jadval AMITB jamoatga oshkor etish jarayoni va vaqt jadvallari

FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA
Atrof-muhit va ijtimoiy muhitni muhofaza qilish bo'yicha hujjatlarni taqdim etish	Barcha aniqlangan manfaatdor tomonlar	<p>Kredit beruvchilar bilan kelishuvga erishilgandan so'ng, AMITB hisobot, AMITB Texnik bo'lmagan xulosa (TBX), MTJQR va YSOTVTR to'liq ravishda onlayn oshkor etiladi. Hujjatlar moliyaviy yopilishdan oldin loyiha ishlab chiquvchisi va loyiha kredit beruvchilarning veb-saytlarida ommaviy onlayn ko'rib chiqish uchun mavjud bo'ladi.</p> <p>AMIM hujjatlarining bir xil to'plami ushbu hujjatning 6.9-bo'limiga muvofiq loyiha ma'lumot markazlarida mavjud bo'ladi.</p> <p>AMIM xavfsizlik hujjatlari veb-saytlarda ingliz va o'zbek/rus tillarida, LAMlarda esa faqat o'zbek tilida chiqariladi.</p> <p>Manfaatdor tomonlar jamoat va onlayn oshkor etish uchun taqdim etilgan ma'lumot kanallari orqali ushbu oshkor etish davrida fikr-mulohaza bildirish yoki qo'shimcha ma'lumot so'rash imkoniyatiga ega bo'ladi.</p>	<p>Kamida oshkor etish davri – moliyaviy yopilishdan oldin 60 ta taqvim kuni.</p> <p>Maksimal oshkor etish davri – moliyaviy yopilishdan oldin 120 ta taqvim kuni (faqat OTB uchun amal qiladi).</p>
	Loyihadagi ta'sirlangan	AMITB, TBX, YSOTVTR va MTJQRning qog'oz nusxalari 6.9-bo'limda ko'rsatilgan	Loyiha kredit beruvchilari va

FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA
	manfaatdor tomonlar (AMITB, MTJQR va YSOTVTR hujjatlarida aniqlangan)	LAMlarga o'zbek va rus tillarida taqdim etiladi, shunda ular Internetga kirish imkoniga ega bo'lmagan LTKSh uchun qulay boladi. Bunga varaqalar va broshyuralarni tarqatish ham kiradi.	loyiha kompaniyasining veb-saytlariga AMITB hujjatlarini joylashtirgandan keyin 2 hafta ichida.
	Qiziqish bilan bog'liq manfaatdor tomonlar	Loyihaning ta'sirlarini, kamaytirish, boshqarish va monitoring tadbirlarini, Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (ShKChM) ga kirishni oshkor etish uchun vaqtinchalik Asosiy Ma'lumot Beruvchilar bilan Suhbatlar (AMBS) (AMITB, TBX, MTJQR va YSOTVTR natijalari asosida).	AMITB oshkor etish davrining 2 ^{hchi} yarmida.
	Loyihadagi ta'sirlangan manfaatdor tomonlar (AMITB va YSOTVTR hujjatlarida aniqlangan)	Loyihaning ta'sirlarini va kamaytirish, boshqarish va monitoring tadbirlarini, GRM ga kirishni oshkor etish uchun jamoat uchrashuvlari va Fokus Guruh Suhbatlari (FGM) (AMITB, TBX, MTJQR va YSOTVTR natijalari asosida). Uchrashuvlar jabrlangan LTKShar uchun o'zbek tilida ikkita qisqa YSOTVTR taqdimotini o'z ichiga oladi. Kontent ta'sir ko'rsatuvchi manfaatdor tomonlar uchun tushunarli shaklda ta'sirlar, yumshatish, huquqlar va kafolatlarni o'z ichiga olishi kerak. Maslahat materiallari mazmuni va qisqacha taqdimot tegishli mutaxassislar yordamida tuzilishi kerak. Rus/ingliz tiliga tarjima va taqdimotda onlayn ishtirok etish imkoniyati ham taqdim etilishi kerak.	AMITB oshkor etish davrining 2 ^{hchi} yarmida.

5.1.2.2 Qurilish va ishga tushirish jarayonida manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik

Qurilish va ishga tushirish faoliyatlaridan ko'proq ta'sirlanishi mumkin bo'lgan manfaatdor tomonlar loyiha qurilish va ishga tushirish bosqichlaridan oldin va ular davomida jalb qilinadi. Qurilish va ishga tushirish davomida manfaatdor tomonlar bilan muloqot qilish qaror qabul qiluvchi manfaatdor tomonlarga AMIM ta'sirlarini boshqarish choralari va MTJQR majburiyatlarining to'g'ri ishlashini baholashga imkon beradi va AMIM bo'yicha muvofiqlikni buzish holatlariga nisbatan tuzatish choralari ko'rishga imkon yaratadi. Qurilish va ishga tushirish bosqichlarida manfaatdor tomonlar bilan samarali muloqot qilish loyiha davomida muhim ahamiyatga ega, chunki bu loyiha davomida kelajakdagi faoliyatlarga yo'l ochadi.

Qurilish va ishga tushirishga oid muloqot jarayonlari quyida keltirilgan va Bosh pudratchisining mas'uliyatiga kiradi, lekin loyiha kompaniyasi ushbu bosqichlar davomida tegishli nazorat va vaqtinchalik aralashuvni ta'minlaydi.

5-6 -jadval Qurilish bosqichi SEP jadvali

SER. R.	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI PARTIYA
1	YSOTVTRga muvofiq kompensatsiya va turmush tarzini tiklash faoliyatlari	YSOTVTRda aniqlangan LTEFlar.	YSOTVTRga muvofiq.	Loyiha dizayni, rejalashtirish va qurilish jarayonida, YSOTVTR (va tegishli yopilish auditini) yakunlangunga qadar.	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, Ijtimoiy mutaxassis/AMIM menejeri va JABMLar) - YSOTVTR qo'mitasi (mahalliy jamoa yetakchilari ham kiritilgan)
2	Manfaatdor tomonlarga qurilish va ishga tushirish faoliyatlari va vaqt chegaralari haqida bildirishnomalar va muhim davom etayotgan va mumkin bo'lgan ta'sirlar bo'yicha maslahatlashuvlar.	Loyihadan ta'sirlangan barcha jamoalar.	<p>Rasmiy bildirishnomalar shaklida yozma e'lonlar loyiha saytining kirish nuqtalarida va loyiha maydonlari va kirish yo'llari bo'ylab strategik joylarda joylashtiriladi, qurilish va ishga tushirishning boshlanishi haqida ma'lumot berish uchun.</p> <p>Rasmiy e'lonlar elektron xabarlar va/yoki jamoat uchrashuvlari orqali ta'sirlangan jamoalarga qurilish jadvalidagi o'zgarishlar haqida ma'lumot beriladi.</p>	<p>E'lonlar qurilish va ishga tushirish bosqichlarining boshlanishidan oldin va ta'sirlangan jamoalarga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan har qanday katta faoliyatdan (masalan, maydon tayyorlash, to'siqlarni o'rnatish va yer ishlari) oldin amalga oshiriladi.</p> <p>Qurilish bosqichi davomida har chorakda elektron aloqa va/yoki jamoat uchrashuvlari orqali rasmiy e'lonlar amalga oshiriladi va qurilish faoliyatlari yoki jarayonlaridagi har qanday muhim o'zgarishlar haqida ma'lumot beriladi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining JABMLari - Bosh pudratchisi JABMLari

SER.R.	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI PARTIYA
				Ayollar, erkaklar, yoshlar va etnik ozchiliklar (masalan, Istiqlol mahallasi) bilan genderga oid masalalar yoki ta'sirlangan jamoalarning marginal qismlari tomonidan ko'tarilgan muammolar bo'yicha vaqtinchalik FGMs o'tkaziladi.	
		Tegishli MHolar va MVIAlar	Tegishli MHolar bilan hamkorlikda yozma xabarlar qurilish va ishga tushirish faoliyatlari va vaqt jadvallari haqida ma'lumot berish uchun yuboriladi.	<p>Qurilish va ishga tushirish bosqichlarining boshlanishidan oldin. Qurilish va ishga tushirish bosqichlarida rejaga muvofiq faoliyatlar yoki jarayonlarda o'zgarishlar bo'lsa, zarur bo'lsa yangilanadi.</p> <p>Qurilish bosqichi davomida har chorakda elektron aloqa va/yoki jamoat uchrashuvlari orqali rasmiy e'lonlar amalga oshiriladi va qurilish faoliyatlari yoki jarayonlaridagi har qanday muhim o'zgarishlar haqida ma'lumot beriladi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining JABMLari - Bosh pudratchisi JABMLari
3	Favqulodda vaziyatga tayyorgarlik va harakat rejasini kommunikatsiya qilish	Olga, Chorvador, Chortut, Sazagan, Saroy va Dustlik MFYlarning asosiy ta'sirlangan jamoalari aholisi.	Favqulodda vaziyat rejasini ma'lum qilish va ularning tashvishlarini hisobga olish uchun mahalliy hokimiyat va jamoa yetakchilari bilan AMBS o'tkaziladi. Ushbu uchrashuvlar natijasiga ko'ra,	Qurilish va ishga tushirish bosqichlarining boshlanishidan oldin va rejaning asosiy o'zgarishlari bo'lsa, yangilanadi.	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining JABMLari - Bosh pudratchisi JABMLari

SER.R.	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI PARTIYA
			yuqori xavfli hududlardagi uyushmalar uchun vaqtinchalik jamoat uchrashuvlari va uyma-uy tushuntirish zarurati mavjudligini MHOLar bilan kelishilgan holda qaror qilinadi.		
		MHOLar; tegishli MVIAlar (kommunal xizmatlar va favqulodda xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar hamda); tegishli NNT; loyiha kredit beruvchilari.	Favqulodda vaziyatga javob berish tartib-qoidalari va maxsus voqealar uchun kerakli koordinatsiya haqida tegishli agentliklarga yozma xabarlar yuboriladi. Zarur bo'lganda AMBS o'tkaziladi.	Qurilish va ishga tushirish bosqichlarining boshlanishidan oldin va rejaning asosiy o'zgarishlari bo'lsa, yangilanadi.	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining JABMLari - Bosh pudratchisi JABMLari
4	GZ va JEZ/JS oldini olish va javob choralari o'ldirish xabardorlik	Loyiha saytlariga yaqin jamoalarda yashovchi ayollar, erkaklar va yoshlar.	Loyiha saytiga yaqin joylashgan qabul qiluvchi jamoalarda ayollar, erkaklar, yosh qizlar va o'g'il bolalar bilan FGMs o'tkaziladi. Ular reproduktiv salomatlik, jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar, genderga oid zo'ravonlik haqida ma'lumot beriladi va GZ, JEZ va JS holatlarini xabar qilishga undaladi.	Loyiha qurilish bosqichi davomida har chorakda.	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining JABMLari - Bosh pudratchisi JABMLari

SER.R.	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI PARTIYA
5	Mustaqil Ekologik va Ijtimoiy Monitoring va Hisobot (GZ- JEZ/JS oldini olish va javob choralari, ko'rilgan shikoyatlar soni, loyiha xodimlariga JEZ/JS xabardorlik bo'yicha treninglar, va boshqalarni o'z ichiga oladi.)	Loyiha kredit beruvchilari.	Regulyator talablariga va loyiha kredit beruvchilari tomonidan belgilangan ishlash talablariga muvofiqlikni baholash uchun AMIM auditlari.	Loyiha qurilish va ishga tushirish bosqichlari davomida har chorakda.	<ul style="list-style-type: none"> - Mustaqil AMIM maslahatchisi - Loyiha kompaniyasining JABMLari - Bosh pudratchisi JABMLari
6	Shikoyat mexanizmini joriy etish	Barcha aniqlangan manfaatdor tomonlar	Ushbu hujjatning 5.2bo'limida tavsiflanganidek.	Qurilish va ishga tushirish bosqichlarining boshida tashkil etilgan va tez va samarali javob berish uchun yangilangan.	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, Ijtimoiy mutaxassis/AMIM menejeri va JABMLar) - Bosh Pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, Ijtimoiy mutaxassis/ AMIM menejeri va JABM)
8	Gaz quvurlari yaqinidagi har qanday HEUL minoralarini o'rnatish uchun maxsus texnik	Uztransgaz.	<ul style="list-style-type: none"> - Texnik maslahatlar (ya'ni, yozishmalar va uchrashuvlar). 	<ul style="list-style-type: none"> - Majburiy texnik shartlarga muvofiq (Uztransgaz tomonidan chiqarilgan). 	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining AMIM menejeri

SER.R.	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI PARTIYA
	shartlar va himoya choralarini amalga oshirish		<ul style="list-style-type: none"> - Qo'shma joyni ko'zdan kechirish. - Uztransgaz muhandislari/texniklari tomonidan tushuntirish kuzatuvi. 		<ul style="list-style-type: none"> - Bosh pudratchi sog'liqni saqlash va xavfsizlik jamoasi - Uztransgazdan tegishli mutaxassislar/muhandislar.

5.1.2.3 Foydalanish jarayonida manfaatdor tomonlar bilan o'zaro hamkorlik

Loyiha kompaniyasi loyiha ishga tushirilganidan keyingi ekspluatatsiya bosqichida manfaatdor tomonlar bilan muloqot uchun mas'ul bo'ladi. Loyiha kompaniyasi uchun qurilish va foydalanishga topshirish bosqichlarida eng samarali bo'lgan yondashuvlarni kamaytirib ko'rsatish orqali manfaatdor tomonlarning ishtiroki o'rtasida qurilish va foydalanishga topshirish bosqichidan Loyiha foydalanish bosqichiga silliq o'tishni ta'minlash muhim bo'ladi. Manfaatdor tomonlar ishtiroki chastotasining kamayishiga yo'l qo'ymaslik uchun ushbu tartiblarni saqlab qolish muhim bo'ladi, chunki manfaatdor tomonlar jalb qilishning odatiy jarayonlari bilan allaqachon tanish.

5-7 Operatsion MTJQR jadvali

T/R	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI TOMONLAR
1	YSOTVTRga muvofiq firikchilikni tiklash tadbirlari	YSOTVTRda aniqlangan LTEFlar.	YSOTVTRga muvofiq.	Operatsiyalar davomida (YSOTVTR dasturining davomiyligiga qarab, YSOTVTR tugaguniga qadar (va tegishli yopiq audit))	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, Ijtimoiy mutaxassis/AMIM menejeri va JABMlar) - YSOTVTR Qo'Mitasi
2	Foydalanishga topshirish va ekspluatatsiya faoliyati to'g'risida manfaatdor tomonlar uchun xabarnoma, shu jumladan vaqt jadvallari va asosiy davom etayotgan va potensial ta'sirlar bo'yicha maslahatlar.	Loyihadan ta'sirlangan barcha jamoalar.	<p>Yozma bildirishnomalar ko'rinishidagi rasmiy e'lonlar loyiha ob'ektlarining kirish joylarida va kirish yo'li bo'ylab strategik joylarda Loyihaning operatsion bosqichining boshlanishi haqida ma'lumot berish uchun joylashtiriladi.</p> <p>Telefon qo'ng'iroqlari, ijtimoiy media / lahzali xabar almashish platformalari (masalan, Telegram) va saytga / uyma-uy tashrifi orqali e'lonlar).</p> <p>Loyiha kompaniyasining yangi JABM jamoasini tanishtirish uchun jamoat uchrashuvlari, bu jamoa Juru</p>	<p>Loyiha ishga tushirilishidan kamida 2 oy oldin; va</p> <p>Yo'l ishlarini ta'mirlash, og'ir transport vositalarini safarbar qilish yoki havo uzatish liniyalari bo'ylab elektr ta'minoti kabi yuqori xavfli faoliyat boshlanishidan oldin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, Ijtimoiy mutaxassis/AMIM menejeri va JABMlar) - Bosh Pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, Ijtimoiy mutaxassis/ AMIM menejeri va JABM) - FTXK pudratchi ijtimoiy jamoasi

T/R	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI TOMONLAR
			<p>tomonidan vaqtincha ishga olingan JABMlarni o'zgartiradi.</p>		<p>(masalan, AMIM menejeri va boshqalar)</p>
		<p>Tegishli MHOLar va MVIALar</p>	<p>Tegishli MHOLar bilan kelishilgan holda operatsion bosqich faoliyati va muddatlari haqida ma'lumot berish uchun yozma xabarnomalar beriladi.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, Ijtimoiy mutaxassis/AMIM menejeri va JABMlar) - FTXK pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, AMIM)

T/R	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI TOMONLAR
					menejeri va boshqalar)
3	Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik va harakatlar rejasi yoki mahalliy tashqi tomonlarga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan boshqa SXAM bilan bog'liq masalalarni ishlab chiqish va har qanday yangilash	<p>Olga, Chorvador, Chortut, Sazagan, Saroy va Dustlik MFYlarning asosiy ta'sirlangan jamoalari aholisi.</p> <p>MHOlar; tegishli MVIAlar (kommunal xizmatlar va favqulodda xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar hamda); tegishli NNT; loyiha kredit beruvchilari.</p>	<p>AMBS mahalliy hokimiyat va jamoa yetakchilari bilan o'tkaziladi, ular favqulodda vaziyat rejasidan xabardor qilinadi va ular tomonidan o'z fikr-mulohazalari to'planadi. Uchrashuvlar natijasiga ko'ra, mahalliy hokimiyat bilan kelishilgan holda yuqori xavfli hududlardagi uyushmalar uchun vaqtinchalik jamoat uchrashuvlari va uyma-uy tushuntirish zarurati bor-yo'qligi qaror qilinadi.</p> <p>Tegishli davlat agentliklariga/organlariga favqulodda vaziyatga javob berish tartib-qoidalari va maxsus voqealar uchun kerakli koordinatsiya haqida yozma xabarlar yuboriladi.</p> <p>Zarur bo'lsa, ikki tomonlama uchrashuvlar o'tkaziladi.</p>	<p>Ishga tushirish bosqichidan 2 oy oldin va rejaning asosiy o'zgarishlari bo'lsa, yangilanadi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, ijtimoiy mutaxassis/AMIM menejeri va JABMlar) - FTXK pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, AMIM menejeri va boshqalar)

T/R	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI TOMONLAR
4	GZ va JEZ/JS oldini olish va javob choralariga oid xabardorlik	Loyiha saytlariga yaqin joylashgan jamoalarda yashovchi ayollar, yosh qizlar va o'g'il bolalar.	Loyiha saytlariga yaqin jamoalarda ayollar, yosh qizlar va o'g'il bolalar bilan FGMs o'tkaziladi. Ular reproduktiv salomatlik, jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar, genderga oid zo'ravonlik haqida ma'lumot beriladi va GZ, JEZ va JS holatlarini xabar qilishga undaladi.	Loyiha ekspluatatsiya bosqichida yillik ravishda.	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining JABMLari - FTXK pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, AMIM menejeri va boshqalar)
5	Mustaqil Ekologik va Ijtimoiy Monitoring va Hisobot (GZ-JEZ/JS oldini olish va javob choralarini, ko'rilgan shikoyatlar soni, loyiha xodimlariga JEZ/JS xabardorlik bo'yicha treninglar, va boshqalarni o'z ichiga oladi.)	Loyiha kreditorlari va boshqa manfaatdor tomonlar.	Regulyator talablariga va loyiha kredit beruvchilari tomonidan belgilangan ishlash talablariga muvofiqlikni baholash uchun AMIM auditlari.	Loyiha ekspluatatsiya bosqichida yillik ravishda.	<ul style="list-style-type: none"> - Mustaqil AMIM maslahatchisi - Loyiha kompaniyasining JABMLari - FTXK pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, AMIM menejeri va boshqalar)
6	Shikoyat mexanizmini joriy etish	Barcha aniqlangan manfaatdor tomonlar, jumladan, loyiha ishchi kuchi.	Ushbu hujjatning 5.2. bo'limida tavsiflanganidek.	Operatsiya boshida tashkil etilgan va tezkor va samarali javob berishni osonlashtirish uchun butun operatsiya	<ul style="list-style-type: none"> - Loyiha kompaniyasining ijtimoiy jamoasi (ya'ni, Ijtimoiy mutaxassis/AMIM)

T/R	FAOLIYAT	MANFAATDOR TOMON	ISHTIROK ETISH USULI	VAQT VA CHASTOTA	MAS'ULIYATLI TOMONLAR
				bosqichida boshqariladi.	menejeri va JABMLar) - Bosh Pudratchi ijtimoiy jamoasi (masalan, Ijtimoiy mutaxassis/ AMIM menejeri va JABM)

5.2 Ta'sir choralarini qo'llashni oldini olish choralari

Manfaatdor tomonlar o'z fikr-mulohazalarini bildirish va xavotirlarini ko'tarishlari uchun ta'qibdan (masalan, tahdidlar, qo'rqitish, qiynoqlar yoki zo'ravonlik) qo'rqmasdan amalga oshirishi kerak, bu loyiha umr bo'yi davomida mazmunli muloqotni ta'minlash uchun zarur. Loyiha kompaniyasi, tayinlangan Bosh va FTXK pudratchilari va loyiha qurilishi va ekspluatatsiya bosqichlarida ishtirok etadigan barcha sub-pudratchilar quyidagilarni amalga oshiradi:

- Javob choralari (ta'qib) uchun nolinchil toqatlilik siyosatini qabul qiladi, bu loyiha-spetsifik kodlari va AMIM/KS siyosatlarida aks etadi. Bu manfaatdor tomonlar bilan barcha muloqotlar davomida ularga yetkaziladi.
- Agar ta'qib xavfi yuzaga kelsa (masalan, manfaatdor tomonlar xavfsizligi to'g'risida xavotir bildirs), manfaatdor tomonlar bilan muloqot jarayoni qatnashchilar xavfsizligini ta'minlash uchun moslashtirilishi kerak (masalan, uchrashuv joyi yoki sanasini oshkor qilmaslik).
- Qatnashchilarga muloqot/maslahatlashuv maqsadi haqida ma'lumot beriladi va qatnashuv ro'yxatini imzolash uchun rozilik olishadi. Qatnashchilarga ushbu ma'lumot qanday ishlatilishi haqida ma'lumot beriladi va ularning ismlarini oshkor qilmaslik imkoniyati beriladi.
- Loyiha-spetsifik kodlarini amalga oshirishni ta'minlash uchun xodimlar o'rtasida xabardorlikni oshiring va xost jamoalar va loyiha LTEFlari bilan muloqotda xodimlarning xatti-harakatlari kutishlari haqida treninglar o'tkazing.
- Javob choralari haqidagi da'volar darhol hal qilinadi. Javoblar xavf ostida bo'lganlar bilan maslahatlashgan holda amalga oshiriladi va ta'qibga qarshi choralari va amalga oshirish uchun choralari qurbonlar bilan kelishiladi. Shaxsiy ma'lumotlar oshkor qilinmaydi.

6 SHIKOYATLARNI KORIB CHIQISH MEXANIZMI

Loyiha faoliyati (qurilish, ishga tushirish va ekspluatatsiya davomida) manfaatdor tomonlar uchun potentsial noqulayliklar yoki atrof-muhit va ijtimoiy ta'sirlarni keltirib chiqarishi mumkin, shuning uchun ta'sirlangan tomonlardan kelgan shikoyatlarni hal qilish uchun shikoyat mexanizmini tashkil etish zarur. Shikoyat mexanizmining maqsadi - loyiha atrof-muhit va ijtimoiy faoliyatiga oid manfaatdor tomonlarning tashvishlari va shikoyatlarini qabul qilish va hal qilish tizimini yaratishdir.

Shikoyat mexanizmi manfaatdor tomonlar bilan muloqotning muhim qismidir va AMIM ochiq ma'lumotlar jarayonidan boshlab, qurilish va ekspluatatsiya davomida va loyiha umrining oxirigacha faol bo'ladi. Shikoyat mexanizmi tushunarli va shaffof jarayonni ishlatadi, madaniy jihatdan mos keladigan va bepul foydalanish mumkin bo'lgan bo'ladi; shuning uchun barcha manfaatdor tomonlar/ta'sirlangan tomonlar shikoyatni ko'tarish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Shikoyat mexanizmi bo'yicha umumiy javobgarlik va hisobdorlik loyiha kompaniyasiga yuklatiladi. Biroq, shikoyat qurilish, foydalanishga topshirish yoki foydalanish bosqichlari bilan bog'liqmi, ya'ni qurilish va ishga tushirish vaqtida Bosh pudratchisi va ekspluatatsiya jarayonida FTXX kompaniyasi bilan bog'liqligiga qarab, amalga oshirish topshirilishi va alohida tomonlarga tegishli bo'lishi mumkin.

6.1 Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining asosiy tamoyillari

Loyiha uchun shikoyat mexanizmi quyidagi tamoyillarga amal qiladi:

- Shikoyat mexanizmi protsedurasining maqsadi dastlab aniq qilib tushuntiriladi;
- Jarayon loyiha xavflari va ta'sirlariga mos ravishda moslashtiriladi;
- Jarayon barcha manfaatdor tomonlarga shaffof va hisobdor bo'ladi, bu yozma shaklda amalga oshiriladi, ommaga e'lon qilinadi va tegishli manfaatdor tomonlarga tushuntiriladi;
- Shikoyat mexanizmi aniq, tushunarli va oson kirish mumkin bo'ladi, mahalliy til va og'zaki ma'lumot berish orqali amalga oshiriladi, agar jamoalar o'qish yoki yozishni bilmasa;
- Shikoyat yoki xavotirlar tezda hal qilinadi;
- Mexanizm shikoyatlarni kiritish bilan bog'liq hech qanday xarajat yoki jazoni o'z ichiga olmaydi;
- Aniqlikni saqlash siyosati, maxfiylik choralari va shikoyat bilan bog'liq shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, shuningdek, shikoyatlarni anonim ravishda yuborish imkoniyati kabi ehtiyot choralari mavjud bo'ladi.

6.2 Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi doirasi

Shikoyat mexanizmining doirasi manfaatdor tomonlarning loyiha faoliyatiga oid muammolari va tashvishlarini baholash va hal qilish, AMITBga muvofiq yumshatish va kompensatsiya choralarini amalga oshirish va Loyihaning atrof-muhit va ijtimoiy ko'rsatkichlaridan iborat.

Ta'sirlangan tomonlardan olingan barcha tegishli da'volar qabul qilinadi va tekshiruvdan oldin hukm qilinmaydi, hatto shikoyatlar kichik bo'lsa ham. Bu genderga asoslangan zo'ravonlik, jinsiy ekspluatatsiya va zo'ravonlik, jinsiy to'kintirish, loyiha xodimlari va jamoa a'zolari o'rtasidagi to'qnashuvlarga oid shikoyatlarni ham o'z ichiga oladi.

Biroq, yaxshi amaliyotga ko'ra, quyidagi da'volar loyiha darajasidagi mexanizmlardan tashqariga yo'naltiriladi:

- Loyihaga aloqasi yo'qligi aniqlangan shikoyatlar.
- Hukumat siyosati va hukumat institutlariga oid muammolar.
- Jinoyat faoliyati va zo'ravonlikni tashkil etadigan shikoyatlar, huquqni muhofaza qilish organlari va sud tizimiga yo'naltiriladi.
- Tijorat nizolari: Tijorat masalalari shartnomaviy kelishuvlarda ko'rsatiladi va masalalar turli tijorat hal qilish mexanizmlari yoki fuqarolik sudlari orqali hal qilinadi.

Ko'rib chiqish bosqichida har qanday shikoyat rad etilgan taqdirda, shikoyatchiga ushbu qaror, shu jumladan sababini asoslash haqida xabar beriladi.

6.3 Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmini boshqarish bosqichlari

6.3.1 Shikoyatlarni ko'rib chiqish tartiblarini e'lon qilish.

Ta'sirlangan Subyektlar (A)" deb tasniflangan manfaatdor tomonlarga ShKChMning maqsadi va tuzilmasi hamda loyiha bilan bog'liq shikoyatlarni boshqarish jarayoni AMITB dastlabki bosqichlarida tushuntiriladi. Ta'sirlangan jamoalar va zaif guruhlar uchun ShKChMni tanishtirish ularning loyiha ShKChM imkoniyatlaridan foydalanish huquqini anglashlariga yordam beradi. ShKChMni e'lon qilish uchun quyidagi usullar qo'llaniladi:

- Rasmiy maslahat xatlari / yozishmalar.
- Rasmiy e'lonlar.
- Jamoat uchrashuvlari.
- FGM va AMBS.
- AMITB asosiy tadqiqotlari davomida uy xo'jaliklari so'rovnomalari.

ShKChM loyiha ta'sirlangan jamoalar orasida keng e'lon qilinadi, zarur hollarda loyiha tanishtiruv varaqalari yordamida. Taqdim etilgan ma'lumotlar ingliz, o'zbek va rus tillarida bo'ladi va quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Loyiha darajasidagi mexanizmlar nimalarni amalga oshirishi va shikoyatchilar kompaniyaning shikoyat mexanizmidan foydalanish orqali qanday foydalar olishi haqida.
- Kim shikoyat qilishi mumkin (ya'ni, barcha manfaatdor tomonlar).
- Qayerda, qachon va qanday qilib jamoa a'zolari shikoyatlarni kiritishlari mumkin.
- Kim shikoyatlarni qabul qilish va ularga javob berish uchun mas'ul.
- Shikoyatchilar kompaniyadan qanday javob kutishlari mumkin, shu jumladan javob berish vaqti; va
- Yana qanday huquqlar va himoyalar kafolatlanadi.

6.3.2 Shikoyat topshirish

ShKChMShikoyatlarni Og'zaki va/yoki Yozma Shikoyatlar Qabul Qilish Imkonini Ta'minlaydi Tashqi shikoyatlarni xabar qilish kanallari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Umumiy maslahat forumi (ya'ni, jamoa yig'ilishlari, FGM, AMBS).
- Telefon qo'ng'iroqlari.
- Email orqali yozishmalar.
- Loyiha maydonlariga kirish joylarida shikoyat qutisi.
- Loyiha xodimlariga, shu jumladan JABMlarga va xavfsizlik xodimlariga (Loyiha kirish nuqtalarida va maydon ofislarida xavfsizlik xodimlari shikoyatlar bilan to'g'ri ishlash uchun xabardor va o'qitilgan bo'lishi kerak) yozma/og'zaki murojaat qilish.

Ma'lumotlar loyiha maydoniga kirish joylarida, shikoyat qutilari joylashgan joylarda beriladi, shikoyatlarni kuzatish jarayoni va muddatlari haqida odamlarni xabardor qilish.

Agar shikoyat qiluvchi odam savodsiz bo'lsa yoki shikoyatni og'zaki tarzda taqdim etishni afzal ko'rsa, ular tegishli JABMlar (yoki boshqa malakali E&S jamoasi a'zolari) bilan uchrashish imkoniyatiga ega bo'ladi. JABM yoki AMIMjamoasi a'zolari shikoyatning tafsilotlarini yozib oladi va shikoyat qiluvchiga asosiy elementlar to'g'ri aks ettirilganligini tasdiqlash uchun ovoz chiqarib o'qib beradi. Agar tegishli AMIM xodimlari mavjud bo'lmasa, xavfsizlik xodimlari shikoyatlarni qabul qilib, ularni rasmiy shikoyat jarayoni orqali ro'yxatga olishni ta'minlaydi.

Agar anonim shikoyat (masalan, shikoyat qiluvchi haqida ma'lumot berilmagan xat yoki email) yoki shikoyat qiluvchi anonim qolishni so'rasa, shikoyat qabul qilinadi va qayta ishlanadi.

Izoh: Loyihaning qurilish bosqichida JABMLar har oyda mahalliy hamjamiyat yetakchilari va tuman hokimliklari bilan (yoki ushbu tomonlarning tegishli bildirishnomalari asosida) maxsus ShKChM axborot kanallari orqali xabar qilinmagan har qanday shikoyatlar bo'yicha muloqot qiladilar.

Jamoalarning shikoyatlari haqida xabar berish uchun odatiy (yoki an'anaviy) platformalar mahalliy hamjamiyat yetakchilari va tuman hokimliklari a'zolari bilan yozma va og'zaki muloqotni (jumladan, mahallalar yig'ilishlari va ijtimoiy tarmoqlardagi eshittirishlarda ko'tarilgan) o'z ichiga olishi mumkin.

Loyiha JABM'lari ushbu muqobil platformalarda ko'tarilgan har qanday shikoyatlarni muntazam ravishda kuzatib boradi va har qanday shikoyatlarni maxsus tashqi ShKChMga muvofiq qayta ko'rib chiqish tartib-qoidalarini uchun loyiha shikoyatlar jurnallarida qayd etadi.

6.3.3 Shikoyatni kuzatib borish

Yuqorida sanab o'tilgan axborot kanallari orqali shikoyatlar kelib tushgandan so'ng, ko'tarilgan har qanday muammo yoki tashvishlarni ochiq qoldirmaslik uchun barcha shikoyatlar tegishli tarzda tekshirilishini ta'minlash uchun quyidagi bosqichlar bajariladi.

- Shikoyat registrlar shaklida qayd etiladi (masalan, ichki/ishchi va tashqi/uchinchi shaxslarning shikoyatlari jurnallari). Registrda quyidagilar bo'ladi:
  - Shikoyat tafsilotlari
  - Shikoyatni hal qilish uchun mas'ul bo'lgan xodimlar/bo'lim(lar).
  - Jarayonni kuzatish maydonlari (qabul qilish sanalari, holat, natijalar sanalari)
  - Shikoyatchiga javob
  - Bunday shikoyatning takrorlanishining oldini olish uchun tuzatuvchi va profilaktika choralari ko'riladi.
- Shikoyatlar iloji boricha tezroq (qabul qilingan kundan boshlab bir haftadan kechiktirmay) e'tirof etiladi va shikoyatchiga tashkilot to'g'ri javob berayotganiga ishonch hosil qilish uchun shikoyat raqami va javob berish muddati ko'rsatilgan rasmiy tasdiqнома yuboriladi.

- Ko'p manfaatlar va ko'p sonli jabrlangan odamlar yoki jinsiy zo'ravonlik va zo'ravonlik yoki genderga asoslangan zo'ravonlik bilan bog'liq bo'lgan nozik shikoyatlar bo'lsa, murakkabroq tergov talab qilinsa, shikoyatchi ikki hafta ichida yangilanish oladi. qabul qilingan shikoyat, shikoyatni hal qilish uchun zarur bo'lgan harakatlar va mumkin bo'lgan muddatlarni tushuntirish; va
- Loyiha kompaniyasi birinchi maktubda qaysi da'volar mexanizm doirasidan tashqarida ekanligini va jamoalar ushbu potentsial muammolarni hal qilish uchun qanday muqobil mexanizmlardan foydalanishi mumkinligini tushuntirib beradi.

6.3.4 Shikoyatlarni ko'rib chiqish va tekshirish

Berilgan shikoyatlarning holatlariga qarab, shikoyatlarni hal qilishda turli bo'limlarni jalb qilish kerak bo'lishi mumkin. Shikoyatni ko'rib chiqish uchun mas'ul shaxs(lar) shikoyatlarning qonuniyligini tasdiqlash jarayonini tashkil qiladi va tafsilotlarni tekshirishni tashkil qiladi.

Agar shikoyatlar murakkab bo'lsa va ularni tezda hal qilib bo'lmasa, muammoning kuchayishiga yo'l qo'ymaslik uchun keng qamrovli tekshiruv talab qilinishi mumkin. Qurilish bosqichida tergov va ko'rib chiqish bosh pudratchisiga topshirilishi mumkin bo'lsa-da, mas'ul va javobgar tomon Loyiha kompaniyasi bo'lib qoladi. Shikoyat mexanizmi "xarajatsiz" tamoyiliga mos kelishi kerak. Agar tergov guruhi ichki shaklda tuzilgan bo'lsa, e'tiborga olinadigan masalalar potentsial manfaatlar to'qnashuvi, malaka, gender tarkibi va byudjetni o'z ichiga oladi. Shikoyatchilar bilan uchrashuvlar va tegishli joylarga tashriflar o'tkaziladi.

Barcha shikoyatlar topshirilgandan keyin ikki hafta ichida loyihaning mas'ul tomoni tomonidan tekshiriladi. Shikoyatlarni ko'rib chiqish uchun uzoqroq muddat talab qilingan taqdirda, shikoyatchiga bu kechikish haqida xabar beriladi va javob berish uchun kutilayotgan vaqt haqida ma'lumot beriladi. Shikoyatlarni ko'rib chiqish uchun uzoqroq muddat talab qilingan taqdirda, shikoyatchiga bu kechikish haqida xabar beriladi va javob berish uchun kutilayotgan vaqt haqida ma'lumot beriladi.

Nozik shikoyatlar (masalan, bir nechta manfaatlarni o'z ichiga olgan yoki jinsiy zo'ravonlik va ta'qib yoki genderga asoslangan zo'ravonlik yoki jamoa bilan bog'liq mojarolar bilan bog'liq) hollarda, bu tashqi tashkilotlarni qo'shma tergovga jalb qilishga yordam beradi yoki mahalliy yoki milliy shaxslarning ishtirok etishiga imkon beradi. shikoyatchilar ushbu yondashuvga rozi bo'lgan taqdirdagina hokimiyat organlari.

6.3.5 Shikoyatlarni hal qilish variantlari va javob

Har xil turdagi shikoyatlarni hal qilishda qo'llaniladigan yondashuv masalaning xususiyatiga, yuzaga kelish chastotasiga va shikoyatlar soniga qarab farqlanadi. Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining moslashuvchanligi har bir alohida turdagi shikoyatlar uchun muayyan tartibni belgilash o'rniga, har xil turdagi shikoyatlar uchun mos echimlarni taqdim etish imkonini beradi.

Misol uchun, bu variantlar zararli faoliyatni o'zgartirish yoki to'xtatish yoki ularning vaqtini va ko'lamini cheklashni (masalan, qurilish changi, shovqin yoki kirish yo'li shovqini uchun), yarashuv va kechirishni osonlashtirishni hamda manfaatdor tomonlarni jalb qilish strategiyasini qayta ko'rib chiqishni o'z ichiga olishi mumkin.

Shikoyatni hal qilish shikoyatchiga qaysi formatni afzal ko'rganiga qarab yozma shaklda yoki og'zaki shaklda etkaziladi, lekin barcha hollarda yozma qayd Kompaniya tomonidan saqlanadi. Shikoyat/da'vo rad etilgan yoki kompaniya chora ko'rishni talab qilmagan hollarda, kompaniya vakili nizo kuchayib ketishining oldini olish uchun ariza beruvchini muvofiqlikni tekshirish jarayoni natijalari haqida xabardor qilganda diplomatik bo'ladi.

Da'vo qabul qilingan taqdirda, taklif qilingan yechim taklif qilinadi va belgilangan muddatda shikoyatchiga etkaziladi. Agar shikoyatchi taklif qilingan qarorni qabul qilmasa, kompaniya vaziyatni qayta baholaydi, shikoyatchi bilan xulosani muhokama qiladi va aniqlaydi va shikoyat qilish mexanizmidagi barcha muqobil variantlar o'rganilganligiga ishonch hosil qiladi. Agar shikoyatchi taklif qilingan yechimga rozi bo'lmasa, kompaniya vaziyatni qayta ko'rib chiqadi, shikoyatni ko'rib chiqish mexanizmi doirasidagi barcha muqobil variantlar o'rganilganligini ta'minlash uchun shikoyatchi bilan o'z xulosalarini muhokama qiladi va aniqlaydi.

Eslatma: ShKChM loyihasi boshqa mavjud shikoyat mexanizmlarini, shu jumladan huquqiy mexanizmlarni almashtirmaydi.

Taklif etilayotgan yechim barcha ishtirokchilar tomonidan qabul qilingan yoki kelishilgan taqdirda, ish yopiladi va zarur harakatlar amalga oshirilganligi to'g'risida dalillar to'planadi. Bunday dalillar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Da'voni tugatish uchun jamoaviy bitim tuzish yoki tasdiqlashni olish va uni ish hujjatlari bilan birga topshirish uchun shikoyatchi bilan uchrashuv o'tkazish; va
- Shikoyat va ular qanday hal qilinganligi haqida to'liq ma'lumot yaratish uchun suratga oling yoki boshqa hujjatli dalillarni to'plang.

Ariza beruvchi taklif etilayotgan qaror natijalaridan qoniqmagani taqdirda, keyingi muhokama va qayta ko'rib chiqish bo'yicha harakatlar shikoyatchining noroziligi to'g'risida xabardor qilingan kundan boshlab 2 hafta ichida yakunlanadi va xabardor qilinadi.

6.4 Qurilish va foydalanishga topshirish bosqichida shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi

Qurilish va foydalanishga topshirish bosqichida quyidagi tomonlar uchun shikoyatlarni ko'rib chiqishning ikkita alohida mexanizmi joriy etilishi kerak"

- Ichki tomonlar; qurilish va ishga tushirish bo'yicha xodimlar, ishchilar, loyiha xodimlari (shu jumladan subpudratchilar va tashrif buyuruvchilar; va
- Tashqi tomonlar.

Loyiha kompaniyasi mas'uliyatli va mas'uliyatli bo'lib qolsa-da, EPC pudratchisi ichki va tashqi shikoyat mexanizmlarini boshqaradi. Xodim a'zosiga barcha shikoyatlarni qabul qilish va ularni kuzatib borish mas'uliyati yuklanadi. Shuningdek, ular tegishli xodimlarni o'qitishlari kerak (quyida ko'rsatilgan). Shikoyatlar bosh pudratchisi tomonidan tekshiriladi va loyiha kompaniyasi yoki boshqa subpudratchilar bilan muvofiqlashtirishni talab qilishi mumkin. Barcha qabul qilingan shikoyatlar qabul qilingan kundan boshlab bir hafta ichida yoki shikoyatning dolzarbligiga qarab tezroq qabul qilinadi.

Manfaatdor tomonlar ishtirokini boshqarish uchun mas'ul bo'lgan xodimga tegishli resurslar ajratiladi. Ushbu tayinlangan xodim shikoyatlarni kuzatish va boshqarish uchun ham javobgar bo'ladi. Qo'shimcha jamoa yoki mavjud jamoaning bir qismi xodimni qo'llab-quvvatlashi mumkin; ammo, xodimlar jalb qilish jarayonlarida tajribaga ega bo'ladilar va manfaatdor tomonlarni jalb qilish bo'yicha kreditor talablari bilan tanishadilar.

Tashqi shikoyat blankalari saytga kirish eshigida o'zbek, rus, xitoy va ingliz tillarida taqdim etiladi. Muhrlangan va qulflangan "shikoyat qutlari" shikoyat arizasini topshirish uchun Loyiha maydonchasiga kirishda taqdim etiladi. AMIM menejerining aloqa ma'lumotlari shaxs tayinlangandan so'ng saytning asosiy kirish eshigidagi e'lonlar taxtasida e'lon qilinadi. Yozib olish, ko'rib chiqish, kuzatish va javob berish jarayoni 7.3-kichik bo'limda ko'rsatilgandek bo'ladi.

Agar tashqi shikoyatlar telefon, maktub yoki elektron pochta orqali qabul qilingan bo'lsa, ular ham rasmiy ravishda qayd etiladi va tayinlangan vakil tomonidan tegishli tarzda kuzatib boriladi. Shikoyatning yechimi shikoyatchi afzal ko'rgan formatga qarab shikoyatchiga etkaziladi. Shikoyat/da'vo rad etilgan yoki kompaniya chora ko'rishni talab qilmagan hollarda, kompaniya vakili nizo kuchayib ketishining oldini olish uchun ariza beruvchini muvofiqlikni tekshirish jarayoni natijalari haqida xabardor qilganda diplomatik bo'ladi.

Kompaniya vaziyatni qayta baholaydi, nizolar paytida arbitraj uchun mas'ul bo'lgan shikoyatchi va mahalliy hamjamiyat a'zolari bilan uchrashuv tashkil qiladi yoki ixtilofli guruhlarni vositachilik qiladi, xulosalarni muhokama qiladi va aniqlaydi va shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmidagi barcha muqobil variantlar o'rganilganligiga ishonch hosil qiladi.

Shikoyatni topshirish, tekshirish, asosiy sababni aniqlash (agar mavjud bo'lsa), tuzatuvchi va oldini olish harakatlari va har qanday kuzatuv (shu jumladan monitoring) bo'yicha rasmiy yozuvlar shikoyatni kuzatish shaklida qayd etiladi va boshqa barcha tegishli dalillar bilan hujjatlashtirilgan ma'lumot sifatida saqlanadi. kuzatish yoki tuzatish/yopish harakatlari.

Kuzatuv formasida shikoyatni hal qilish uchun qilingan barcha harakatlar va yuzaga kelgan har qanday keyingi muloqot, shuningdek, vaziyatning kelajakdagi monitoringi yoki boshqa rejalashtirilgan harakatlar bayon qilinadi. To'ldirilgan va imzolangan shakllar shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining maxsus papkasida saqlanadi, ular mustaqil ekologik va ijtimoiy auditorlar kabi tegishli tashqi tomonlarga ko'rib chiqish uchun taqdim etiladi.

Shikoyat turi va javob darajasidan qat'i nazar, ishchilar va uchinchi shaxslar (jumladan, zarar ko'rgan jamoalar) tomonidan bildirilgan barcha shikoyatlar qayd etiladi va AMIM muntazam monitoringi va hisobotining bir qismi sifatida Loyiha kompaniyasi va loyiha kreditorlariga xabar qilinadi. Qurilish jarayonida shikoyatlarni boshqarish monitoringi va baholash uchun maxsus asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI) qo'llaniladi.

Eslatma: Shaxsiy ma'lumotlar va yozuvlar himoya qilinadi va faqat shikoyatlarni hal qilish yoki tahlil qilish uchun ishlatiladi. Hech qanday shaxsiy ma'lumotlar oshkor etilmaydi yoki ommaviy ravishda xabar qilinmaydi.

Favqulodda vaziyatlarda javob berishni talab qiladigan SS, MMQ, X va AMMQ masalalari, kasbiy va jamoat salomatligi va xavfsizligi rejasiga, shuningdek, Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik ko'rish va harakat qilish rejasiga muvofiq favqulodda xabar berishning maxsus kanallari orqali xabar qilinadi.

6.5 Foydalanish bosqichida shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi

Loyihaning foydalanish bosqichidagi shikoyat mexanizmi qurilish va ishga tushirish bosqichidagiga o'xshash bo'ladi. Shikoyat mexanizmi ichki va tashqi tomonlar uchun mavjud bo'ladi.

Xodimlar a'zosi qabul qilingan ichki va tashqi shikoyatlarni tegishli tarzda boshqarish (yozib olish, ko'rib chiqish, tekshirish va javob berish) uchun tayinlanadi va javobgar bo'ladi. Ichki shikoyat blankalari o'zbek, rus va ingliz tillarida saytning muhim joylarida, har bir joyda shikoyat yuborish

uchun yopiq va qulflangan “pochta qutisi” bilan taqdim etiladi. Pochta qutisi muntazam ravishda tekshiriladi.

Tashqi shikoyat blankalari saytga kirish eshigida o'zbek, rus, xitoy va ingliz tillarida taqdim etiladi. Muhrlangan va qulflangan “shikoyat qutlari” shikoyat arizasini topshirish uchun Loyiha maydonchasiga kirishda taqdim etiladi. Yozib olish, ko'rib chiqish, kuzatish va javob berish jarayoni yuqorida tavsiflanganidek bo'ladi. Operatsiyalar davomidagi barcha shikoyatlar kamida 5 yil davomida qayd etiladi, bunda yozuvlar saytda saqlanadi.

Agar tashqi shikoyatlar xat yoki elektron pochta orqali qabul qilingan bo'lsa, ular ham rasmiy ravishda qayd etiladi va tayinlangan vakil tomonidan tegishli tarzda kuzatib boriladi. AMIM menejerining aloqa ma'lumotlari shaxs tayinlangandan so'ng saytning asosiy kirish eshigidagi e'lonlar taxtasida e'lon qilinadi.

Shikoyatlarni ko'rib chiqish va kasaba uyushmalari vakillari bilan kelishilgan holda uchastkalarda ishchilar tomonidan tanlangan ishchi vakillari bo'ladi.

Favqulodda vaziyatlarda javob berishni talab qiladigan SS, MMQ, X va AMMQ masalalari, kasbiy va jamoat salomatligi va xavfsizligi rejaloriga, shuningdek, Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik ko'rish va harakat qilish rejasiga muvofiq favqulodda xabar berishning maxsus kanallari orqali xabar qilinadi.

6.6 Ayollar, zaif va kam ta'minlangan aholining shikoyatlarini ko'rib chiqish tartibi

jinsiy zo'ravonlik (JZ) holatlari haqida xabar berilishini ta'minlash uchun Loyiha kompaniyasi va bosh pudratchisi tomonidan quyidagi tartiblar amalga oshiriladi:

- Workers will be provided with information regarding worker code of conduct in local languages as part of their employment contract which will include provisions for reporting, investigations, termination and disciplinary action against those who perpetrate gender violence and harassment.
- Loyiha kompaniyasi va bosh pudratchisi ishchi kuchi uchun mahalliy hamjamiyat a'zolari va ularning hamkasblariga, ayniqsa ayollarga nisbatan gender asosidagi zo'ravonlik va ta'qiblar va har qanday JZ holatlari haqida xabar berish uchun shikoyat qilish mexanizmining mavjudligi haqida majburiy muntazam treninglar va xabardorlikni oshirish ishlarini olib boradi.
- The workers will be made aware of the laws and regulations that make sexual harassment and gender-based violence a punishable offense which is prosecuted.

- Ayol ishchilarga oson munosabatda bo'ladigan va ularga yaqinlashib bo'ladigan S, X va AM guruhi va JABM tarkibiga ayollarning muvozanatli vakilligini kiritishni ta'minlash.
- Ishchilar va mezbbon hamjamiyat a'zolari tomonidan anonim jinsiy zo'ravonlik shikoyatlari uchun vositalarni ishlab chiqish va shikoyatchilarning maxfiylikni himoya qilish.
- Loyiha kompaniyasi va Bosh pudratchisi loyiha ishchilariga tegishli bo'lgan mezbbon jamoalarda gender zo'ravonlik va ta'qibga oid har qanday shikoyatlarni tekshirishda mahalliy hokimiyat organlari bilan yaqin hamkorlikda ishlaydi.
- Bosh pudratchisi maqsadli treninglar (shu jumladan, etakchilik va qarorlar qabul qilish kabi hayotiy ko'nikmalar bo'yicha) va ayollar kabi zaif ishchilarni xabardorligini oshirishni ta'minlaydi; va
- Nazorat samaradorligini baholash uchun GZ faoliyatini monitoring qilish uchun monitoring tizimini ishlab chiqish.

6.6.1 Gender asosidagi zo'ravonlik va jinsiy zo'ravonlik (GZJZ)

GZJZ haqida anonim hisobot berish uchun kanallar va vositalar ishlab chiqiladi. Xabar berish kanallari bunday hodisalar haqida xabar berishni rag'batlantirish uchun xavfsizlik va maxfiylikni ta'minlashi kerak. Hisobot kanallari shikoyat/fikr-mulohaza qutilari, bepul telefon raqami, tayinlangan jamoat tashkiloti (masalan, NNT va boshqalar), maqsadli foydalanuvchilar guruhi yoki mahalliy ayollar tashkiloti bo'lishi kerak. Hisobot kanallari bolalar va yoshlarni oldinga chiqishga undash uchun anonim va bolalarga mos variantlarni o'z ichiga olishi kerak.

6.7 Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmining aloqa ma'lumotlari

Taklif etilayotgan Loyiha bo'yicha o'z shikoyatlari yoki mulohazalarini bildirishlari uchun manfaatdor tomonlarga quyidagi tafsilotlar taqdim etiladi.

Eslatma: Loyihaning qurilish bosqichidagi oldingi MTJQRda ko'rsatilgan jalb qilish usullari, loyiha kompaniyasining JABMLarini tanishtirish uchun ishlatiladi. Ushbu JABMLar, loyiha kompaniyasining AMIM xodimlari tayinlanishi va ishga qabul qilinishi tugagandan so'ng, hozirda mahalliy AMITB va AMITB konsultantlari (Juru Limited) tomonidan ishlayotgan JABM jamoasidan manfaatdor tomonlarni jalb qilish va shikoyatlarni boshqarish funksiyalarini o'z zimmasiga oladi.

Eslatma: Loyihaning qurilish bosqichidagi oldingi MTJQRda ko'rsatilgan jalb qilish usullari, loyiha kompaniyasining JABMLarini tanishtirish uchun ishlatiladi. Ushbu JABMLar, loyiha kompaniyasining AMIM xodimlari tayinlanishi va ishga qabul qilinishi tugagandan so'ng, hozirda mahalliy AMITB va AMITB konsultantlari (Juru Limited) tomonidan ishlayotgan JABM jamoasidan manfaatdor tomonlarni jalb qilish va shikoyatlarni boshqarish funksiyalarini o'z zimmasiga oladi.

6-1-jadval ShKChM bo'limi xodimlarining aloqa ma'lumotlari (loyihani rejalashtirish bosqichida)

JAMOATCHILIK BILAN ALOQALAR BO'YICHA MUTAXASSIS (ABM)	KORXONASI	ALOQA MA'LUMOTLARI
Iroda Malikova	Juru	Elektron pochta: i.malikova@juru.org Mob: +998-71-202-0440
Dinara Rustami	Juru	Elektron pochta: d.rustami @juru.org Mob: +998-71-202-0440

6-2-jadval ShKChM bo'limi xodimlarining aloqa ma'lumotlari (loyihani rejalashtirish bosqichida)

KORXONASI	ALOQA MA'LUMOTLARI
Loyiha tashkiloti	Ismi: Mahmudov Sherzod Tel: +99895 1150306 Elektron pochta: smaxmudov@acwapower.com
Bosh pudratchi	Ismi: Xavasxon Parpieva Tel: +99893 9760710 Elektron pochta: khavaskhon.parpieva@Intecc.com
Operatsion va ta'mirlash kompaniyasi	Ismi: [tasdiqlash jarayonida] Tel: [tasdiqlash jarayonida] Elektron pochta: [tasdiqlash jarayonida]

Loyiha kompaniyasi va Bosh Pudratchisi/FTXK kompaniyasining aloqa ma'lumotlari qurilish va foydalanish bosqichlari boshlanishidan oldin tasdiqlanadi.

6.8 Texnologik jarayon va vaqt

6-3-jadval ShKChM jarayonining umumiy ko'rinishi

HARAKAT	VAQT JADVALI
Shikoyat qabul qilinadi/topshiriladi.	-
<ul style="list-style-type: none"> Shikoyat ro'yxatdan o'tkazildi. Ariza beruvchiga murojaatnoma qabul qilinganligini tasdiqlash uchun murojaat qilinadi va javob berish muddati tasdiqlanadi. 	Shikoyat berilgan kundan boshlab 7 ish kuni ichida
<ul style="list-style-type: none"> Shikoyat Maslahatchi va Loyiha kompaniyasining CLO vakillari tomonidan tekshiriladi. Tuzatish choralari to'g'risida qaror qabul qilinadi. 	Shikoyat berilgan kundan boshlab 14 ish kuni ichida*
<ul style="list-style-type: none"> Taklif etilayotgan tuzatish choralari yoki tegishli tushuntirishlar shikoyatchiga yetkaziladi. 	Shikoyat berilgan kundan boshlab 14 ish kuni ichida

HARAKAT	VAQT JADVALI
<ul style="list-style-type: none"> Shikoyatchidan tuzatish choralari yoki tushuntirishlar bo'yicha fikr bildirish so'raladi. <p>Eslatma: Shikoyatchi birinchi javobdan qoniqmagan taqdirda quyidagi choralar ko'riladi.</p>	
Birinchi tuzatish javobi haqida salbiy fikr bildirilgan taqdirda quyidagi tartib-qoidalar qo'llaniladi	
<ul style="list-style-type: none"> Ariza beruvchining fikr-mulohazalari shikoyatlar reestrída qayd etiladi (ya'ni, norozilik sababi). Agar shikoyatchining muqobil yechim so'rovi bo'lsa, bu so'rov fikr-mulohazaning bir qismi sifatida qayd etiladi. 	Shikoyat berilgan kundan boshlab 14 ish kuni ichida
<ul style="list-style-type: none"> Shikoyat maslahatchi va loyiha kompaniyasining AMIM menejeri tomonidan qayta ko'rib chiqiladi. Taklif etilayotgan yangi chora-tadbirlar yoki qo'shimcha tushuntirish/asoslash bilan yakuniy qaror ichki tartibda tayyorlanadi. 	Shikoyat berilgan kundan boshlab 28 ish kuni ichida
<ul style="list-style-type: none"> Yangi taklif qilingan yechim yoki yakuniy qaror, qo'shimcha tushuntirish/asoslash bilan shikoyatchiga yetkaziladi. <p>Eslatma: Agar shikoyatchi ikkinchi javobdan qoniqmasa, quyida ko'rsatilgan choralar ko'riladi.</p>	Shikoyat berilgan kundan boshlab 28 ish kuni ichida
Ikkinchi tuzatish javobi haqida salbiy fikr bildirilgan taqdirda quyidagi tartib-qoidalar qo'llaniladi	
Shikoyat va tegishli tergov hisobotlari ko'rib chiqish uchun YSOTVTR qo'mitasiga taqdim etiladi.	Shikoyat berilgan kundan boshlab 30 ish kuni ichida
Taklif qilingan yechim bo'yicha kelishuv.	Shikoyat berilgan kundan boshlab 40 ish kuni ichida
Yakuniy qaror shikoyatchiga kelishilgan tuzatish choralari bo'yicha yuboriladi.	Shikoyat berilgan kundan boshlab 40 ish kuni ichida

HARAKAT	VAQT JADVALI
Eslatma: Agar shikoyatchi uchinchi javobdan qoniqmasa, quyida ko'rsatilgan choralar ko'riladi.	
Uchinchi tuzatish javobi haqida salbiy fikr bildirilgan taqdirda quyidagi tartib-qoidalar qo'llaniladi	
Ariza beruvchiga loyiha tashkilotidan tashqarida hal qilinmagan shikoyat yoki da'voni hal qilish uchun muqobil murojaat qilish erkinligi haqida ma'lumot beriladi.	-
*Agar muayyan muammolar uzoq davom etadigan tergov va chora-tadbirlarga olib keladigan bo'lsa, shikoyatchiga bu kechikish haqida xabar beriladi va yangilangan vaqt jadvalida javob berish tavsiya etiladi.	

6.9 Loyiha axborot markazi

Quyidagi jadvalda mahalliy hamjamiyat a'zolari loyiha hujjatlariga jismoniy kirishlari uchun Loyiha hududida loyiha hujjatlari oshkor etilishi mumkin bo'lgan tavsiya etilgan joylar ko'rsatilgan.

6-4-jadval Loyiha hujjatlariga kirish uchun jadvallarning joylashuvi

TUMAN	JOYLASHUV	ASOSLASH
Nurobod, Pastdarg'om va Samarqand tumanlari (hokimliklari)	Loyihadan ta'sirlangan tumanlarda bandlikka ko'maklashish markazlari (yoki kerak bo'lganda pochta bo'limlari / davlat maktablari).	Bandlikka ko'maklashish markazlari tumanlarda loyiha shikoyat qutilarini o'rnatish uchun mos keladi va aholi uchun LAM sifatida xizmat qilishi mumkin.

Loyiha kompaniyasi va Bosh pudratchisi taklif etilayotgan joylarning yaroqliligini aniqlash uchun jamoa yetakchilari va keksa aholi bilan keyingi maslahatlashuvlar o'tkazadi. Agar kerak bo'lsa, yuqoridagi jadvalda tavsiya etilgan joylar yangilanadi. Taklif etilgan joylarda loyiha ma'lumotlari va hujjatlari mavjudligidan tashqari, shikoyatlar ham ushbu jamoat idoralari/markazlarida qabul qilinadi. Qabul qilingan barcha shikoyatlar ushbu hujjatning 6.3-bandida ko'rsatilganidek, o'z vaqtida ko'rib chiqiladi.

LAMlarda loyiha ma'lumotlari va AMIM hujjatlarining saqlovchilari mahalla yetakchilari va tuman hokimligi a'zolari tomonidan tayinlanadi. MTJQR kommunal ma'lumot uchun hujjatlarni etkazib berishni tashkil qilish uchun vasiylarga va mahalliy rahbariyatga etkaziladi. Loyiha hujjatlari bilan bog'liq har qanday savollar, sharhlar va shikoyatlar tashqi/uchinchi tomon ShKChM qismi sifatida qabul qilinadi va ko'rib chiqiladi.

Bundan tashqari, loyiha kompaniyasi tegishli MHOLar bilan kelishilgan holda tuman hokimliklari kirish qismida loyiha haqida texnik bo'lmagan ma'lumotlarni taqdim etish uchun ma'lumot taxtasini o'rnatadi, unda loyiha xaritasi, qurilish jadvali, ShKChM bilan bog'lanish ma'lumotlari, ish o'rinlari mavjud mahalliy aholi va boshqalar.

6.10 Trening

- Shikoyat mexanizmini ma'qullash va bu jarayon mavjudligidan xabardor bo'lishlarini ta'minlash uchun loyiha rahbariyati mas'ul bo'ladi. Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmini boshqarish uchun xodimlar ajratilishini ta'minlash loyiha rahbariyatiga ham zarur.
- Ushbu xodimlar shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmidan to'liq xabardor bo'lishlari va samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan majburiyatlarni o'z zimmalariga olishlari uchun ushbu hujjatdan foydalanishlari kerak; va
- Shikoyatlarni loyihaga kirishda topshirish/ko'rib chiqish mumkin bo'lganligi sababli, xavfsizlik xodimlari ushbu jarayon bo'yicha o'qitilganligini va ushbu hujjat va har qanday tegishli shakllar, mas'ul loyiha ishtirokchilarining aloqa ma'lumotlari va boshqalardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lishini ta'minlash kerak.
- Xodimlarga Loyihaga kirish uchun treningda shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi, jumladan, uning asosiy xususiyatlari, masalan, genderga asoslangan zo'ravonlik va ta'qib holatlarini qanday taqdim etish, jarayonlar va unga qayerdan kirish mumkinligi haqida ma'lumot beriladi.

7 AMALGA OSHIRISH REJASI

MTJQR loyhasining to'g'ri ishlashi uchun boshqaruv tuzilmasini aniqlash va MTJQR majburiyatlarini amalga oshirish uchun tegishli xodimlarni tayinlash muhimdir.

7.1 Rol va mas'uliyat

Eslatma: Quyidagi rollar Loyiha kompaniyasi, Bosh pudratchisi va FTXK kompaniyasi doirasida AMIM xodimlarini to'ldirishni tugatgandan so'ng va AMIM guruhlarini uchun maxsus rollar va mas'uliyatlarni taqsimlashdan keyin ko'rib chiqilishi kerak.

Loyiha kompaniyasi va Bosh pudratchisi/FTXK kompaniyasi tomonidan tasdiqlanganidan keyin AMIM menejeri va jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha xodimining mas'uliyati quyida bayon qilinishi kerak.

7.1.1 Ijtimoiy mutaxassis (loyiha kompaniyasi)

F.I.SH.	Sherzod Maksudov
ALOQA MA'LUMOTLARI	Tel: +99895 1150306 Elektron pochta: smaxmudov@acwapower.com

Loyiha kompaniyasi tomonidan ishga olinadigan ijtimoiy mutaxassis qurilish bosqichida quyidagilar uchun javobgar bo'ladi:

- Qurilish jarayonida Loyiha kompaniyasi va Bosh pudratchisi, shuningdek, loyiha kompaniyasi (va har qanday FTXK pudratchilari) tomonidan Manfaaddor tomonlarni jalb qilish rejasini ishlab chiqishni nazorat qilish;
- Loyihani amalga oshirishning keyingi bosqichlarida, Bosh Pudratchisi tomonidan ishlaydigan JABMlar bilan kelishilgan holda, MTJQRni amalga oshirishga rahbarlik qilish;
- Loyihaning qurilish bosqichi boshlanishidan oldin, shuningdek, keyingi loyiha operatsiyalari bilan bog'liq bo'lgan erlarni sotib olish (qo'llash imkoniyati tasdiqlanishi kerak) bilan bog'liq fuqarolarning shikoyatlarini hal qilishni nazorat qilish;
- Loyihani qurilish jarayonida Bosh Pudratchining JABM tomonidan shikoyatlarni ko'rib chiqishni nazorat qilish.

7.1.2 Salomatlik, xavfsizlik va atrof-muhit bo'yicha menejer (loyiha kompaniyasi)

F.I.Sh.	Khaled AlGammaz
ALOQA MA'LUMOTLARI	Tel: +998 95 115 5106 Elektron pochta: kalgammaz@acwapower.com

SS, MMQ, X va AMMQ bo'yicha menejer quyidagilarga javobgardir:

- Manfaaddor tomonlarning strategik maqsadlarni ishlab chiqish va ularga erishishda sherik sifatida tan olinishini ta'minlash;
- Manfaaddor tomonlar bilan ishlash bo'linmasiga samarali maslahatlashuvlar o'tkazish va manfaaddor tomonlarni jalb qilishda yordam berish;
- Xatarlarni samarali boshqarish uchun manfaaddor tomonlar bilan munosabatlar bilan bog'liq masalalar va/yoki xatarlar bo'yicha yuqori rahbariyatga maslahat berish;
- MTJQR amalga oshirish va boshqarishni qo'llab-quvvatlash;
- SS, MMQ, X va AMMQ masalalari yoki favqulodda vaziyatlarni rejalashtirish bilan bevosita bog'liq bo'lgan manfaaddor tomonlarni jalb qilish tadbirlarida ishtirok etish; va
- Favqulodda vaziyatlarni rejalashtirish, mashqlar va favqulodda vaziyatlar bo'yicha har qanday tashqi manfaaddor tomonlar bilan o'zaro aloqalar, agar kerak bo'lsa.

7.1.3 SS, MMQ, X va AMMQ bo'yicha menejeri (Bosh pudratchi)

F.I.Sh.	Revaz E nukidze
ALOQA MA'LUMOTLARI	Tel: +998959897378 Elektron pochta: revaz.enukidze@Intecc.com

Bosh pudratchi qurilish va ishga tushirish bosqichida atrof - muhit va ijtimoiy masalalar bo'yicha menejerni, ish bosqichida esa loyiha kompaniyasini yollaydi/tayinlaydi. Loyiha kompaniyasining SS, MMQ, X va AMMQ bo'limi boshlig'i atrof-muhit va ijtimoiy masalalar bo'yicha menejer faoliyatini nazorat qiladi. Atrof-muhit va ijtimoiy masalalar bo'yicha menejer mas'uldir:

- Loyihaning kreditor talablariga javob berishini ta'minlash uchun MTJQRning barcha jihatlarini amalga oshirish;
- Manfaaddor tomonlarning muammolarini aniqlash va ularni hal qilish uchun tegishli choralarni ko'rish.

- MTJQR va jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis (JABM) bilan o'zaro munosabatlarning mavjud usullari to'g'risida ma'lumotlarning o'z vaqtida tarqatilishini nazorat qilish;
- Loyiha xodimlarining MTJQR va shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (shu jumladan xavfsizlik xizmati xodimlari) bo'yicha brifingini ta'minlash, shuningdek zarur resurslar (masalan, transport vositalari, xizmat telefonlari, ofis materiallari) bilan ta'minlash;
- Manfaaddor tomonlar bilan uchrashuvlar va ma'lumotlarning to'g'ri boshqarilishini ta'minlash.
- Barcha shikoyatlarni ko'rib chiqish va hal qilishni nazorat qilish; va
- Texnik bo'lmagan xarakterdagi auditorlik hisobotlarini va agar kerak bo'lsa, to'liq hisobotlarni mustaqil davriy monitoring qilish va taqdim etishni nazorat qilish.

7.1.4 Jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis (Bosh pudratchi)

F.I.SH.	Xavasxon Parpieva
ALOQA MA'LUMOTLARI	Tel: +99893 9760710 Elektron pochta: khavaskhon.parpieva@Intecc.com

Manfaaddor tomonlar bilan muntazam aloqada bo'lish uchun jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis yollanadi/tayinlanadi (bu rolni tayinlangan AMIM menejeri bajarishi mumkin). JABM loyiha hududini biladi va rus va o'zbek tillarida amaliy bilimga ega bo'ladi. Jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassisning vazifalariga quyidagilar kiradi:

- Aholining jamoatchilik fikrlari, hukmlari va shikoyatlarini aniqlash, xabardor qilish va ro'yxatdan o'tkazish, shuningdek ularni keyingi choralar ko'rish uchun tegishli xodimlarga topshirish;
- Taqdim etilgan shikoyatlar turini, arizachini va har bir shikoyatning holatini kuzatishga imkon beradigan shikoyatlarni kuzatish tizimini yaratish;
- Ma'lumotni manfaaddor tomonlarga nashr etish va tarqatish va materiallarni tegishli tillarga tarjima qilish;
- Kichik va oddiy savollarni hal qilish, masalan, ariza beruvchining ma'lumot olish uchun so'rovi bilan bog'liq;
- Muayyan shikoyatlarni ko'rib chiqish bo'yicha rahbariyatning boshqa a'zolaridan tushuntirish olish, masalan, loyiha kompaniyasiga (yoki loyihaning boshqa tomonlariga) ma'lum bir shikoyatning mazmuni yoki javobi to'g'risida xabar berish zarurati;
- Qabul qilingan barcha tashqi shikoyatlarni ushbu protsedurada nazarda tutilgan muddatlarda to'g'ri ro'yxatdan o'tkazish, ko'rib chiqish va qayta ishlashni ta'minlash; va

- Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik qilish va shikoyatlarni ko'rib chiqish majburiyatlaridagi har qanday o'zgarishlardan xabardor bo'ling.

7.1.5 TVTR qo'mitasi

Asosiy maqsadlari (i) YSOTVTRni amalga oshirish bilan bog'liq jamoatchilik shikoyatlarini hal qilishga yordam berish va (ii) YSOTVTR huquqlari uchun har qanday qo'shimcha (favqulodda) LTKXlarning muvofiqligini tasdiqlashdan iborat bo'lgan o'zaro faoliyat TVTR qo'mitasi tashkil etiladi.

Qo'mita Nurobod va Pastdarg'om tumanlaridagi mahalliy hamjamiyatlarga YSOTVTR ma'lumotlari e'lon qilingandan so'ng tuziladi va loyiha ob'yektlarida qurilish ishlari boshlangan kundan boshlab bir yilgacha o'z faoliyatini davom ettiradi.

Qo'mita quyidagi aniq vazifalarni bajarishga xizmat qiladi:

- Loyihaning YSOTVTRga nisbatan TVTR qo'mitasining roli haqida mahalliy xabardorlikni yaratish.
- Iqtisodiy ko'chish munosabati bilan YSOTVTR kompensatsiyasi va qo'shimcha imtiyozlar uchun arizalarni ko'rib chiqish tartibi va mezonlarini belgilash.
- Da'volarni tekshirgandan so'ng kompensatsiya to'lash muddatlarini belgilash.
- Barcha arizalarni, tekshiruvlarni hisobga olish va qo'shimcha imtiyozlar berish (ya'ni, yig'ilish bayonnomalari va boshqalar).

Qo'mita potentsial kompensatsiya da'volarini tekshirishda va baholash vaqtida aniqlanmagan barcha LTKX (uy xo'jaligi loyihasidan ta'sirlangan) tomonidan tirikchilikni tiklashda qo'shimcha yordam ko'rsatishda muhim rol o'ynaydi. TVTR qo'mitasi tarkibiga quyidagi tomonlar kiradi:

- Jabrlangan jamoalar/mahallalarning mahalliy rahbarlari.
- Nurobod, Pastdarg'om va Samarqand tumanlari kadastr bo'limlari vakillari.
- Loyiha kompaniyasining ijtimoiy mutaxassisi/katta JABM
- LTKXlarning saylangan vakillari

TVTR qo'mitasiga a'zo bo'lgan barcha tashqi tomonlar asosiy majburiy va kreditor talablariga muvofiq yashashni tiklashni rejalashtirish maqsadlari bo'yicha keng qamrovli ta'lim olishadi. Tomonlar Loyihani, tegishli yer olishdan kelib chiqadigan tirikchilikka ta'siri, tirikchilik vositalarini tiklash vositalari va YSOTVTRni amalga oshirish va jamoatchilik shikoyatlarini boshqarishga bag'ishlangan AMIM tashkilotini tanishtiradi.

7.2 Monitoring va hisobot

MTJQR amalga oshirishning borishini yoki muvaffaqiyatini baholash uchun quyidagi asosiy samaradorlik ko'rsatkichlarini (ASK) hisobga olish kerak. ASK hisobi har oyda amalga oshirilishi kerak.

7-1-jadval Qurilish bosqichi va FTXK SEPni monitoring qilish va baholash uchun ASK

ASK №	ASOSIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINI (ASK)	MAQSADLAR	MAQSADLI VAQT ORALIG'I	TEKSHIRISH VOSITALARI (TV)	MONITORING VA BAHOLASH CHASTOTASI	MAS'ULIYAT
1	Mavzular bo'yicha mahalliy aholi salomatligi, xavfsizlik, xavfsizlik, ijtimoiy va ekologik muammolar bilan bog'liq shikoyatlarning umumiy soni ²	Kamaymoqda	Qurilish va foydalanish davomida	Uchinchi tomon (tashqi) shikoyatlar jurnallari	Oylik; har chorakda	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha tashkiloti Bosh pudratchisi (qurilish vaqtida) FTXK pudratchisi (operatsiyalar davomida)
2	Ko'rib chiqilayotgan/hal qilinmagan jamlangan shikoyatlarning ulushi	Berilgan shikoyatlarning 100% yopildi	Qurilish va foydalanish davomida	Uchinchi tomon (tashqi) shikoyatlar jurnallari	Oylik; har chorakda	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha tashkiloti Bosh pudratchisi (qurilish vaqtida) FTXK pudratchisi (operatsiyalar davomida)
3	3 oy va 6 oydan kam vaqt ichida hal etilmagan shikoyatlar soni (alohida)	Berilgan shikoyatlarning 100 foizi ular olingan kundan boshlab 6 oy ichida yopildi.	Qurilish va foydalanish davomida	Uchinchi tomon (tashqi) shikoyatlar jurnallari	Oylik; har chorakda	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha tashkiloti Bosh pudratchisi (qurilish vaqtida) FTXK pudratchisi (operatsiyalar davomida)

² Bu hisobga yopiq shikoyatlar ham, ko'rib chiqilayotgan shikoyatlar ham kiradi. Shikoyatlarning umumiy soni tegishli monitoring, hisobot berish va boshqarish uchun shikoyat mavzusi bo'yicha taqsimlanadi.

ASK №	ASOSIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINI (ASK)	MAQSADLAR	MAQSADLI VAQT ORALIG'I	TEKSHIRISH VOSITALARI (TV)	MONITORING VA BAHOLASH CHASTOTASI	MAS'ULIYAT
4	Shikoyatni hal qilish uchun o'rtacha umumiy vaqt	Shikoyat olingan kundan boshlab bir oydan kamroq vaqt	Qurilish va foydalanish davomida	Uchinchi tomon (tashqi) shikoyatlar jurnallari	Oylik; har chorakda	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha tashkiloti Bosh pudratchisi (qurilish vaqtida) FTXK pudratchisi (operatsiyalar davomida)
5	JEZ, JS va GZ va boshqalar bo'yicha qabul qilingan va hal qilingan shikoyatlar soni.	JEZ, JS va GZ bilan bog'liq shikoyatlarning 100% hal qilindi	Qurilish va foydalanish davomida	Uchinchi tomon (tashqi) shikoyatlar jurnallari	Oylik; har chorakda	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha tashkiloti Bosh pudratchisi (qurilish vaqtida) FTXK pudratchisi (operatsiyalar davomida)
6	Rejalashtirilgan SEP tadbirlarining bajarilgan va loyiha kreditorlariga hisobot berish foizi	Rejalashtirilgan SEP tadbirlarining 100% bajarildi va loyiha kreditorlariga hisobot berildi	Qurilish va foydalanish davomida	Uchinchi tomon (tashqi) shikoyatlar jurnallari	Oylik, choraklik, ikki yilda bir marta va yillik (kerak bo'lganda)	<ul style="list-style-type: none"> Loyiha tashkiloti Bosh pudratchisi (qurilish vaqtida) FTXK pudratchisi (operatsiyalar davomida)

Loyiha kompaniyasi har yili kamida bir marta Loyiha uchun barqarorlik/AMIM samaradorligi hisobotini chiqaradi. Ushbu hisobot Loyihani ishlab chiquvchining veb-saytida joylashtiriladi. Hisobotning qog'oz nusxalari ham Loyiha axborot markazlarida (LAM) taqdim etiladi.

---

8 KO'RIB CHIQISH

MTJQR - bu EIBTda loyihaning butun hayoti davomida mos yozuvlar hujjati sifatida foydalaniladigan jonli hujjat. Shunday qilib, loyiha shartlari, yangi talablar, yangi ta'sir ko'rsatadigan manfaatdor tomonlar, texnikani ko'rib chiqish, jalb qilish usullariga o'zgartirishlar, shikoyat qilish mexanizmi, tegishli xodimlarning o'zgarishi va hokazolarni o'z ichiga olgan har qanday tegishli o'zgarishlarni kiritish uchun zarur bo'lganda MTJQRni yangilash kerak. Shuningdek, audit yoki boshqa topilmalar bilan bog'liq tuzatuvchi harakatlar qismi sifatida MTJQR va ShKChMini yangilash zarurati bo'lishi mumkin.

Eng kamida, doimiy takomillashtirishga erishish maqsadida MTJQR har yili ko'rib chiqiladi.

A-ILOVA – SHIKOYAT NAMUNASI

SHIKOYAT FORMASI	
KO'RSATMALAR	<p>Iltilmos, ushbu Shikoyat shaklini aniq qo'lyozma bilan to'ldiring va quyidagi usullardan biri orqali yuboring:</p> <ul style="list-style-type: none"> - To'g'ridan-to'g'ri Atrof-muhit va ijtimoiy menejerga - Elektron pochta orqali: - Loyihaning asosiy kirish joyidagi xat qutisiga omonat qo'ying
F.I.Sh.:	<p>Ismi:</p> <p>Familiya:</p> <p>☐ Men o'z shikoyatimni anonim ravishda bildirmoqchiman</p>
Bog'lanish uchun ma'lumot Iltilmos, siz bilan qanday bog'lanishni xohlayotganingizni belgilang (pochta, telefon, elektron pochta).	<p>☐ Pochta orqali: <i>Iltilmos, pochta manzilini ko'rsating:</i></p> <p>☐ Telefon orqali:</p> <p>☐ Elektron pochta orqali:</p>
Afzal muloqot tili	<p>☐ Uzbek</p> <p>☐ Rus</p> <p>☐ Ingliz</p>
Hodisa/shikoyat tavsifi	<p><i>Nima bo'ldi? U qayerda yuz berdi? Kim bilan sodir bo'ldi? Muammoning natijasi nima?</i></p>
Voqea/shikoyat sanasi	<p>☐ Bir martalik hodisa/shikoyat (sana...)</p> <p>☐ Bir necha marta sodir bo'lgan (qancha marta?)</p> <p>☐ Davom etmoqda (hozirda muammo bor)</p>
Muammoni hal qilish uchun nima sodir bo'lishini xohlaysiz?	
Imzo:	
Sana	

B-ILOVA - SHIKOYAT REESTRI SHABLONI

ID-№	SANA	ISM YOKI SHIKOYATCHI	ALOQA MA'LUMOTLARI	AFZAL TIL	ANONIMLIK SO'RADIMI?	MUAMMONING TAVSIFI	MAS'ULIYATLI SHAXS	AMALGA OSHIRILADIGAN HARAKATLAR	MUDDATI	HARAKATLAR NATIJALARI	YAKUNLANISH SANASI	DALIL (AGAR MAVJUD BO'LSA)

C-LOVA LOYIHA VA SHKCHM BILAN TANISHISH VARAQASI

D-ILOVA LOYIHADAN TA'SIRLANGAN TUMANLAR VA JAMOALAR RO'YXATI

Viloyat	Tuman	Makhalla
Samarqand	Nurobod	Chorvador
		Olga
		Jom
		Urtafuz
		Ulus
		Dustlik
		Sariqul
		Mehnatkash
		Chortut
		Sazagan
		Saroy
		Pastdarg'om
	Elbek	